

KANCELARIA
SENATU

ISSN 2544-0772

KWARTALNIK – NR 1 (17)
STYCZEŃ–MARZEC 2021 R.

Kronika Senatu

Rzeczypospolitej
Polskiej
X kadencji

- 1 Najważniejsze wydarzenia
- 3 Z posiedzeń Senatu
- 28 Z prac komisji
- 43 Aktywność międzynarodowa
- 49 Przegląd wydarzeń

WYDAWCA I REDAKCJA

CENTRUM INFORMACYJNE SENATU
KANCELARIA SENATU
00-902 WARSZAWA
UL. WIEJSKA 6/8

Najważniejsze wydarzenia

Senat włączył się w akcję promującą szczepienia przeciwko COVID-19. 16 lutego 2021 r. odbyła się premiera spotu, zachęcającego do szczepień, przygotowanego przez Kancelarię Senatu. W animowanym filmie, w którym wykorzystano wiersz Jana Brzechwy „Żuk”, wzięli udział senatorowie z Komisji Zdrowia i jej eksperci. Jak mówił podczas spotkania z okazji premiery filmu Marszałek Senatu RP prof. Tomasz Grodzki, każda forma, nawet niekonwencjonalna, podana w lekki, zabawny sposób, jest ważna, ponieważ promuje cel zasadniczy, aby wszyscy jak najszybciej się zaszczepili.

Przewodnicząca Komisji Zdrowia senator Beata Małecka-Libera powiedziała, że Senat chce tym filmem zachęcić wszystkich obywateli do szczepień i uświadomić im, jak jest to ważne. „Chcemy przekonać, aby społeczeństwo nie bało się, aby się wyszczepiło, i aby szczepienie populacyjne, zbiorowe, ochroniło nas wszystkich” – powiedziała.

W produkcji udział wzięli senatorowie – lekarze: dr n. med. spec. laryngolog Beata Małecka-Libera, wiceprzewodniczący komisji – prof. dr hab. n. med. spec. pediatra, onkolog i hematolog dziecięcy Alicja Chybicka oraz lek. med. spec. neurolog Wojciech Konieczny, a także zasiadające w niej lek. spec. onkolog Dorota Czudowska i dr n. med. spec. kardiolog Agnieszka Gorgoń-Komor. W spocie wystąpili także

eksperti pracujący w senackim zespole doradców komisji. Film dostępny jest na kanale Senatu w mediach społecznościowych.

Pełnomocnik rządu ds. programu szczepień Michał Dworczyk na posiedzeniu Komisji Zdrowia, 11 stycznia 2021 r.

Szczególną wagę do kwestii szczepień przywiązuje w swoich pracach Komisja Zdrowia. Po zapoznaniu się z projektem Narodowego Programu Szczepień przeciw COVID-19 przekazała do niego uwagi, a od czasu, kiedy ruszył, monitoruje jego realizację. Na posiedzeniu komisji, 11 stycznia 2021 r., minister zdrowia Adam Niedzielski i szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, pełnomocnik rządu ds. programu szczepień Michał Dworczyk przedstawili harmonogram szczepień.

Podczas tego posiedzenia senatorowie wyrażali zaniepokojenie ówczesnym tempem szczepień i sposobem dystrybucji szczepionek. Minister Michał Dworczyk

Premiera spotu o szczepieniach przeciw COVID-19, 16 lutego 2021 r.

Posiedzenie Komisji Zdrowia, 10 lutego 2021 r.

wyjaśniał, że liczba szczepionek dla Polski wynika z unijnego mechanizmu ich zakupu i proporcjonalnego ich dystrybuowania do poszczególnych krajów członkowskich.

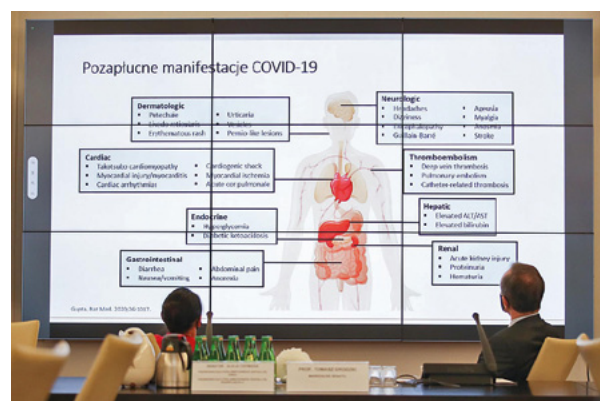
Senatorowie podkreślali, że dla sprawnego przeprowadzenia szczepień bardzo ważna jest współpraca z samorządami. Nie tylko w organizacji transportu osób, które nie będą w stanie samodzielnie dojechać do punktu szczepień, lecz także w promowaniu szczepień.

Posiedzenie Komisji Zdrowia 10 lutego 2021 r. poświęcono nadzorowi medycznemu nad bezpieczeństwem i jakością szczepień. Za nadzór nad przechowywaniem i dystrybucją szczepionek przeciw COVID-19 odpowiedzialna jest hurtownia medyczna Agencji Rezerw Materiałowych. Wiceminister zdrowia Maciej Miłkowski poinformował, że resort zdrowia, Agencja Rezerw Materiałowych i centrum e-zdrowia mają w systemie p1 dane dotyczące każdego pacjenta zaszczepionego w Polsce, dotyczące m.in. rodzaju i serii szczepionki, jaką został zaszczepiony. Jest to niezbędne m.in. do monitorowania niepożądanych odczynów poszczepiennych przez inspekcję sanitarną. W trakcie dyskusji senatorowie zwracali uwagę na chaos i niedociągnięcia w walce z koronawirusem. Wiceminister zdrowia Waldemar Kraska przekonywał, że trudności związane z systemem szczepień wynikają przede wszystkim ze zbyt małej w stosunku do potrzeb liczby szczepionek otrzymywanych przez Polskę.

Problematyce szczepienia przeciwko COVID-19 pacjentów nowotworowych i po przeszczepach oraz ich rodzin poświęcono 2 posiedzenia Parlamentarnego

Zespołu ds. Dzieci i Parlamentarnego Zespołu ds. Transplantacji, 15 stycznia i 16 lutego 2021 r. Podczas dyskusji lekarze specjaliści podkreślali, że pacjenci transplantologiczni – zarówno przed przeszczepem, jak i po nim – powinni być w grupie priorytetowej do zaszczepienia. W Polsce to ok. 16 800 osób po transplantacji i ok. 3 tys. oczekujących, a więc w skali kraju nie jest to duża liczba. W Polsce zachorowanie na COVID-19 kończy się śmiercią dla 21–23% pacjentów po przeszczepie serca i dla 44% chorych po transplantacji w wieku ok. 40 lat, podczas gdy ogólna śmiertelność z tego powodu to ok. 2%. Z wypowiedzi ekspertów wynikała też konieczność utworzenia kokonów immunologicznych, czyli szczepienia rodzin mieszkających z dziećmi chorymi na nowotwory i po przeszczepach i z wszystkimi pacjentami transplantologicznymi, których jest ok. 20 tys. w Polsce.

Prezes Polskiego Towarzystwa Transplantacyjnego prof. Roman Danielewicz informował, że są przygotowywane

Posiedzenie parlamentarnych zespołów: ds. dzieci i transplantacji, 15 stycznia 2021 r.

rekomendacje co do szczepień chorych po transplantacji. Potwierdził, że muszą się oni znaleźć w I grupie szczepionych ze względu na szczególne ryzyko. Powinni to być: oczekujący na przeszczep, chorzy po transplantacji i osoby mieszkające z nimi oraz dawcy.

Część postulatów zgłaszanych podczas dyskusji została uwzględniona, m.in. chorzy po transplantacjach zostali umieszczeni w grupie IB szczepionych przeciwko COVID-19.

Senatorowie i posłowie zapoznali się też ze strategią szczepień w Izraelu, którą podczas posiedzenia Polsko-Izraelskiej Grupy Parlamentarnej, 19 stycznia 2021 r., przedstawił przewodniczący Krajowej Rady Ekspertskiej ds. COVID-19 przy Kancelarii Premiera Izraela prof. Ran Balicer. Przeprowadzenie szczepień w tym kraju uznano za modelowe, bo w ciągu 4 tygodni udało się zaszczepić 25% mieszkańców. Prof. Ran Balicer poinformował, że wraz ze wzrostem liczby zakażeń koronawirusem w grudniu 2020 r. rozpoczęło się planowanie akcji szczepień, gdy tylko potwierdzono bliski termin rozpoczęcia dostaw szczepionek. Szczepienia odbywają się przez 7 dni w tygodniu, 12 godzin na dobę, w 300 punktach szczepiennych, do których szczepionki są dostarczane z centrum wyposażonego w specjalistyczne zamrażarki. Szczepienia odbywają się zgodnie z przyjętym podziałem na grupy. Do pierwszej zakwalifikowano personel medyczny, a do drugiej – osoby

Przewodniczący Krajowej Rady Ekspertskiej ds. COVID-19 przy Kancelarii Premiera Izraela prof. Ran Balicer podczas hybrydowego posiedzenia Polsko-Izraelskiej Grupy Parlamentarnej, 19 stycznia 2021 r.

powyżej 60. roku życia. System jest elastyczny, tak aby nie marnowała się żadna dawka szczepionki. Prof. Ran Balicer podkreślił też znaczenie gromadzenia i analizy danych. Dzięki niemu możliwe jest monitorowanie efektywności systemu, optymalizacja leczenia chorych, a także przewidywanie przyszłych zagrożeń i przeciwdziałanie im. Parlamentarzyści ocenili, że Izrael inspirowanie w kwestii szczepień i zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego społeczeństwu.

Senatorowie starają się także zainspirować Polaków swoimi działaniami. „Pomyśl o sobie, pomyśl o bliskich, pomyśl o wszystkich wokół. Zaszczepmy się!” – apeluje przewodnicząca Komisji Zdrowia senator Beata Małecka-Libera na zakończenie spotu promującego szczepienia.

Z posiedzeń Senatu

Rozpatrzone ustawy

20. POSIEDZENIE SENATU (11–13 STYCZNIA 2021 R.)

Budżet państwa na 2021 r.

Senat wprowadził 100 poprawek do ustawy budżetowej na rok 2021. Kilka z nich miało na celu wsparcie finansowe systemu

ochrony zdrowia w walce z pandemią. Izba postanowiła przeznaczyć 4 mld zł na dodatki do wynagrodzeń dla pracowników podmiotów leczniczych, wykonujących świadczenia zdrowotne chorym na COVID-19 lub osobom podejrzanym o zakażenie wirusem SARS-CoV-2, 120 mln zł na leczenie związane z powikłaniami po COVID-19 oraz po 100 mln zł na zakup dla Państwowego Ratownictwa Medycznego sprzętu i wyposażenia do walki z COVID-19 oraz dla Państwowej

Senator Kazimierz Kleina, sprawozdawca komisji budżetu w sprawie ustawy budżetowej na rok 2021.

Inspekcji Sanitarnej na działania związane z epidemią. Senatorowie opowiedzieli się też za dofinansowaniem leczenia chorób nowotworowych i układu sercowo-naczyniowego kwotą 1,95 mld zł, a także przeznaczeniem 80 mln zł na psychiatrię dziecięcą. Zdecydowali m.in. o zwiększeniu subwencji oświatowej dla jednostek samorządu terytorialnego o 2,5 mld zł na podwyżki dla nauczycieli. Kolejne 300 mln zł chcieli przeznaczyć na zakup pomocy dydaktycznych i sprzętu do nauczania zdalnego dla uczniów. Wiele poprawek dotyczyło dofinansowania regionalnych inicjatyw takich jak budowa, rozbudowa i remont szpitali, budowa i przebudowa dróg, obwodnic, mostów i przejść kolejowych czy odnowa zabytków. Senat postanowił ponadto skreślić przepis umożliwiający przekazanie jednostkom publicznej radiofonii i telewizji skarbowych papierów wartościowych

o wartości 1,95 mld zł jako rekompensaty za utracone w 2021 r. wpływy z opłat abonamentowych z przeznaczeniem na realizację misji publicznej. Żadna z tych zmian nie została zaakceptowana przez Sejm. Poparcie uzyskały propozycje uwzględnienia w ustawie 3 nowych programów: Senior+ na lata 2021–25, integracja społeczna i obywatelska Romów w Polsce na lata 2021–30, wymiana 48 silników i 19 przekładni głównych w latach 2021–25 w śmigłowcach Śmigłowcowej Służby Ratownictwa Medycznego w Lotniczym Pogotowiu Ratunkowym. Sejm zgodził się też na dofinansowanie kwotą w wysokości 7 mln zł budowy domu opieki wyręczającej przy wrocławskim hospicjum dla dzieci oraz na zwiększenie o 2 mln zł dotacji dla województwa warmińsko-mazurskiego na ochronę zabytków. Jedna z 8 przyjętych senackich poprawek rozszerzyła ponadto listy jednostek, dla których zaplanowano dotacje o państwowe instytuty badawcze: Ogrodnictwa, Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego i Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich.

W ustawie budżetowej na rok 2021 założono, że dochody budżetu państwa wyniosą 404,5 mld zł, wydatki 486,8 mld zł, a deficyt – 82,3 mld zł. Deficyt sektora finansów publicznych, według metodologii UE, ma się utrzymać na poziomie ok. 6% PKB, a dług sektora instytucji rządowych i samorządowych – 64,1% PKB. Prognozowane

Głosowanie w sprawie ustawy budżetowej na rok 2021.

Senator Grzegorz Bierecki, sprawozdawca wniosku mniejszości komisji budżetu w sprawie ustawy budżetowej na rok 2021.

dochody budżetu środków europejskich ustalono w wysokości 80,5 mld zł, wydatki – 87,3 mld zł, a deficyt – 6,9 mld zł. Zgodnie z założeniami w ujęciu realnym PKB ma wzrosnąć o 4%, ceny towarów i usług konsumpcyjnych o 1,8%, przeciętny roczny fundusz wynagrodzeń o 2,8%, a spożycie prywatne, w ujęciu nominalnym, o 6,3%. Zaplanowano dochody z podatku od sprzedaży detalicznej w wysokości 1,5 mld zł i z zysku NBP – 1,3 mld zł. W budżecie zagwarantowano środki na finansowanie m.in. programu „Rodzina 500+” (41 mld zł).

Ustawa obowiązuje od 1 stycznia 2021 r. (DzU z 2021 r., poz. 190).

Rekompensata kosztów płacy niepełnosprawnego pracownika

Izba poparła z 23 poprawkami ustawę o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw. Sejm przyjął 17 zmian. Jedną z nich przesądziła, że pracodawca, prowadzący zakład aktywności zawodowej, może ubiegać się o rekompensatę poniesionych za dany miesiąc kosztów płacy, porównywalnych do analogicznego miesiąca 2019 r., a nie roku poprzedniego, w którym obowiązywały już obostrzenia epidemiczne. Kolejna poprawka skróciła okres obowiązywania ograniczeń dotyczących stosowania przez kredytodawców maksymalnych wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu. Następna przedłużyła z 60 do 90 dni ważność skierowania na szczepienia ochronne przeciwko COVID-19. Pozostałe przyjęte

poprawki miały charakter legislacyjny, doprecyzowujący i redakcyjny.

Sejm odrzucił senacką propozycję, aby pomoc finansową za okres stanu zagrożenia epidemicznego lub epidemii COVID-19 otrzymali również operatorzy publicznego transportu zbiorowego w komunikacji miejskiej. Poparcia nie uzyskała poprawka umożliwiająca Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wykonywanie swoich zadań także poprzez stałą dopłatę do oprocentowania kredytów w związku z niwelowaniem niekorzystnych skutków COVID-19.

Senator Wojciech Piecha, sprawozdawca komisji gospodarki narodowej w sprawie nowelizacji ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

Zgodnie z nowelą pracodawca, który prowadzi zakład aktywności zawodowej i ma spadek przychodów z działalności gospodarczej w związku z COVID-19, może ubiegać się o refundację kosztów zarówno wynagrodzenia niepełnosprawnego pracownika, jak i należnych składek oraz podatków. Nowela przewiduje również wsparcie dla przewoźników przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej w transporcie drogowym i przekazywanie im środków finansowych za miesiące obowiązywania ograniczeń w przemieszczaniu się środkami publicznego transportu zbiorowego. Zapewnia też świadczenia integracyjne dla uczestników centrów integracji społecznej objętych kwarantanną lub izolacją w warunkach domowych. Ustawa nakłada na osoby prowadzące placówki pieczy zastępczej obowiązek zapewnienia personelowi odpowiedniej informacji o aktualnym stanie prawnym, a także monitorowania zaopatrzenia w środki

Głosowanie w sprawie nowelizacji ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

ochrony osobistej i szybkiej reakcji w razie ich braków. Nowe przepisy umożliwiają ponadto płacenie bonem turystycznym za 1-dniowe imprezy turystyczne, nieobjmujące noclegu.

Ustawa weszła w życie 26 stycznia 2021 r. (DzU z 2021 r., poz. 159).

Zmiany systemu rezerw strategicznych

Senat odrzucił ustawę o rezerwach strategicznych, uznając, że nie realizuje ona zamierzonego celu, czyli zwiększenia skuteczności i efektywności działań Agencji Rezerw Materiałowych, a może przyczynić się do pogłębienia problemów związanych z dotychczasowym zarządzaniem systemem

rezerw strategicznych. Sejm nie zgodził się jednak z tym stanowiskiem. Ustawa weszła w życie 23 lutego 2021 r. (DzU z 2021 r., poz. 255).

Ustawa określa zasady tworzenia, utrzymywania, udostępnienia, likwidacji i finansowania rezerw strategicznych. Na jej podstawie Rządowa Agencja Rezerw Strategicznych (RARS) przejęła zadania dotychczasowej Agencji Rezerw Materiałowych. Nową agencję nadzoruje premier, to on tworzy rezerwy strategiczne zgodnie z ustaleniami rządowego programu rezerw strategicznych. Ustawa przewiduje, że w sytuacjach kryzysowych RARS będzie mogła dokonywać szybkich zakupów z pominięciem przepisów o zamówieniach publicznych.

Głosowanie w sprawie ustawy o rezerwach strategicznych.

„Lokal za grunt”

Ustawa o rozliczaniu ceny lokali lub budynków w cenie nieruchomości zbywanych z gminnego zasobu nieruchomości, którą Senat przyjął bez poprawek, ma na celu większe wykorzystanie gruntów pod budownictwo mieszkaniowe, ograniczenie barier w prowadzeniu działalności inwestycyjnej i zwiększenie jej skali, a także wsparcie samorządów gminnych w realizacji polityki mieszkaniowej. Ustawa zakłada, że gmina za oddanie gruntu pod budowę mieszkań ma otrzymać od inwestora część lokali. Inwestor będzie się rozliczać z samorządem bez naliczania swojej marży, częściowo w formie pieniężnej. Będzie mógł swobodnie dysponować mieszkaniem, które nie zostaną przekazane gminie, a także wybudować budynek mieszkalny na działce pozyskanej od gminy lub wyremontować już istniejący. Najemcy mieszkań uzyskanych przez gminę w rozliczeniu „lokal za grunt” mogą się ubiegać o dopłaty do czynszu w ramach programu „Mieszkanie na Start”. O zbyciu nieruchomości z gminnego zasobu nieruchomości rozstrzygać ma rada gminy. Nieruchomości oferowane przez gminę muszą być objęte miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego lub musi być dla nich wydana decyzja o warunkach zabudowy.

Senator Janusz Pęcherz, sprawozdawca komisji infrastruktury i samorządu terytorialnego w sprawie ustawy o rozliczaniu ceny lokali lub budynków w cenie nieruchomości zbywanych z gminnego zasobu nieruchomości.

Inne przewidywane formy inwestowania z wykorzystaniem nieruchomości gminnych to np. uzyskiwanie przez gminy mieszkań położonych w innych lokalizacjach lub powierzchni niemieszkalnych, np. na działalność wychowawczą, zdrowotną, kulturalną. Ustawa wprowadza też tzw. grant na infrastrukturę w wysokości 10%

tego przedsięwzięcia (np. na drogę, żłobek, przedszkole) dla gmin, które zaangażują się w tworzenie mieszkań komunalnych i w formule TBS lub we współpracę z inwestorami na zasadach „lokal za grunt”.

Ustawa weszła w życie 1 kwietnia 2021 r. (DzU z 2021 r., poz. 223).

Zmiana zakresu obowiązywania tzw. konwencji stambulskiej

Senator Aleksander Pociej, sprawozdawca komisji praw człowieka i spraw zagranicznych w sprawie ustawy o zmianie zakresu obowiązywania Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej.

Senat przyjął z 1 zmianą legislacyjną, zaakceptowaną przez Sejm, ustawę o zmianie zakresu obowiązywania Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, sporządzonej w Stambule dnia 11 maja 2011 r. Ustawa dotyczy wyrażenia zgody na dokonanie przez prezydenta zmiany zakresu obowiązywania tzw. konwencji stambulskiej. Chodzi o zaktualizowanie zastrzeżeń, które Polska złożyła do konwencji przy ratyfikacji w 2015 r. Zgłoszone wówczas 4 zastrzeżenia ostatecznie wygasłyby 1 lutego 2021 r., jeśli przed 31 stycznia nie zostałyby złożona odpowiednia notyfikacja w sprawie ich utrzymania lub zmiany. Rząd wycofał się z 1 zastrzeżenia, dotyczącego przedawnienia przestępstw takich, jak przymusowe małżeństwa, okaleczenia narządów płciowych kobiet oraz przymusowa

aborcja i sterylizacja. Ze względu na konieczność dostosowania do przepisów krajowych w ustawie doprecyzowano zmiany z kolejnych zastrzeżeń, a czwarte z nich utrzymano na kolejnych 5 lat. Zgodnie z tym zapisem Polska nie będzie miała obowiązku wszczynania postępowania z urzędu w zakresie drobnych przestępstw wyczerpujących znamiona przemocy fizycznej.

Ustawa obowiązuje od 23 stycznia 2021 r. (DzU z 2021 r., poz. 149).

21. POSIEDZENIE SENATU (17–19 LUTEGO 2021 R.)

Nowa organizacja służby zagranicznej

Senatorowie odrzucili ustawę o służbie zagranicznej, uznając, że nie osiągnie ona zamierzonego celu, a wręcz może się przyczynić do pogłębienia problemów związanych z dotychczasowym jej funkcjonowaniem. Nie zaakceptowali również braku konsultacji społecznych projektu. W przekonaniu senatorów to zaniechanie może powodować, że proces tworzenia prawa prowadzony będzie w izolacji od jego przyszłych adresatów, co kłóci się z ideą społeczeństwa obywatelskiego, współodpowiedzialnego za państwo. Szerzeg rozwiązań wprowadzonych w ustawie wzbudziło zasadniczy sprzeciw senatorów, m.in. określenie wymagań stawianych kandydatom na stanowiska ambasadora poniżej poziomu oczekiwanego od pracowników – członków korpusu służby cywilnej.

Senator Bogdan Klich, sprawozdawca komisji spraw zagranicznych w sprawie ustawy o służbie zagranicznej.

Posłowie odrzucili jednak stanowisko Senatu i ustawa weszła w życie.

Ustawa o służbie zagranicznej wprowadza nową strukturę tej służby, określa jej organizację i funkcjonowanie, a także prawa i obowiązki osób ją tworzących. Zgodnie z ustawą w skład służby zagranicznej wchodzić będą członkowie korpusu służby cywilnej zatrudnieni w urzędzie obsługującym ministra właściwego ds. zagranicznych, w tym dyplomaci zawodowi i pracownicy krajowi, pełnomocni przedstawiciele RP w innym państwie lub przy organizacji międzynarodowej oraz pracownicy zagraniczni, zatrudnieni na podstawie powołania w celu wykonywania obowiązków służbowych w placówce zagranicznej jako członkowie personelu dyplomatycznokonsularnego.

Ustawa zakłada utworzenie, odrębnego od stanowiska dyrektora generalnego w MSZ, stanowiska szefa służby zagranicznej, który ma zarządzać zasobami ludzkimi w służbie zagranicznej, czuwać nad przestrzeganiem jej zasad, nadawać stopnie dyplomatyczne, w tym najwyższy – ministra pełnomocnego, kierować Akademią Dyplomatyczną, przygotowywać projekty aktów normatywnych dotyczących służby zagranicznej oraz monitorować i nadzorować wykorzystanie środków finansowych na wynagrodzenie członków tej służby.

Ustawa zmienia zasady naboru kandydatów do służby zagranicznej. Zakłada udostępnienie Instytutowi Pamięi Narodowej archiwów MSZ, obejmujących okres do 1990 r. Zgodnie z ustawą dyplomata będzie mógł być oddelegowany do Kancelarii Prezydenta, a prezydent będzie mógł powoływać ambasadorów specjalnych. Ustawa wprowadza też granicę wieku (65 lat), której osiągnięcie spowoduje wygaśnięcie stosunku pracy w służbie zagranicznej członków korpusu służby cywilnej zatrudnionych w urzędzie obsługującym ministra właściwego ds. zagranicznych. Wszystkich dyptomatów zawodowych obejmie zakaz pełnienia funkcji w związkach zawodowych.

Ustawa wprowadza też definicję tajemnicy dyplomatycznej, mającej obejmować informacje, dane i wiedzę, niestanowiące informacji niejawnych w rozumieniu przepisów ustawy o ochronie informacji niejawnych, z którymi zapoznał się członek służby zagranicznej podczas pełnienia

swoich obowiązków i które ze względu na dobro służby zagranicznej mogły być udostępnione wyłącznie osobom do tego uprawnionym, a ich ujawnienie mogłoby szkodzić polityce zagranicznej RP i naruszać jej wizerunek międzynarodowy.

Ustawa wejdzie w życie 16 czerwca 2021 r. (DzU z 2021 r., poz. 464).

„Czternasta emerytura”

Senat uchwalił 3 poprawki do ustawy o kolejnym w 2021 r. dodatkowym rocznym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów. Senatorowie proponowali zniesienie progu dochodowego, uprawniającego do dodatkowego świadczenia rocznego, i zapewnienie jego wypłaty wszystkim uprawnionym w jednakowej wysokości, czyli 1250 zł brutto. Chcieli też, że by świadczenie było finansowane z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a nie z Funduszu Solidarnościowego, powołanego w celu służenia społecznym, zawodowym, zdrowotnym i finansowym potrzebom osób niepełnosprawnych. Sejm odrzucił jednak wszystkie senackie poprawki.

Ustawa określa warunki nabywania prawa do kolejnego dodatkowego świadczenia w 2021 r., ustala też zasady jego wypłaty. Otrzymują je wszystkie osoby pobierające emerytury i renty w systemie powszechnym, ubezpieczeniu społecznym rolników, służb mundurowych, a także emerytury pomostowe, świadczenia i zasiłki przedemerytalne, renty socjalne, nauczycielskie świadczenia kompensacyjne, rodzicielskie świadczenia uzupełniające oraz renty inwalidów wojennych i wojskowych. Zgodnie z ustawą tzw. czternastą emeryturę, w wysokości minimalnej emerytury (1250 zł brutto), otrzymają seniorzy pobierający świadczenie w wysokości nieprzekraczającej 2900 zł brutto. Wobec tych otrzymujących ponad 2900 zł stosowana będzie zasada „złotówka za złotówkę”, a więc tzw. czternasta emerytura będzie pomniejszona o kwotę przekroczenia ponad 2900 zł.

Dodatkowe świadczenie zostanie wypłacone z urzędu wraz z listopadową emeryturą czy rentą. Nie będzie przysługiwać osobom, którym prawo do świadczeń zostało zawieszane na 31 października 2021 r. W razie zbiegu prawa do więcej niż jednego świadczenia osobie uprawnionej przysługuje jedno dodatkowe świadczenie roczne.

Senator Artur Dunin, sprawozdawca komisji rodzinnej w sprawie ustawy o kolejnym w 2021 r. dodatkowym rocznym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów.

Wysokość tzw. czternastej emerytury, podobnie jak „trzynastki”, nie wpłynie negatywnie na uprawnienia osób ubiegających się o dodatek mieszkaniowy, świadczenia z pomocy społecznej, zasiłek rodzinny czy dodatek rodzinny, świadczenie dla niezdolnych do samodzielnej egzystencji lub ulgę rehabilitacyjną. Kwota tego świadczenia nie jest bowiem wliczana do ich dochodu

Ustawa weszła w życie 25 marca 2021 r. (DzU z 2021 r., poz. 432).

Podwyżka najniższych emerytur i rent

Senatorowie uchwaliли poprawkę do ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw, dotyczącą kwotowej części waloryzacji świadczeń, ustalając ją na wyższym poziomie niż Sejm. Zgodnie z tą zmianą w 2021 r. waloryzacja polegałaby na podwyższeniu kwoty świadczenia, nie mniej jednak niż o 70 zł, przy czym renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy i renta inwalidzka III grupy po waloryzacji wzrosłyby nie mniej niż 52,50 zł, dla pobierających emeryturę częściową kwota z tytułu waloryzacji nie byłaby niższa niż 35 zł. W związku z tym najniższe emerytury, renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, renty rodzinne i renty socjalne zostałyby podniesione do 1270 zł, a renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy – do 952,50 zł. Sejm odrzucił jednak zmianę uchwaloną przez senatorów.

Zgodnie z nowelizacją emerytury i renty od 1 marca 2021 r. wzrastają o 3,84%,

ale nie mniej niż o 50 zł brutto. Podwyższone zostają najniższe świadczenia: najniższa emerytura, renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, renta rodzinna (do 1250 zł) i najniższa renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy (do 937,50 zł). Waloryzacji podlega również podstawa wymiaru świadczenia z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W wypadku świadczeń niepodlegających ustawowemu podwyższeniu do kwoty świadczeń najniższych, niższych od najniższej emerytury, waloryzacja podwyższa ich kwoty wskaźnikiem waloryzacji. Zasady waloryzacji odnoszą się do emerytur i rent z ubezpieczenia społecznego rolników, służb mundurowych, emerytur pomostowych, nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych, a także rodzicielskich świadczeń uzupełniających.

Podwyższona zostanie też wysokość podstawy wymiaru renty inwalidzkiej przysługującej na podstawie ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin, świadczenie przedemerytalne, kwota uprawniająca do przyznania świadczenia wyrównawczego przysługującego na podstawie ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych.

Miesięczny próg wysokości otrzymywanych świadczeń, uprawniający do świadczenia uzupełniającego dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, podwyższono o 50 zł, do 1750 zł. Waloryzacja obejmuje również dodatki do emerytur i rent, m.in. dodatek za tajne nauczanie, kombatancki, pielęgnacyjny, świadczenie dla przymusowo zatrudnionych w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych.

Nowelizacja weszła w życie 1 marca 2021 r. (DzU z 2021 r., poz. 353).

Pierwszeństwo pieszych na przejściach przez jezdnię

Senatorowie wnieśli poprawkę do ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym, przyjętą następnie przez Sejm. Dzięki tej zmianie zakaz korzystania z telefonu lub innego urządzenia elektronicznego w sposób, który prowadzi do ograniczenia możliwości obserwacji sytuacji na jezdni, obowiązuje pieszego zarówno pod-

czas wchodzenia na przejście dla pieszych, jak i w czasie przechodzenia przez nie.

Nowelizacja ma zwiększyć bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego. Wprowadza zasadę pierwszeństwa pieszych przy wchodzeniu na pasy. Zgodnie z nowymi przepisami pieszy znajdujący się już na przejściu będzie miał pierwszeństwo przed każdym pojazdem, a pieszy dopiero na nie wchodzący – pierwszeństwo przed każdym pojazdem z wyjątkiem tramwaju. Ustawa przewiduje, że piesi przechodzący przez jezdnię lub torowisko nie będą mogli korzystać z telefonów komórkowych i innych tego typu urządzeń.

Ustawa wprowadza ponadto na autostradach i drogach ekspresowych zakaz jazdy bez zachowania odpowiedniej odległości od pojazdu poprzedzającego, czyli tzw. jazdy na zderzak. Odstęp między nimi ma być nie mniejszy niż połowa prędkości, z jaką porusza się dany samochód, np. kierowca jadący z prędkością 100 km/h powinien zachować 50 m odległości od pojazdu przed nim. Wyjątkiem ma być manewr wyprzedzania. Nowelizacja ujednolica także dopuszczalną prędkość w obszarze zabudowanym, obniżając ją do 50 km/h bez względu na porę doby.

Nowelizacja wejdzie w życie 1 czerwca 2021 r. (DzU z 2021 r., poz. 463).

Odrzucenie kandydatury na Rzecznika Praw Obywatelskich

Senat – głosami 51 senatorów, przy 48 – za i 1 wstrzymującym się – nie wyraził zgody na powołanie Piotra Wawrzyka na Rzecznika Praw Obywatelskich, którego Sejm wybrał na to stanowisko na 25. posiedzeniu, 21 stycznia 2021 r.

Głosowanie w sprawie kandydatury Piotra Wawrzyka na Rzecznika Praw Obywatelskich.

22. POSIEDZENIE SENATU (24–25 MARCA 2021 R.)

Usprawnienie wydawania decyzji w sprawie należności importowych

Senatorowie wprowadzili 9 poprawek do ustawy o zmianie ustawy – Prawo celne oraz niektórych innych ustaw. Większość miała charakter legislacyjny, ujednolicający terminologię przepisów, doprecyzowujący i redakcyjny. Izba dodała także przepis, określający, w jakich okolicznościach właściwy organ wyda decyzję o odmowie wpisu na listę agentów celnych. Sejm przyjął wszystkie senackie poprawki.

Debata nad ustawą o zmianie ustawy – Prawo celne oraz niektórych innych ustaw.

Nowelizacja ma ujednolicić i usprawnić wydawanie decyzji w sprawie naliczania należności celnych i podatkowych oraz opłaty paliwowej i emisyjnej w związku z importem towarów. Zawiera przepisy dotyczące gier hazardowych, skracając je z 3 lat do roku okres przechowywania sygnału audiowizyjnego z salonów gier.

Należności celne, podatkowe i opłaty z tytułu importu towarów będą określone przez naczelnika urzędu celno-skarbowego w jednej decyzji i po przeprowadzeniu jednego, wspólnego dla wszystkich tych należności i opłat, postępowania. Nowe rozwiązania przewidują również zwrot opłaty paliwowej – w wypadkach i na zasadach przewidzianych dla zwrotu podatku akcyzowego na wniosek podmiotu uprawnionego do takiego zwrotu – ze środków wcześniej wpłaconych do Krajowego Funduszu Drogowego, Funduszu Kolejowego i Funduszu Rozwoju

przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej.

Nowelizacja wprowadza ponadto rozwiązanie dotyczące identyfikacji cudzoziemców do celów podatkowych, dzięki czemu zatrudniani w naszym kraju będą mogli uzyskać numer PESEL.

Ustawa wejdzie w życie 1 czerwca 2021 r. (DzU z 2021 r., poz. 802).

Nadzór bankowy nad spółkami holdingowymi

Senatorowie przyjęli bez poprawek ustawę o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw, która dostosowuje polskie przepisy do unijnego pakietu CRD V/CRR II, wprowadzającego wymogi kapitałowe dla instytucji finansowych ze względu na poprzedni kryzys finansowy. Nowe regulacje mają zwiększyć odporność banków na kryzysy finansowe.

Nowelizacja ustala zasady organizacji, działalności banków i nadzoru nad nimi. Małym bankom o prostszym modelu biznesowym będą stawiane mniejsze wymagania odnośnie do sprawozdawczości i ujawniania informacji, co ma zmniejszyć ich koszty operacyjne. Prawo bankowe obejmie swoim zakresem finansowe spółki holdingowe i finansowe spółki holdingowe o działalności mieszanej, obecnie nieobjęte nadzorem finansowym.

Podmioty składające wnioski o zezwolenie na utworzenie banku będą zobowiązane także do przekazania informacji o podmiotach należących do tej samej grupy i powiązaniach w jej ramach. Oddziały banków zagranicznych corocznie będą musiały przedkładać Komisji Nadzoru Finansowego sprawozdania z działalności. Uelastyczniony zostanie też mechanizm nakładania bufora ryzyka systemowego.

Większość przepisów ustawy weszła w życie 28 kwietnia 2021 r. (DzU z 2021 r., poz. 680).

Większa transparentność przepływów finansowych

Senatorowie wprowadzili 5 poprawek do ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu oraz niektórych innych ustaw.

Głosowanie w sprawie ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu oraz niektórych innych ustaw.

Zmiany, przyjęte następnie przez Sejm, miały głównie charakter legislacyjny. Senatorowie doprecyzowali m.in., że każdy pośrednik w obrocie nieruchomościami, w tym osoba prawna i jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, będzie ponosić taką samą odpowiedzialność za prowadzenie działalności z naruszeniem prawa.

Nowelizacja wynika z konieczności wdrożenia tzw. piątej dyrektywy AML, modyfikującej prawo unijne i zwiększającej transparentność przepływów finansowych. Ma to podnieść skuteczność organów odpowiedzialnych za wykrywanie środków pochodzących z działalności przestępczej bądź służących działalności terrorystycznej. Nowelizacja implementuje zapisy dyrektywy w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu. Doprecyzowuje też listę instytucji obowiązanych (identyfikują i oceniają ryzyko związane z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu odnoszące się do ich działalności), włączając do niej przedsiębiorców zajmujących się m.in. obrotem lub pośrednictwem w obrocie dziełami sztuki, przedmiotami kolekcjonerskimi i antykami, a także przechowywaniem dzieł sztuki, obrotem lub pośrednictwem w obrocie dziełami sztuki w ramach transakcji o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10 tys. euro.

Nowe przepisy uszczegółowiają także zasady stosowania środków bezpieczeństwa finansowego i działań podejmowanych przez instytucje obowiązane w zakresie relacji z państwami trzecimi wysokiego ryzyka. Nowela doprecyzowuje również zasady

przechowywania przez instytucje obowiązane dokumentów i informacji uzyskanych w wyniku stosowania środków bezpieczeństwa finansowego. Wprowadza też mechanizmy weryfikacji danych zawartych w Centralnym Rejestrze Beneficjentów Rzeczywistych i obowiązek rejestrowania podmiotów świadczących usługi wymiany walut pomiędzy walutami wirtualnymi oraz dostawców kont waluty wirtualnej.

Ustawa weszła w życie 13 maja 2021 r. (DzU z 2021 r., poz. 784).

Uszczelnienie systemu opłat akcyzowych

Senator Jerzy Chróścikowski, sprawozdawca komisji rolnictwa w sprawie ustawy o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw.

Senatorowie przyjęli 25 poprawek, w większości o charakterze legislacyjnym, doprecyzującym i redakcyjnym, do ustawy o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw. Skreślili przepisy, które uznali za wykraczające poza zakres ustawy, m.in. mówiące o obowiązkach dowodowych podatnika i związany z tym przepis przejściowy. Zdecydowali ponadto o zniesieniu obowiązku udowodnienia przez podmiot, dla którego została wydana wiążąca informacja akcyzowa, że wyroby akcyzowe lub samochody osobowe, podlegające opodatkowaniu akcyzą, odpowiadają pod każdym względem klasyfikacji lub rodzajowi wyrobu albo samochodu, których dotyczy ta informacja akcyzowa. Postanowili, aby opodatkowane akcyzą było dokonanie w samochodzie innym niż osobowy zmian konstrukcyjnych, zmieniających jego rodzaj wyłącznie na samochód osobowy kategorii M1. Dodali też przepis, zgodnie z którym zmiany

konstrukcyjne pojazdu na samochód osobowy, w tym kempingowy, będą opodatkowane od 1 lipca 2022 r., jeśli wprowadzono je przed tym terminem. Senatorowie proponowali też zmianę terminu wejścia ustawy w życie z 1 maja na 1 lipca 2021 r., ale na to nie zgodził się Sejm, który poparł łącznie 20 senackich poprawek.

Nowelizacja wprowadza rozwiązania uszczelniające system opłat akcyzowych, dotyczących m.in. rynku obrotu skażonym alkoholem etylowym, wyrobami energetycznymi czy suszem tytoniowym. Ma także wyeliminować nieprawidłowości w opodatkowaniu samochodów osobowych. Przewiduje, że od 2022 r. przedsiębiorcy będą składać deklaracje elektroniczne w zakresie akcyzy, co umożliwi automatyczną weryfikację i szybsze wykrycie firm dokonujących nadużyć, a w wypadku uczciwych przedsiębiorców pozwoli na szybsze wydawanie decyzji.

Zmiany mają też umożliwić bardziej efektywne zwalczanie używania niżej opodatkowanego oleju opałowego do celów napędowych, a także utrudnić uzyskiwanie zezwoleń na obrót towarami akcyzowymi przez tzw. słupy i proceder odzyskiwania alkoholu etylowego z produktów zawierających alkohol częściowo skażony.

Większość przepisów ustawy weszła w życie 1 maja 2021 r. (DzU z 2021 r., poz. 694).

Zasady poruszania się e-hulajnogami

Senatorowie z 7 poprawkami poparli ustawę o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw. Jedną z nich przewidywała, że hulajnogą elektryczną można byłoby się poruszać po drodze, na której obowiązuje prędkość nie większa niż 50 km/h, ale tylko wtedy, gdy wzdłuż tej drogi nie ma chodnika lub drogi dla rowerów, a także pod warunkiem jazdy blisko krawędzi drogi. Kolejna zakładała, że kierujący hulajnogami elektrycznymi, innymi pojazdami i urządzeniami wspomagającymi ruch mogliby poruszać się po chodnikach i drogach dla pieszych z prędkością dostosowaną do warunków ruchu, a nie zbliżoną do prędkości pieszego. Następna poprawka zmieniała zasady postępowania z nieprawidłowo zaparkowanymi hulajnogami elektrycznymi. Obowiązek ich usuwania i pobierania opłat za parkowanie zostałyby zastąpiony obowiązkiem przestawiania lub traktowania jak rzeczy znalezione. Sejm przyjął tylko 2 poprawki: uprawniającą zarządcę drogi do planowania i wykonywania oświetlenia przejść dla pieszych lub przejazdów dla rowerzystów, jeśli sfinansuje on te prace oraz doprecyzowującą, że hulajnogi elektryczne i urządzenia transportu osobistego wprowadzane do obrotu po 31 grudnia 2021 r. muszą spełniać warunki techniczne określone dla tych pojazdów w przepisach wydanych

22. posiedzenie Senatu.

na podstawie art. 66 ust. 5 nowelizacji prawa o ruchu drogowym.

Ustawa określa zasady poruszania się hulajnogami elektrycznymi, urządzeniami transportu osobistego (UTO; elektryczne deskorolki i elektryczne urządzenia samopoziomujące) i urządzeniami wspomagającymi ruch (wrotki, rolki, deskorolki, hulajnogę). Zgodnie z przepisami hulajnogą elektryczną, UTO i urządzeniami wspomagającymi ruch będzie można poruszać się przede wszystkim na ścieżkach rowerowych; e-hulajnogami i UTO z prędkością nie większą niż 20 km/h. W wypadku ich braku e-hulajnogą będzie można jechać po drodze, na której dozwolony jest ruch z prędkością maksymalną 30 km/h, ale też z prędkością nie większą niż 20 km/h. Hulajnogą elektryczną, UTO i urządzeniami wspomagającymi ruch będzie można wyjątkowo poruszać się po chodniku lub drodze dla pieszych, ale z prędkością zbliżoną do prędkości pieszego. Osoby w wieku 10–18 lat, korzystające z e-hulajnog i UTO, będą musiały mieć kartę rowerową lub prawo jazdy kategorii AM, A1, B1 lub T. Dzieci w wieku do 10 lat będą mogły poruszać się hulajnogą elektryczną i UTO jedynie w strefie zamieszkania, pod opieką osoby dorosłej.

Ustawa przewiduje kary za poruszanie się hulajnogą elektryczną, UTO i za pomocą urządzenia wspomagającego ruch chodnikiem lub drogą dla pieszych z prędkością większą niż prędkość zbliżona do prędkości pieszego lub za nieustępowanie pierwszeństwa pieszemu.

Ustawa wejdzie w życie 20 maja 2021 r. (DzU z 2021 r., poz. 720).

Większa pomoc pieniężna dla działaczy opozycji antykomunistycznej i represjonowanych z powodów politycznych

Izba wprowadziła 3 zmiany do ustawy o zmianie ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych oraz niektórych innych ustaw. Senatorowie opowiedzieli się za umożliwieniem skorzystania z nowych przepisów także przez te osoby, których kapitał początkowy, wysokość emerytury lub renty zostałyby ustalone pomiędzy terminem wejścia ustawy w życie a 1 czerwca 2021 r.

Skorygowali też kwotę progu uprawniającą do pomocy pieniężnej m.in. dla działaczy opozycji antykomunistycznej, osób represjonowanych z powodów politycznych, kombatantów, osób deportowanych do pracy przymusowej. Zmiany te zostały przyjęte przez Sejm. Akceptacji nie uzyskała propozycja Senatu, aby w przypadku zwolnienia z opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej członka Korpusu Weteranów Walk o Niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej, działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych, opłatę ponosił Urząd ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych, a nie gmina.

Ustawa przewiduje m.in. zwiększenie progów dochodowych uprawniających do jednorazowej i okresowej pomocy pieniężnej dla działaczy opozycji antykomunistycznej, osób represjonowanych z powodów politycznych, kombatantów, osób deportowanych do pracy przymusowej, żołnierzy-górników, cywilnych niewidomych ofiar działań wojennych. Pomoc jednorazowa będzie przyznana, jeżeli: dochód osoby samotnej nie przekracza kwoty odpowiadającej 290% najniższej emerytury, czyli 3628 zł (dotychczas było to 220%), dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty odpowiadającej 220% (2752 zł) najniższej emerytury (dotychczas 150%), a w wypadku całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji dochód osoby samotnej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty odpowiadającej 350% (4378 zł) najniższej emerytury (dotychczas 300%). Zgodnie z nowelą pomoc jednorazową będzie można przyznać 2 razy w roku i to w wyższej kwocie – do wysokości 150%, czyli 1876 zł, najniższej emerytury. Progi dochodowe przy pomocy okresowej dla osób samotnych zwiększono ze 150 do 220% najniższej emerytury, a w wypadku rodzin – ze 100 do 150% (1876 zł) najniższej emerytury. Nowe przepisy przewidują też dodatkowy, 5-dniowy urlop dla działaczy opozycji antykomunistycznej i osób represjonowanych, a także całkowite lub częściowe zwolnienie z opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej. Nowela przyznaje ponadto prawo do świadczenia pieniężnego osobom represjonowanym przez władze ZSRR także w innym okresie niż w latach 1936–56.

Większość przepisów wejdzie w życie 30 maja 2021 r. (DzU z 2021 r., poz. 794).

Dłuższy termin na wniesienie skargi nadzwyczajnej

Nowelizację ustawy o Sądzie Najwyższym Senat przyjął z 3 poprawkami. Dzięki jednej z nich wydłużono z 2 do 6 lat termin na wniesienie skargi nadzwyczajnej w sprawach, które uprawomocniły się po 17 października 1997 r. Sejm nie zgodził się jednak na proponowane przez Senat skreślenie wszystkich przepisów noweli, które nie dotyczyły skargi.

Wicemarszałkini Gabriela Morawska-Stanecka, sprawozdawczyni komisji: ustawodawczej i praw człowieka w sprawie nowelizacji ustawy o Sądzie Najwyższym.

Nowela wydłuża o 6 lat termin na wnoszenie przez prokuratora generalnego i rzecznika praw obywatelskich skarg nadzwyczajnych od prawomocnych orzeczeń zapadłych po wejściu w życie konstytucji z 1997 r. Dookreśla ponadto procedurę wyboru kandydatów na stanowisko prezesa Sądu Najwyższego. W wypadku braku wymaganego kworum, czyli 2/3 członków zgromadzenia sędziów danej izby SN, na kolejnym posiedzeniu wystarczy co najmniej połowa, a na następnym – 1/3. Jeśli kandydaci na prezesa SN nie zostaną wybrani zgodnie z tymi zasadami, to obowiązki prezesa izby SN tymczasowo będzie pełnił sędzia wskazany przez prezydenta RP.

Ustawa zmienia też zasady wyznaczania składów sędziowskich powoływanych do rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego. W wypadku wniosków wniesionych m.in. przez rzecznika praw obywatelskich i prokuratora generalnego o składzie i terminie rozpoznania sprawy zadecyduje pierwszy prezes SN. Uregulowano również zasady tworzenia, przetwarzania i archiwizowania lub niszczenia akt sądowych w sprawach rozpoznawanych przez SN. Nowelizacja wydłuża ponadto pierwszą kadencję ławników Sądu Najwyższego

z 31 grudnia 2021 r. do 31 grudnia 2022 r. ze względu na jej późniejsze rozpoczęcie.

Ustawa weszła w życie 16 kwietnia 2021 r. (DzU z 2021 r., poz. 611).

Rozszerzenie katalogu osób uprawnionych do kwalifikowania na szczepienie przeciw COVID-19

Senatorowie poparli z 5 poprawkami ustawę o zmianie ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Zdecydowali, że w ustawie, a nie, jak przyjął Sejm, w rozporządzeniu, wskazane zostaną osoby uprawnione do przeprowadzania badania kwalifikacyjnego wykluczającego przeciwwskazania do szczepienia przeciw COVID-19. Oprócz lekarzy byłoby to lekarze dentyści, pielęgniarki, położne, felczerzy, ratownicy medyczni, fizjoterapeuci i diagnosty laboratoryjni. W rozporządzeniu minister zdrowia określiłby jedynie szczególne wymagania, jakie będzie musiał spełniać w tym zakresie fizjoterapeuta lub diagnosta laboratoryjny. Pozostałe zmiany miały charakter legislacyjny. Żadna ze zmian nie została przyjęta przez Sejm.

Nowelizacja przewiduje, że na szczepienie przeciw COVID-19 obok lekarzy kwalifikować będą mogli także przedstawiciele innych zawodów medycznych. Grupa ta zostanie określona w rozporządzeniu ministra zdrowia. Nowelizacja przedłuża także okres obowiązywania aktualnych wykazów świadczeniodawców zakwalifikowanych do systemu podstawowego szpitalnego zabezpieczenia świadczeń opieki zdrowotnej, tzw. sieci szpitali, do końca 2021 r., z przesunięciem terminu kolejnej kwalifikacji na 1 października 2021 r.

Ustawa weszła w życie 2 kwietnia 2021 r. (DzU z 2021 r., poz. 616).

Senackie projekty ustaw

20. POSIEDZENIE SENATU (11–13 STYCZNIA 2021 R.)

Zwolnienie pozwanego z kosztów sądowych

Senat zdecydował o wniesieniu do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o kosztach

Senator Krzysztof Kwiatkowski, sprawozdawca komisji: ustawodawczej i praw człowieka w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

sądowych w sprawach cywilnych, przygotowanego przez Komisję Ustawodawczą. Dostosowuje on przepisy do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 29 kwietnia 2020 r. (sygn. akt P 19/16), umożliwiając zwolnienie pozwanego z kosztów sądowych w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

W uzasadnieniu projektu ustawy podkreślono, że rozwiązanie to zwolni wymiar sprawiedliwości z oceny, czy konkretny pozwany spełnia wymogi, od których uzależnione jest zwolnienie z kosztów sądowych, a tym samym zachowana zostanie prostota i sprawność elektronicznego postępowania upominawczego. Zwrócono też uwagę, że dzięki usunięciu bariery finansowej w pełni zostanie zapewnione pozwanemu prawo dostępu do sądu. Zaznaczono też, że przepis będzie stosowany raczej sporadycznie, gdyż sytuacje, w których trzeba ponieść wydatki z tytułu opinii biegłego, są wyjątkowe.

Regulamin Trybunału Stanu

Izba postanowiła skierować do Sejmu projekt ustawy o zmianie ustawy o Trybunale Stanu, przygotowany z inicjatywy Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji, realizujący postulat zawarty w petycji (P9-52/19).

Projekt przewiduje, że organem właściwym do uchwalenia regulaminu Trybunału Stanu byłby on sam, a nie, jak obecnie, Sejm. Zgodnie z proponowanymi przepisami Trybunał Stanu uchwałaby swój regulamin bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy składu, a jego tekst byłby ogłaszany w Monitorze Polskim.

Odszkodowania za szkody łowieckie

Senat zdecydował o wniesieniu do Sejmu projektu nowelizacji prawa łowieckiego, przygotowanego przez Komisję Ustawodawczą, który wykonuje wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 8 maja 2019 r. (sygn. akt K 45/16).

Projektowana ustawa zakłada, że o odszkodowania za szkody łowieckie mogliby występować także ci właściciele gruntów rolnych, którzy nie zgodzili się na budowę urządzeń lub zabiegi zapobiegające szkodom, jeżeli szkody te nie miały związku przyczynowego z odmową i zostały wyrządzone podczas polowania. Ustaleniem związku przyczynowego między odmową udzielenia zgody a szkodą będą zajmowały się zespoły szacujące szkody łowieckie.

20. posiedzenie Senatu.

Zasady tworzenia młodzieżowych rad powiatów i sejmików województw

Izba postanowiła skierować do Sejmu projekt ustawy o zmianie ustawy o samorządzie powiatowym oraz ustawy o samorządzie województwa, z którego inicjatywą wystąpiła grupa senatorów. Określono w nim zasady tworzenia młodzieżowych rad powiatów i młodzieżowych sejmików województw na wzór działających obecnie gminnych rad młodzieżowych. Rady mają mieć charakter konsultacyjny, doradczy i inicjatywny. Ich statuty mają być nadawane przez radę powiatu lub sejmik województwa.

Projekt zakłada ponadto, że środki na realizację zadań statutowych młodzieżowych rad zapewnią gminy, powiaty i sejmiki województwa. W ocenie Senatu proponowane rozwiązania przyczynią się do zwiększenia aktywności młodych ludzi na rzecz społeczności lokalnej.

Umowy o prowadzenie rodzinnego domu pomocy między sąsiadującymi gminami

Senat postanowił wnieść do Sejmu projekt nowelizacji ustawy o pomocy społecznej, przygotowany z inicjatywy Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji na podstawie petycji (Pg-47/19).

Celem projektu ustawy jest umożliwienie podpisywania umów o prowadzenie rodzinnego domu pomocy również z gminą sąsiadującą z tą, na której terenie znajduje się taki dom, i pod warunkiem że nie zapewnia ona na swoim obszarze możliwości korzystania całodobowo z usług bytowych i opiekuńczych prowadzonych w takiej formie. Obecnie umowa taka może być zawierana tylko z gminą właściwą ze względu na miejsce położenia rodzinnego domu pomocy.

21. POSIEDZENIE SENATU (17–19 LUTEGO 2021 R.)

Wyrównywanie strat majątkowych, powstałych z powodu ograniczenia wolności i praw człowieka w czasie pandemii

Senat zdecydował o wniesieniu do Sejmu projektu ustawy o wyrównywaniu szkód majątkowych wynikających z ograniczeń, nakazów

lub zakazów dotyczących działalności gospodarczej wprowadzonych w związku z ogłoszeniem stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii wywołanych zakażeniami wirusem SARS-CoV-2, przygotowanego z inicjatywy grupy senatorów.

Projekt określa podstawy, zakres i tryb wyrównywania strat majątkowych, powstałych w następstwie ograniczenia wolności i praw człowieka oraz obywatela w czasie epidemii COVID-19. Zakłada, że każdy przedsiębiorca, który poniósł szkodę majątkową z tego powodu, mógłby wystąpić – do wojewody właściwego ze względu na miejsce powstania straty majątkowej – z pisemnym wnioskiem o odszkodowanie od Skarbu Państwa. Odszkodowanie objęłoby wyrównanie straty, bez korzyści, które poszkodowany mógłby osiągnąć, gdyby strata nie powstała.

Zwiększenie płynności finansowej przedsiębiorców i bezpieczeństwa finansowego pracowników

Senat postanowił skierować do Sejmu projekt ustawy o zmianie ustawy o pracowniczych planach kapitałowych oraz ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, przygotowany z inicjatywy komisji: Gospodarki Narodowej i Innowacyjności oraz Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej.

Projektowana nowelizacja wprowadza rozwiązania, mające zminimalizować wpływ pandemii na gospodarkę, przedsiębiorców i ich pracowników dzięki zwiększeniu płynności finansowej przedsiębiorców i bezpieczeństwa finansowego pracowników firm. Zakłada skrócenie z 60 do 14 dni terminu zwrotu nadpłaconego podatku VAT. Rozszerza ponadto krąg podmiotów uprawnionych do świadczenia postojowego w związku z COVID-19 o wspólników spółek: jawnej, partnerskiej, komandytowej i 1-osobowej z ograniczoną odpowiedzialnością. przewiduje, że z programów pomocowych będą mogli skorzystać także mikroprzedsiębiorcy, którzy nie zatrudniają pracowników w ramach stosunku pracy. Pracownikowi za okres choroby COVID-19 lub niemożności wykonywania pracy wskutek obowiązkowej

Senator Adam Szejnfeld, sprawozdawca komisji: ustawodawczej, rodziny oraz samorządu w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o pracowniczych planach kapitałowych oraz ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

kwarantanny albo izolacji od pierwszego dnia przysługiwałyby zasiłek chorobowy, wypłacany przez ZUS, a nie przez pracodawcę, w wysokości 100% podstawy jego wymiaru. Ma to zniechęcić pracowników do ukrywania objawów zakażenia w celu uniknięcia hospitalizacji albo przymusowej kwarantanny wyłącznie ze względów ekonomicznych.

Projekt przesuwa też terminy wdrażania pracowniczych planów kapitałowych (PPK), aby zmniejszyć koszty działalności pracodawców w czasie pandemii, a także pozytywnie oddziaływać na poziom partycypacji pracowników w PPK. Podmioty z tzw. sektora finansów publicznych zawarłyby umowy o prowadzenie PPK najpóźniej do 11 kwietnia 2022 r. Z kolei pracodawcy zatrudniający mniej niż 20 osób, a także co najmniej 20 lub 50 osób mogłyby zawrzeć umowy o zarządzanie PPK do 31 grudnia 2021 r., a umowy o ich prowadzenie – do 10 stycznia 2022 r. Projektowana ustawa uchyla też przepis, wprowadzający kary za niedopełnienie obowiązku zawarcia umowy o zarządzanie PPK do 27 października 2020 r. lub umowy o ich prowadzenie do 10 listopada 2020 r.

Ulgi dla przedsiębiorców korzystających z prawa do wypoczynku

Senatorowie zdecydowali o skierowaniu do Sejmu projektu ustawy o zmianie usta-

wy – Prawo przedsiębiorców, przygotowanego z inicjatywy grupy senatorów.

Projekt przewiduje, że samozatrudnieni, którzy prowadzą działalność gospodarczą nieprzerwanie przez okres przekraczający 6 miesięcy, będą mogli skorzystać w danym roku kalendarzowym, w jednym wybranym przez siebie miesiącu, z 50-procentowej obniżki składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu korzystania z prawa do wypoczynku. Ulgi przysługiwałyby przedsiębiorcom, których przychód z pozarolniczej działalności gospodarczej z 6 miesięcy poprzedzających miesiąc zgłoszenia zamiaru skorzystania z nich nie przekroczył 60 tys. zł. Warunkiem skorzystania z ulgi będzie zgłoszenie zamiaru opłacenia obniżonej składki do 10. dnia miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym realizowane będzie prawo do wypoczynku. Obniżenie składek nie wpłynie na podstawę ich wymiaru, czyli na wysokość emerytury pobieranej w przyszłości. Składki do pełnej wysokości finansowałyby budżet państwa za pośrednictwem ZUS.

Nowe zasady powoływania rad nadzorczych i zarządów wojewódzkich funduszy ochrony środowiska

Izba postanowiła wnieść do Sejmu projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska, przygotowany z inicjatywy grupy senatorów.

Projektowana nowela wprowadza zmiany w sposobie powoływania i składach osobowych rad nadzorczych i zarządów wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej. W skład rady

Senator Stanisław Gawłowski, sprawozdawca komisji: środowiska, ds. klimatu, samorządu oraz ustawodawczej w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska.

nadzorczej wchodziłoby 7 przedstawicieli administracji samorządowej i rządowej, stowarzyszeń gospodarczych i organizacji ekologicznych, powoływanych i odwoływanych przez sejmik województwa. Zarządy województw miałyby wyłączne kompetencje do kształtowania składu osobowego zarządów wojewódzkich funduszy, a także nadawania wojewódzkim funduszom statutowych określających ich organizację wewnętrzną.

Przyspieszenie postępowań w sprawie przyznania kompensat dla ofiar niektórych czynów zabronionych

Senatorowie skierowali do Sejmu projekt ustawy o zmianie ustawy o państwowej kompensacie przysługującej ofiarom niektórych czynów zabronionych oraz niektórych innych ustaw, przygotowany z inicjatywy Komisji Ustawodawczej.

Projektowana nowelizacja realizuje postulaty rzecznika praw obywatelskich, który zwrócił uwagę, że instytucja kompensaty nadal jest bardzo rzadko wykorzystywana przez osoby pokrzywdzone. Proponowane rozwiązania powinny przyspieszyć postępowania dotyczące przyznania kompensat. Rozszerzają też zakres zaliczki dochodzonej przez osobę pokrzywdzoną o utracone zarobki lub inne koszty utrzymania. Kompensaty byłyby wypłacane przez ministra sprawiedliwości ze środków Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej. Minister sprawiedliwości miałby też obowiązek informowania pokrzywdzonych o możliwości uzyskania zabezpieczenia na poczet kompensaty w pocuczeniu o uprawnieniach i obowiązkach pokrzywdzonego w postępowaniu karnym. Ma to wpłynąć na zwiększenie wiedzy o uprawnieniach osób pokrzywdzonych w zakresie rekompensowania przez państwo uszczerbku majątkowego.

Przedawnienie po 3 latach od przedstawienia zarzutów lub oskarżenia

Senatorowie zdecydowali o wniesieniu do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego, przygotowanego przez Komisję Ustawodawczą, a uwzględniającego uwagi rzecznika praw obywatelskich. Wskazał on, że zdarzające się

Senator Magdalena Kochan, sprawozdawczyni komisji ustawodawczej i praw człowieka w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego.

wypadki wieloletniego utrzymywania wobec podejrzanych lub oskarżonych osób stanu oskarżenia lub stanu po przedstawieniu zarzutów są szczególnie dotkliwe, gdy dotyczą osób prowadzących działalność gospodarczą, wykonujących zawód zaufania publicznego lub pełniących funkcje państwowe. Choć formalnie nie są karane, ponoszą one negatywne konsekwencje prowadzonego przeciwko nim postępowania karnego.

Projektowana nowela zakłada, że w wypadku niewątpliwie niesłusznego przedstawienia zarzutów lub oskarżenia przysługiwałoby odszkodowanie i zadośćuczynienie. Roszczenia przedawniałyby się po 3 latach.

Uprawnienia do odszkodowania lub zadośćuczynienia dla represjonowanych przez radzieckie organy ścigania od 17 września 1939 r. do 5 lutego 1946 r.

Senat skierował do Sejmu projekt ustawy o zmianie ustawy o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, przygotowany z inicjatywy Komisji Ustawodawczej.

Projektowana nowela rozszerza krąg osób uprawnionych do ubiegania się o odszkodowanie lub zadośćuczynienie za doznane krzywdy. Prawo takie uzyskałyby osoby represjonowane przez radzieckie organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości lub organy pozasądowe za działalność w okresie od 17 września 1939 r. do 5 lutego 1946 r. na rzecz niepodległego bytu państwa polskiego, które mieszkają lub mieszkają w chwili

śmierci na ziemiach na obecnym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a także na terytorium RP w granicach z 1 września 1939 r.

Rzecznik praw obywatelskich zwrócił uwagę, że ustawowa przesłanka domicylu w odniesieniu do osób zmarłych w wyniku represji, np. na skutek wykonania wyroku orzekającego karę śmierci lub w trakcie odbywania kary w radzieckim więzieniu po 5 lutego 1946 r., czyli ustaleniu granicy polsko-radzieckiej, może być uznana za kryterium, które w nieuzasadniony sposób różnicuje ich sytuację prawną.

Podwyższenie wymiaru świadczeń dla deportowanych do pracy przymusowej i osadzonych w obozach pracy przez III Rzeszę i ZSRR

Senat zdecydował o skierowaniu do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o osobach deportowanych do pracy przymusowej oraz osadzonych w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich, przygotowanego przez Komisję Praw Człowieka, Praworządności i Petycji.

Senator Jerzy Czerwiński, sprawozdawca komisji ustawodawczej i rodziny w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o osobach deportowanych do pracy przymusowej oraz osadzonych w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich.

Przewiduje on zwiększenie – o 50% za każdy miesiąc trwania pracy przymusowej – świadczenia dla osób deportowanych do pracy przymusowej przez III Rzeszę i osadzonych w obozach pracy. Realizuje postulat zawarty w petycji wniesionej do Senatu w 2017 r. (Pg-39/19).

Ułatwienia dla starających się o rodzicielskie świadczenia uzupełniające

Izba postanowiła wnieść do Sejmu projekt ustawy o zmianie ustawy o rodzicielskim

świadczeniu uzupełniającym, przygotowany z inicjatywy grupy senatorów.

Zakłada on, że ubiegający się o przyznanie rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego nie będzie musiał dołączać do wniosku odpisów aktów urodzenia dzieci. W razie konieczności weryfikacji danych zawartych we wniosku i oświadczeniu ZUS i KRUS będą mogły pobrać z rejestru stanu cywilnego odpisy aktów urodzenia dzieci wnioskodawcy poprzez specjalną usługę sieciową.

Dłuższy termin na wniesienie skargi nadzwyczajnej do Sądu Najwyższego

Senator Lidia Staroń, sprawozdawczyni komisji ustawodawczej i praw człowieka w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym.

Senat zdecydował o wniesieniu do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym, przygotowanego z inicjatywy grupy senatorów.

Projektowana nowelizacja przewiduje wydłużenie o 2 lata terminu na wniesienie do Sądu Najwyższego skargi nadzwyczajnej od prawomocnych orzeczeń sądowych, które uprawomocniły się po 17 października 1997 r., a przed 3 kwietnia 2018 r.

22. POSIEDZENIE SENATU (24–25 MARCA 2021 R.)

Utworzenie Agencji Spójności i Rozwoju

Senat zdecydował o wniesieniu do Sejmu projektu ustawy o Agencji Spójności i Rozwoju, przygotowanego z inicjatywy grupy senatorów, której celem ma być programowanie i zarządzanie niektórymi funduszami Unii Europejskiej, m.in. Instrumentem na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności.

22. posiedzenie Senatu.

Zadania agencji to m.in. wybór projektów do dofinansowania, zawieranie z wnioskodawcami umów o dofinansowanie projektu lub podejmowanie decyzji o dofinansowaniu projektu, zlecanie płatności, prowadzenie kontroli realizacji programu operacyjnego, w tym weryfikacja prawidłowości wydatków ponoszonych przez beneficjentów, ewaluacja programu operacyjnego, monitorowanie postępów realizacji programu operacyjnego. W skład agencji weszliby przedstawiciele prezydenta RP, parlamentu, administracji rządowej i samorządu terytorialnego oraz osoby wybrane przez strony pracowników i pracodawców w Radzie Dialogu Społecznego. W ocenie projektodawców powołanie agencji zwiększy efektywność wykorzystania środków europejskich, jakie trafiają do Polski z Funduszu Odbudowy UE.

Grunt dla samorządów pod zieleni

Izba postanowiła skierować do Sejmu projekt ustawy o zmianie ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, przygotowany z inicjatywy grupy senatorów. Przewiduje on nieodpłatne przekazywanie jednostkom samorządu terytorialnego nieruchomości wchodzących w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa na tereny zieleni (parki miejskie i krajobrazowe), pod warunkiem że jest to zgodne z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, a w wypadku jego braku – studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

W opinii Izby nieodpłatne uzyskanie gruntów przez samorząd umożliwi przeznaczenie zaoszczędzonych środków na zorga-

nizowanie samego terenu zieleni i wyposażenie go w niezbędną infrastrukturę. Takie rozwiązanie pozwoli też zaspokoić potrzeby lokalnej społeczności.

Rozwiązania na rzecz ochrony powietrza

Senat zdecydował o wniesieniu do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw, przygotowanego przez komisje: Nadzwyczajną ds. Klimatu, Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej oraz Zdrowia.

Projekt ustawy zakłada, że na finansowanie ochrony powietrza z budżetu państwa corocznie powinny być przeznaczane środki w wysokości nie niższej niż 0,5% PKB z poprzedniego roku. Przewiduje m.in. utworzenie – w dyspozycji ministra właściwego ds. klimatu – funduszu ochrony powietrza, a także wprowadzenie ulg podatkowych i proekologicznego dodatku wyrównawczego dla osób, które zdecydują się na zastosowanie w budynku mieszkalnym niskoemisyjnego źródła ogrzewania. Z ulgi podatkowej można byłoby korzystać przez 5 lat, odliczeniu podlegałyby wydatki poniesione na pokrycie wyższych kosztów ogrzewania, wynikających z użytkowania niskoemisyjnego źródła ogrzewania. Z kolei osoby o niskich dochodach, którym przysługuje dodatek mieszkaniowy, otrzymałyby proekologiczny dodatek wyrównawczy.

Projekt zawiera ponadto upoważnienie dla ministra właściwego ds. klimatu do określenia w rozporządzeniu maksymalnych poziomów informowania i alarmowego dla pyłu zawieszonego PM₁₀, przy czym poziom informowania nie może być wyższy niż dwukrotność poziomu dopuszczalnego, a poziom alarmowy – nie wyższy niż trzykrotność.

Pracownicze plany kapitałowe także dla pracowników biur poselskich i senatorskich

Izba postanowiła skierować do Sejmu projekt ustawy o zmianie ustawy o pracowniczych planach kapitałowych, z którego inicjatywą wystąpiła grupa senatorów.

Umożliwia on objęcie ustawą o pracowniczych planach kapitałowych także

Senator Marek Borowski, sprawozdawca komisji: ustawodawczej, rodziny oraz regulaminowej w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o pracowniczych planach kapitałowych.

pracowników biur poselskich, senatorskich oraz biur klubów i kół. Zgodnie z proponowanymi przepisami zatrudniający takie osoby, czyli przewodniczący klubów lub kół parlamentarnych, posłowie i senatorowie, mogliby zawrzeć umowy o prowadzenie pracowniczych planów kapitałowych w terminie do 45. dnia od dnia wejścia w życie ustawy, a umowy o zarządzanie pracowniczymi planami kapitałowymi – nie później niż 10 dni roboczych przed upływem tego terminu.

Podjęte uchwały

20. POSIEDZENIE SENATU (11–13 STYCZNIA 2021 R.)

Rezolucja w sprawie wzmocnienia współpracy ze Stanami Zjednoczonymi

W rezolucji, podjętej z inicjatywy grupy senatorów, Senat wyraża solidarność z narodem amerykańskim po tragicznych wydarzeniach w Waszyngtonie 6 stycznia 2021 r., gdzie w wyniku ataku na Kapitol zginęło 5 osób, a także głębokie ubolewanie z powodu próby zamachu na procedury demokratyczne kluczowego sojusznika Polski. „Potępiamy tych, którzy w niej uczestniczyli i do niej podzegli. Jednocześnie wyrażamy niezachwianą wiarę w siłę amerykańskiej demokracji i instytucji państwa oraz nadzieję, że przekazanie władzy w Stanach Zjednoczonych zostanie dokończony w sposób pokojowy i sprawny, a państwo i naród amerykański wyjdą z tego doświadczenia silniejsze” – czytamy w rezolucji.

Senatorowie przypomnieli w niej, że podstawą przyjaźni narodów polskiego i amerykańskiego, poczynając od udziału Polaków w amerykańskiej wojnie o niepodległość 250 lat temu, jest umiłowanie wolności i zasad demokratycznych. Dziękując politykom, urzędnikom, wojskowym i dyplomatom amerykańskim, którzy umacniali polsko-amerykańskie więzy w ostatnich latach, senatorowie wyrazili nadzieję na wzmocnienie tego sojuszu w przyszłości. Zadeklarowali też „gotowość do intensywniejszej współpracy z nowymi władzami Stanów Zjednoczonych – zwłaszcza z 117. Kongresem USA – dla dobra obu krajów i wspólnoty Zachodu i w oparciu o wspólne wartości i interesy”.

Głosowanie nad projektem rezolucji w sprawie wzmocnienia współpracy ze Stanami Zjednoczonymi.

Uchwała na zakończenie obchodów 100. rocznicy urodzin św. Jana Pawła II

W uchwale, której projekt przygotowała grupa senatorów, podkreślono, że papież Jan Paweł II był niekwestionowanym autorytetem i duchowym przywódcą milionów katolików na całym świecie, a za swe wysiłki na rzecz pokoju oraz wkład w rozwój międzywyznaniowego dialogu i współpracy między narodami był ceniony wśród wyznawców innych religii i osób niewierzących. Był też wytrwałym propagatorem godności i wolności jednostki oraz praw narodów do samostanowienia. Senatorowie przypomnieli, że pamiętne słowa papieża, wypowiedziane w Warszawie w czerwcu 1979 r.: „Niech zstąpi Duch Twój i odnowi oblicze ziemi. Tej ziemi!”, były swoistą zapowiedzią przemian demokratycznych nie tylko w Polsce, ale i w całej Europie Środkowo-Wschodniej. Senatorowie zwrócili uwagę, że nie wolno też zapomnieć o poparciu papieża dla wejścia Polski do struktur zjednoczonej Europy,

Senator Jan Maria Jackowski, sprawozdawca Komisji Ustawodawczej w sprawie projektu uchwały na zakończenie obchodów 100. rocznicy urodzin św. Jana Pawła II.

wyrażonym w haśle „Od Unii Lubelskiej do Unii Europejskiej”.

Senat wyraził ponadto wdzięczność i uznanie wszystkim instytucjom, szkołom, uczelniom, muzeom, fundacjom, placówkom kultury, a także osobom, które przyczyniły się do upamiętnienia życia i dzieła Jana Pawła II. „Niech mijająca 100. rocznica urodzin św. Jana Pawła II będzie przypomnieniem mądrości płynącej z Jego posługi i nauczania” – czytamy w uchwale.

21. POSIEDZENIE SENATU (17–19 LUTEGO 2021 R.)

Uchwała w 50. rocznicę strajku włókniatek w Łodzi

W uchwale, z inicjatywą której wystąpił senator Krzysztof Kwiatkowski, Senat

przypomniął, że ten wyjątkowy bezkrwawy i zakończony pełnym sukcesem protest społeczny, jeden z największych w powojennej historii Polski, miał miejsce w lutym 1971 r. w Zakładach Przemysłu Bawełnianego im. Marchlewskiego, dawnej fabryce Izraela Poznańskiego. Doszło do niego po ogłoszeniu podwyżek cen żywności w grudniu 1970 r. i obniżeniu wynagrodzeń pracowników łódzkiego przemysłu lekkiego za styczeń 1971 r. Źle zarabiająca grupa włókniatek i włókniarzy dodatkowo musiała pracować w wyjątkowo trudnych warunkach. Pracownicy przemysłu lekkiego w 2 miesiące po krwawym stłumieniu protestów stoczniowców na Wybrzeżu w grudniu 1970 r. doprowadzili do zmiany decyzji władz PZPR. „Wyjątkowość tych wydarzeń polegała między innymi na tym, że strajkowały głównie kobiety – przędki i szwaczki z łódzkich zakładów przemysłowych. Wykazały się one nie tylko ogromną odwagą, zatrzymując maszyny w swoich zakładach pracy i nie ulegając presji zakończenia strajku ze strony władz oraz zgromadzonych sił wojska oraz milicji, ale też ogromną rozwagą, mądrością i odpowiedzialnością, prowadząc protesty w zakładach pracy i nie wychodząc na ulicę, gdzie mogło dojść do tragedii” – czytamy w uchwale. Senatorowie przypomnieli, że protest miał charakter spontaniczny i oddolny, nie związano nawet komitetu strajkowego, który prowadziłby negocjacje z rządem. Okazał się jednak wyjątkowo szeroki. Objął przede wszystkim kluczowe zakłady przemysłu związanego z włóknem i wełną w Łodzi. Komunistyczne władze PRL nie zdecydowały

Głosowanie w sprawie projektu uchwały w 50. rocznicę strajku włókniatek w Łodzi.

się na rozwiązania siłowe w stosunku do protestujących, ogłosiły całkowite wycofanie się z decyzji o podwyżce cen żywności. Łódzkie prządki i tkaczki zwyciężyły. Udało im się to, o co bez skutku walczono na Wybrzeżu.

W uchwale Senat wyraził najwyższe uznanie dla wszystkich protestujących, ich odwagi i determinacji, a także mądrości i dalekowzroczności co do sposobu i formy przeprowadzenia protestu. „Strajk z lutego 1971 r. to jeden z wyjątkowych momentów polskiej drogi do niepodległego i demokratycznego państwa polskiego” – napisali senatorowie.

Uchwała w sprawie zesłania Aleksieja Nawalnego do łagru oraz brutalnego tłumienia demonstracji demokratycznej opozycji przez władze Federacji Rosyjskiej

W uchwale, której projekt wniosła grupa senatorów, Izba zwróciła uwagę, że Unia Europejska, wraz z międzynarodową społecznością demokratyczną, w tym Radą Europy, powinna wyciągnąć strategiczne wnioski z trwale agresywnej polityki obecnych władz Federacji Rosyjskiej. „Wolny świat nie może dłużej dyplomatycznie milczeć wobec brutalnego łamania praw obywatelskich” – czytamy w uchwale. Senatorowie zwracają uwagę, że istnieją dowody, iż to władze rosyjskie stały za próbą zgładzenia Aleksieja Nawalnego. „Czołowy opozycjonista rosyjski po dojściu do zdrowia nie wahał

się powrócić do ojczyzny. Posłuszny dyspozycjom politycznym sąd zesłał go do łagru” – napisali senatorowie. Senat przypomina, że w obronie opozycjonisty wystąpiły setki tysięcy obywateli w ponad 100 rosyjskich miastach. Odpowiedzią były brutalne pacyfikacje i masowe aresztowania demonstrantów. Pokazuje to, że mimo kolejnych sankcji nałożonych na władze Federacji Rosyjskiej przez Unię łamanie praw człowieka i polityczne sterowanie wymiarem sprawiedliwości w Rosji eskalują. W odpowiedzi na wezwanie przez Radę ds. Zagranicznych UE do natychmiastowego uwolnienia wszystkich zatrzymanych władze rosyjskie wydały troje unijnych dyplomatów, w tym polskiego. „To jednoznaczne świadectwo złej woli oraz realizowania strategii eskalacji konfliktu – zarówno w jego wymiarze wewnętrznym, jak i międzynarodowym” – czytamy w uchwale. Senat oczekuje zatem, że Rada ds. Zagranicznych UE rozszerzy sankcje na władze Federacji Rosyjskiej.

Senatorowie zaapelowali o wykorzystanie systemu sankcyjnego, zwanego „Europejską Listą Magnickiego”, który ministrowie spraw zagranicznych w Radzie UE jednomyślnie uchwalili w grudniu 2020 r., a do demokratycznego świata – o wywieranie presji na władze rosyjskie w imię ochrony wolności i godności protestujących Rosjan. Wyrazili przekonanie, że międzynarodowa wspólnota państw demokratycznych

Debata na temat projektu uchwały w sprawie zesłania Aleksieja Nawalnego do łagru oraz brutalnego tłumienia demonstracji demokratycznej opozycji przez władze Federacji Rosyjskiej.

powinna solidarnie i jednoznacznie odrzucić łamanie praw i wolności obywateli przez autokratyczny reżim. „Podobnie jak w przypadku Białorusi nie możemy pozostawić naszych sąsiadów, obywateli domagających się demokracji i wolności, bez wsparcia” – czytamy w uchwale.

Uchwała w sprawie zagrożenia wolności mediów w Polsce

Senator Barbara Zdrojewska, sprawozdawczyni komisji kultury i ustawodawczej w sprawie projektu uchwały w sprawie zagrożenia wolności mediów w Polsce.

W uchwale, której projekt został wniesiony przez grupę senatorów, Senat wyraził zdecydowany sprzeciw wobec ograniczania wolności i praw obywatelskich Polek i Polaków poprzez działania rządu, zmierzające do likwidacji niezależnych mediów. Senatorowie wskazali, że planowana nowa opłata medialna spowoduje potężne osłabienie mediów niezależnych, których finansową podstawę funkcjonowania stanowią dochody reklamowe, a wzmocni uprzywilejowaną pozycję mediów państwowych, wspieranych środkami z budżetu państwa. „To kolejny – po przejęciu przez państwową spółkę paliwową niezależnego koncernu prasowego – element procesu niszczenia wolnych mediów i podporządkowywania ich bieżącym interesom władzy. Jest to sprzeczne z polską racją stanu i interesem obywateli, których prawem jest dostęp do zróżnicowanych i rzetelnych źródeł wiedzy” – czytamy w uchwale.

Senatorowie przypomnieli w niej także, że w przeszłości Polacy wielokrotnie byli zmuszeni organizować alternatywny obieg informacji, a jednym z ważnych postulatów sierpniowych było zniesienie cenzury. Pojęcie wolności jest przez nas jednoznacznie utożsamiane z wolnością słowa. „Niestety,

dziś Polska w niebezpiecznym tempie zbliża się do modelu państwa o reglamentowanym przez władzę prawie do informacji. Wyrażamy poparcie dla bezprecedensowego protestu wydawców i dziennikarzy «Media bez wyboru». Nie ma i nie będzie zgody Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, popartego przez znaczną część społeczeństwa obywatelskiego, na ograniczanie wolności słowa i powiększanie dystansu do rodziny państw demokratycznych” – napisali senatorowie.

Uchwała w 40. rocznicę podpisania Porozumień Rzeszowsko-Ustrzyckich i powstania „Solidarności” Rolników Indywidualnych

W uchwale, przygotowanej przez grupę senatorów, Izba oddała hołd i cześć wszystkim, którzy odważyli się wystąpić w obronie polskich rolników. „Ich protesty i odwaga przyczyniły się do zjednoczenia przedstawicieli wsi w dążeniu do wspólnego celu, którym była poprawa jakości życia i pracy na wsi, oraz powstania rolniczej «Solidarności» – czytamy w uchwale. Senatorowie przypomnieli w niej, że w lutym 1981 r., domagając się wolnych związków zawodowych, strajkowano w Ustrzykach Dolnych, w Rzeszowie, manifestowano m.in. w Bydgoszczy, Grójcu, Świdnicy i Warszawie. Po spotkaniu zjednoczeniowym protestujących w Bydgoszczy 13 lutego 1981 r., po późniejszych rozmowach ze stroną rządową z 18 na 19 lutego 1981 r. w Rzeszowie, a dzień później w Ustrzykach Dolnych, podpisano porozumienie, stwarzające możliwość powstania rolniczej „Solidarności”. W marcu 1981 r. w Poznaniu odbył się zjazd zjednoczeniowy, a 12 maja zarejestrowano NSZZ RI „Solidarność”.

W uchwale czytamy, że dzięki nieugiętej postawie rolników, wsparciu, m.in. Lecha Wałęsy, Andrzeja Gwiazdy, Andrzeja Stelmachowskiego, Waleriana Pańki, Józefa Ślisza i całej „Solidarności”, a także Kościoła katolickiego, protestujący twardo upomnieli się o swoje prawa do własnej, niezależnej organizacji, zagwarantowania nienaruszalności chłopskiej własności, zwiększenia swobody wyznawania religii katolickiej i potrafili o nie wspólnie i skutecznie walczyć. „Niech ich postawa i troska o Polskę będą dla nas i dla następnych pokoleń wielkim przykładem patriotyzmu i mądrego dbania o przyszłość

naszej Ojczyzny” – zaapelowali senatorowie. Wyrazili także przekonanie, że zapoczątkowane wtedy działania doprowadziły do historycznych przemian w Polsce w 1989 r., zmieniły obraz naszej wsi i były pierwszym, zasadniczym krokiem do rozwoju obszarów wiejskich i wejścia Polski do Unii Europejskiej w 2004 r.

22. POSIEDZENIE SENATU (24–25 MARCA 2021 R.)

Uchwała w 40. rocznicę wydarzeń marcowych w Bydgoszczy

Marszałek Senatu RP prof. Tomasz Grodzki i Jan Rulewski po podjęciu uchwały w 40. rocznicę wydarzeń marcowych w Bydgoszczy.

W uchwale, której projekt przygotowała grupa senatorów, Izba przypominała, że 40 lat temu w Bydgoszczy, podczas sesji Wojewódzkiej Rady Narodowej, 19 marca 1981 r., doszło do napaści milicji na zaproszonych przedstawicieli bydgoskiego Międzyzakładowego Komitetu Założycielskiego NSZZ „Solidarność”. Wśród nich znajdowali się także przedstawiciele, nieuznawanego przez władze komunistyczne, Komitetu Założycielskiego NSZZ „Solidarność” Rolników Indywidualnych.

W uchwale senatorowie przywołali ówczesne wydarzenia, kiedy to po brutalnej akcji Milicji Obywatelskiej, zwłaszcza dotkliwym pobiciu Michała Bartoszcze, Mariusza Łabentowicza i Jana Rulewskiego, wydarzenia bydgoskie szybko nabrały wymiaru ogólnopolskiego, a wobec pobitych podjęto akcję dyskredytującą. „Społeczeństwo polskie, wielokrotnie doświadczane w minionych latach kryzysami żywnościowymi, z całą mocą stanęło w obronie działaczy związkowych

pobitych przez funkcjonariuszy reżimu komunistycznego. Dało temu wyraz w strajku ostrzegawczym, największym w powojennej historii Polski” – czytamy w uchwale.

Jak podkreślili senatorowie, celem ówczesnych protestów było zwrócenie uwagi władz komunistycznych na problem wyżywienia narodu. W tamtym czasie wprowadzono kartki żywnościowe na mięso, co było ostatecznym dowodem bankructwa polityki gospodarczej, w tym rolnej, rządów PRL. Polityka ta, posługująca się różnymi metodami kolektywizacji rolnictwa, spowodowała, że rolnicza Polska była wielkim importerem żywności. Rolnicy w Polsce, przy wsparciu NSZZ „Solidarność” i Kościoła katolickiego, powiedzieli: „dość” tej degradacji i w całym kraju domagali się gwarancji autentycznej własności gospodarstwa rodzinnego oraz zachowania tradycji i kultury wsi polskiej.

„Czterdzieści lat po pamiętnych wydarzeniach bydgoskiego marca Senat Rzeczypospolitej Polskiej, uznając ówczesną postawę powszechnego, bezprecedensowego oporu przeciwko komunistycznej władzy, składa hołd i wyraża wdzięczność wszystkim jego uczestnikom” – czytamy w uchwale.

Uchwała w sprawie uczczenia twórców konstytucji marcowej 1921 roku

Z inicjatywy grupy senatorów Izba podjęła uchwałę, w której przypominała, że konstytucja, uchwalona 17 marca 1921 r., nazywana konstytucją marcową, w preambule nawiązywała do spuścizny Konstytucji 3 maja. Bazowała na dorobku europejskiej myśli i praktyki konstytucyjnej, z którego zaczerpnięto wiele nowatorskich rozwiązań. Była nowoczesną, jedną z najbardziej demokratycznych wówczas ustaw zasadniczych

Senator Jan Filip Libicki, sprawozdawca Komisji Ustawodawczej w sprawie projektu uchwały w sprawie uczczenia twórców konstytucji marcowej 1921 roku.

na świecie. Uchwalona została w wyniku wypracowanego kompromisu pomiędzy wszystkimi siłami politycznymi. Broniła interesów obywateli, gwarantując wszystkim ochronę życia, wolności i majątku bez względu na pochodzenie, rasę, narodowość, język czy wyznanie.

Jak napisali senatorowie, konstytucja marcowa była aktem wyjątkowym również dlatego, że wyznaczała moment wskrzeszenia państwa po ponad 100-letniej niewoli, moment odbudowy i tworzenia na nowo Rzeczypospolitej Polskiej i jej nowoczesnego społeczeństwa. Z tych właśnie względów odgrywa szczególną rolę w polskiej tradycji i rozwoju polskiego konstytucjonalizmu. „Senat RP wyraża najwyższe uznanie twórcom i obrońcom konstytucji marcowej w 100. rocznicę jej uchwalenia” – czytamy w uchwale.

Uchwała w związku z 30. rocznicą powstania Grupy Wyszehradzkiej

W uchwale, przygotowanej z inicjatywy członków Prezydium Senatu, senatorowie wyrazili uznanie i głęboką wdzięczność za fundamentalny akt polityczny, jakim było zainaugurowanie współpracy Grupy Wyszehradzkiej 15 lutego 1991 r. Przypomnieli, że 30 lat temu prezydenci Polski i Czechosłowacji – Lech Wałęsa i Václav Havel oraz premier Węgier József Antall odbyli historyczne spotkanie w Wyszehradzie. Dało ono początek regionalnej współpracy państw Europy Środkowej na rzecz bezpieczeństwa, rozwoju oraz integracji europejskiej i euroatlantyckiej.

Jak napisali senatorowie, wspólne wysiłki zaowocowały przystąpieniem do Paktu Północnoatlantyckiego Polski, Czech i Węgier w 1999 r., a Słowacji – w 2004 r. W 2004 r. sukcesem zakończyły się również starania naszych państw o akcesję do Unii Europejskiej. Potwierdziło to efektywność podejmowanych wspólnie działań i przekonanie, że państwa Grupy Wyszehradzkiej powinny działać w ramach UE i NATO jako wspólnota regionalna bliskich sobie

Wicemarszałek Michał Kamiński, przedstawiciel inicjatorów projektu uchwały w związku z 30. rocznicą powstania Grupy Wyszehradzkiej.

sąsiadów i przyjaciół. Senatorowie zwracają uwagę, że wkrótce udało się dowieść, iż nasze członkostwo w tych strukturach wiąże się z ich aktywnym współkształtowaniem. Udział w dyskusji nad problemami bezpieczeństwa doprowadził do utworzenia wschodniej flanki NATO. Aktywność na forum UE, m.in. w kwestiach jej przyszłości, rozszerzenia, polityki sąsiedztwa, polityki migracyjnej, kształtu polityki spójności w ramach wieloletnich ram finansowych, pozwoliła chronić interesy Europy Środkowej.

Jak czytamy w uchwale, szczególne znaczenie dla pogłębiania współpracy regionalnej ma wymiar parlamentarny Grupy Wyszehradzkiej, w tym współpraca w ramach komisji branżowych i parlamentarnego zespołu szybkiego reagowania w sprawach kontrolowania zasady pomocniczości. Niepodważalny status osiągnęły spotkania przewodniczących parlamentów jej państw członkowskich, w których nierzadko uczestniczą partnerzy z innych państw UE.

„Z perspektywy trzech dekad doceniamy siłę naszej wspólnoty, dzięki której zyskałmy ochronę regionalnych interesów i międzynarodowe uznanie. Nasza współpraca stanowi połączenie wysiłków historycznie i mentalnie bliskich narodów, w przeszłości podobnie ciężko doświadczonych i mających zbliżone wizje i programy własnego rozwoju. W 30. rocznicę inauguracji współpracy wyszehradzkiej wyrażamy najwyższy szacunek dla dokonań naszych państw, społeczeństw i parlamentów oraz deklarujemy kontynuację działań na rzecz integracji i rozwoju naszej wspólnoty” – napisali senatorowie w uchwale.

**SZCZEGÓŁOWE INFORMACJE NA TEMAT PRZEBIEGU POSIEDZEŃ SENATU
DOSTĘPNE SĄ NA STRONIE INTERNETOWEJ SENATU: WWW.SENAT.GOV.PL.**

Z prac komisji

Komisja Budżetu i Finansów Publicznych

Komisja 5 stycznia 2021 r. zapoznała się z opiniami pozostałych komisji senackich, które rozpatrywały poszczególne części ustawy budżetowej na rok 2021. O wprowadzenie zmian wnosiły 4 komisje. Propozycje zaakceptowane przez komisję budżetu i rekomendowane Izbie to: przeznaczenie 80 mln zł na realizację zadań w zakresie epidemiologii i zwalczania chorób zakaźnych oraz 100 mln zł na sprzęt i wyposażenie do walki z COVID-19 dla Państwowego Ratownictwa Medycznego, a także zwiększenie o 100 mln zł budżetu Państwowej Inspekcji Sanitarnej na walkę z COVID-19 (propozycja Komisji Zdrowia); zwiększenie o 10 mln zł budżetu Kancelarii Senatu na zadania w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą (propozycja komisji: Regulaminowej, Etyki i Spraw Senatorskich oraz Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą); zwiększenie budżetu Kancelarii Senatu o 738 tys. zł oraz przyznanie dotacji w wysokości 3 mln zł dla Europejskiego Centrum Solidarności (propozycja Komisji Regulaminowej, Etyki i Spraw Senatorskich); przeznaczenie 10 mln zł na pomoc dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego w Białorusi oraz pomoc dla osób represjonowanych przez władzę Białorusi (propozycja Komisji Spraw Zagranicznych i Unii Europejskiej).

Posiedzenie komisji budżetu, 5 stycznia 2021 r. Od lewej senatorowie: Ryszard Świliński, Kazimierz Kleina, Paweł Arndt.

Komisja zaaprobowała także poprawki zgłoszone przez senatorów Beatę Małecką-Liberę i Pawła Arndta (przeznaczenie 4 mld zł na dodatkowe wynagrodzenia w wysokości 100% dla pracowników medycznych, z którymi zawarto umowy na świadczenia zdrowotne dla chorych na COVID-19 lub osób podejrzanych o zakażenie wirusem SARS-CoV-2 i nie skierowano ich do pracy na podstawie ustawy z 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi; dofinansowanie leczenia chorób nowotworowych i układu sercowo-naczyniowego kwotą 1,95 mld zł na; przeznaczenie 120 mln zł na leczenie związane z powikłaniami po COVID-19 i 80 mln zł na psychiatrię dziecięcą; skreślenie przepisu umożliwiającego przekazanie jednostkom publicznej radiofonii i telewizji skarbowych papierów wartościowych o wartości 1,95 mld zł jako rekompensaty za utracone w 2021 r. wpływy z opłat abonamentowych). Komisja przyjęła też wnioski senatorów: Pawła Arndta, Marka Borowskiego, Leszka Czarnobaja i Kazimierza Kleiny (przeznaczenie: 2,5 mld zł na podwyżki dla nauczycieli, 300 mln zł na zakup pomocy dydaktycznych i sprzętu do nauczania zdalnego dla uczniów, 95 mln zł na dodatki do emerytur dla członków Ochotniczych Straży Pożarnych po 10 latach społecznej służby, 30 mln zł na przeciwdziałanie dyskryminacji i przemocy, zwiększenie o 3,3 mln zł budżetu rzecznika praw obywatelskich), Pawła Arndta, Marka Borowskiego, Leszka Czarnobaja, Kazimierza Kleiny i Gabrieli Morawskiej-Staneckiej (przeznaczenie 100 mln zł na program in vitro), a także Pawła Arndta i Krzysztofa Kwiatkowskiego (utworzenie programu wieloletniego „Funkcjonowanie kół gospodyń wiejskich” z kwotą 22 mln zł).

Na posiedzeniu komisji 23 lutego 2021 r. wiceprzewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego (KNF) Rafał Mikusiński mówił o działaniach komisji w sprawie spółki GetBack SA w kontekście raportu Najwyższej Izby Kontroli (NIK). W związku ze sprawą GetBack KNF ukarała 12 firm związanych z tą spółką i 8 osób, a obecnie toczy się postępowanie

Zastępca przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego Rafał Mikusiński na posiedzeniu komisji budżetu, 23 lutego 2021 r.

wobec 18 firm. Przygotowywane do wszczęcia są też postępowania sankcyjne wobec 10 osób – członków zarządu tych firm. Spośród 12 firm ukaranych przez komisję cofnięto licencje 5 towarzystwom funduszy inwestycyjnych, a 2 ograniczono możliwość prowadzenia działalności. KNF nałożyła kary finansowe w łącznej wysokości 38 mln zł.

Jak poinformował wiceprzewodniczącą Rafał Mikusiński, na podstawie wniosków pokontrolnych NIK w KNF nastąpiła zmiana sposobu kontroli. Obecnie KNF śledzi informacje, co jest oferowane klientom indywidualnym, prowadzi kampanie informacyjne, edukacyjne, ostrzega przed ryzykownymi instrumentami, np. przed inwestowaniem w kryptowaluty czy zakupem weksli inwestycyjnych, które nie są papierami wartościowymi. Efektem kontroli NIK jest też zwiększenie zatrudnienia w komórkach kontrolnych KNF.

23 lutego 2021 r., na zaproszenie prezesa Narodowego Banku Polskiego Adama Glapińskiego, delegacja komisji z przewodniczącym senatorem Kazimierzem Klei- ną na czele złożyła wizytę w NBP. Podczas spotkania dyskutowano m.in. na temat perspektyw rozwoju systemu bankowego, szczególną uwagę poświęcono sytuacji banków spółdzielczych.

Komisja Gospodarki Narodowej i Innowacyjności

Wspólne posiedzenie komisji: Gospodarki Narodowej i Innowacyjności oraz Infrastruktury 19 marca 2021 r. zorganizowano w ramach konsultacji rządowego projektu Krajowego

Planu Odbudowy (KPO). Ostateczna wersja KPO powinna zostać przedstawiona Komisji Europejskiej do 30 kwietnia 2021 r.

Wiceminister funduszy i polityki regionalnej Waldemar Buda przypomniał, że Polska w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności otrzyma 58,1 mld euro – 23,9 mld euro w formie dotacji i 34,2 mld euro w formie pożyczek. Poinformował, że w pierwszej kolejności w ramach reform wykorzystana zostanie część dotacyjna. Pieniądze mają być wykorzystane do 2026 r. na realizację konkretnych inwestycji, które wpisują się w kluczowe obszary dla UE. Krajowy Plan Odbudowy zawiera 5 komponentów: odporność i konkurencyjność gospodarki, zielona energia i zmniejszenie energochłonności, transformacja cyfrowa, efektywność, dostępność i jakość ochrony zdrowia, zielona i inteligentna mobilność. Wiceminister Waldemar Buda podkreślił, że cele w ramach zwiększania odporności i konkurencyjności gospodarki obejmują nie tylko wsparcie dla branż dotkniętych pandemią i sektora rolnictwa, ale również budowanie odporności gospodarczej. Komisja Europejska stawia też przed Polską ambitne cele dotyczące transformacji energetycznej i cyfrowej. Minimalna alokacja na te cele przewiduje 37% na zadania zielonej transformacji, a 20% na wyzwania cyfrowe.

Senatorowie pytali m.in. o finansowanie inwestycji w ramach KPO, takich jak zakup taboru kolejowego, inwestycje w infrastrukturę przeciwpowodziową, rewitalizacja zabudowy śródmiejskiej czy terenów górniczych, wsparcie dla wyższych szkół zawodowych czy reforma planowania przestrzennego, a także o sposób przeprowadzania konkursów na wydatkowanie środków z KPO.

Posiedzenie komisji: gospodarki i infrastruktury, 19 marca 2021 r. Od lewej wiceminister funduszy i polityki regionalnej Waldemar Buda i senator Maria Koc.

Komisja Kultury i Środków Przekazu

Dekoncentracja i repolonizacja mediów była tematem wspólnego posiedzenia z Komisją Praw Człowieka, Praworządności i Petycji 14 stycznia 2021 r. Senatorowie uznali za niepokojące informacje o zakupieniu przez PKN Orlen koncernu medialnego Polska Press, która była częścią niemieckiej grupy medialnej Verlagsgruppe Passau. W skład Polska Press wchodzi m.in. 20 dzienników regionalnych, ok. 120 tygodników lokalnych i 23 regionalne internetowe serwisy informacyjne.

Podczas posiedzenia wskazywano, że przejęcie pod hasłem repolonizacji i dekoncentracji mediów grupy Polska Press przez spółkę, której głównym udziałowcem jest Skarb Państwa, będzie oznaczało w praktyce podporządkowanie celom politycznym znaczącej części regionalnego rynku mediów. Katarzyna Gajlewicz-Korab z Katedry Systemów Medialnych Uniwersytetu Warszawskiego i mecenas Piotr Kryczka, współautor raportu na temat dekoncentracji mediów, podkreślali, że w Polsce nie da się zastosować takich samych rozwiązań prawnych, jak w Niemczech czy Francji. Ich zdaniem należy uwzględniać zarówno aspekt historyczny kształtowania się prawa dotyczącego mediów, jak i różnice społeczne i kulturowe między poszczególnymi państwami. Na specyficzny charakter polskiego rynku mediów zwrócił uwagę prof. Tadeusz Kowalski z zespołu ds. przygotowania projektu ustawy medialnej w resorcie kultury. Jak wskazywał, w naszym kraju ukształtował się wolnościowy model pluralizmu, wynikający z tego,

że media rozwijają się pod wpływem procesów rynkowych, analizy potrzeb odbiorców czy poszukiwania nowych nisz.

Wiceprezes Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich Jolanta Hajdas stwierdziła, że stowarzyszenie widzi w przejęciu grupy Polska Press przez Orlen szansę na odnowę prasy lokalnej. Z opinią tą nie zgodził się prezes Towarzystwa Dziennikarskiego Seweryn Blumsztajn. Jego zdaniem wykupienie nie jest posunięciem biznesowym, ale wykonaniem zamówienia politycznego.

Komisja Nauki, Edukacji i Sportu

18 marca 2021 r. komisja zapoznała się z informacją na temat projektu „Edukacja dla wszystkich”, kierowanego do dzieci ze specjalnymi problemami edukacyjnymi. Projekt przewiduje stworzenie międzyresortowego systemu działań na rzecz dzieci, uczniów i rodziny, zagwarantowanie dostępu do pomocy psychologiczno-pedagogicznej na terenie szkoły, a także poprawę jakości kształcenia wszystkich uczniów, w tym tych ze specjalnymi potrzebami. Zakłada utworzenie nowych instytucji – specjalistycznych centrów wspierania edukacji włączającej (SCWEW) oraz centrów pomocy dziecku i rodzinie (CDR). Powstaną one w wyniku przekształceń placówek i szkół specjalnych, poradni psychologiczno-pedagogicznych i powiatowych centrów pomocy rodzinie. We wrześniu 2021 r. pilotażowo ma zostać uruchomionych 16 SCWEW, po jednym w każdym województwie, docelowo w każdym powiecie ma działać SCWEW. CDR zaś zajmą się koordynacją działań na rzecz dziecka i jego rodziny, począwszy od najwcześniejszego etapu życia. Projektowany model edukacji dla wszystkich zakłada również określenie ogólnopolskich standardów zatrudnienia specjalistów (pedagogów, logopedów i psychologów szkolni, pedagogów edukacji włączającej) w szkołach. Zespoły nauczycielskie wraz ze specjalistami będą opracowywać ocenę funkcjonalną, analizującą zasoby i trudności ucznia i oddziałujących na niego czynników środowiskowych, a także adekwatny i podlegający stałej ewaluacji program wsparcia.

Posiedzenie komisji: kultury i praw człowieka, 14 stycznia 2021 r. Od lewej senatorowie Barbara Zdrojewska i Aleksander Pociąg.

Posiedzenie komisji nauki, 18 marca 2021 r.

Podczas posiedzenia komisji 18 marca 2021 r. minister nauki i edukacji Przemysław Czarnek mówił o planach resortu na 2021 r. Poinformował, że ministerstwo przygotowuje program wspomagający uczniów po pandemii, składający się z 2 części: „Aktywny powrót do szkoły” i „Sport Klub”. W ramach programu prowadzone będą szkolenia dla nauczycieli wychowania fizycznego, dzięki którym zdobędą dodatkowe umiejętności potrzebne do efektywniejszego wykorzystania zajęć wychowania fizycznego przez uczniów. Szkoła, której nauczyciele ukończą szkolenie, będzie mogła ubiegać się o środki na dodatkowe zajęcia sportowe. Trwają też prace nad programem wsparcia psychologiczno-pedagogicznego uczniów i nauczycieli. Planowane są też dodatkowe, nieobowiązkowe zajęcia wspomagające z wybranych przedmiotów po powrocie do nauki stacjonarnej, tak aby uczniowie mogli nadrobić ewentualne braki. Minister nauki przypomniał, że ze względu na pandemię egzaminy maturalne zostały uproszczone – zrezygnowano z egzaminu ustnego i z wersji rozszerzonej. Nie zmieniono terminów matur, egzaminy rozpoczną się 4 maja.

Ministerstwo pracuje też nad rozwiązaniami legislacyjnymi dotyczącymi uprawnień kuratorów oświatowych i wynagrodzeń nauczycieli. Przygotowywany jest również tzw. pakiet wolności akademickiej, gwarantujący nauczycielom wolność nauczania, słowa i badań naukowych, a także przepisy, które mają wzmocnić państwowe wyższe szkoły zawodowe.

Komisja Obrony Narodowej

Komisja 23 marca 2021 r. zapoznała się z informacją na temat wsparcia, udzielonego przez Wojsko Polskie w czasie pandemii

koronawirusa. W 2020 r. minister obrony narodowej wydał 125 pozytywnych decyzji w odpowiedzi na 168 wniosków wojewodów o wsparcie w czasie pandemii, skierowano do pomocy 2675 żołnierzy i ponad 3 tys. jednostek sprzętowych. W I kwartale 2021 r. wpłynęło 48 wniosków wojewodów, zapadło 36 pozytywnych decyzji MON, zaangażowano 587 żołnierzy i 73 jednostki sprzętowe. W odpowiedzi na zapotrzebowanie wojewodów powstały wojskowe grupy zadaniowe. Skierowano je też do współpracy z policją i Strażą Graniczną. Wojsko zostało zaangażowane m.in. w pomoc przy budowie szpitali tymczasowych i kontenerowych, organizacji mobilnych punktów pobierania wymazów, oddało także 7781 l krwi i 196 l osocza.

Senator Jarosław Rusiecki na posiedzeniu komisji obrony, 23 marca 2021 r.

Podczas pandemii Wojska Obrony Terytorialnej w wielu sytuacjach przejmują zadania cywilnej służby zdrowia, np. 2700 żołnierzy ma kwalifikacje do pobierania wymazów, a ponad 500 wyszkolono do opieki nad pacjentami leżącymi, m.in. pod respiratorami. Żołnierze WOT udzielają wsparcia 584 szpitalom i placówkom służby zdrowia. Obecnie WOT opiekuje się też 9 domami pomocy społecznej.

Komisja Praw Człowieka, Praworządności i Petycji

Komisja 7 stycznia 2021 r. wniosła o podjęcie inicjatywy ustawodawczej dotyczącej nowelizacji ustawy o petycjach. Projekt zakłada, że petycję w danej sprawie byłoby można złożyć tylko do jednego z uprawnionych podmiotów.

Nie trzeba byłoby ich rozpatrywać również wtedy, gdyby dotyczyły tej samej sprawy i zostały złożone wcześniej do innego podmiotu. Rozwiązanie to ma ograniczyć składanie tej samej petycji do wielu instytucji, gdyż powoduje to nieuzasadnioną konieczność powielania pracy nad badaniem danej sprawy.

Wspólne posiedzenie komisji: praw człowieka i zdrowia 19 stycznia 2021 r. poświęcono funkcjonowaniu Krajowego Ośrodka Zapobiegania Zachowaniom Dyssocjalnym (KOZZD) w Gostyninie. Rzecznik praw obywatelskich Adam Bodnar poinformował, że w ciągu swojej kadencji skierował 61 wystąpień generalnych w sprawie ustawy o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, na podstawie której utworzono KOZZD, wskazując na luki prawne, ale nie podjęto prac nad jej zmianą. Zwrócił uwagę, że w ośrodku w Gostyninie przebywają osoby, które nie powinny tam być – chore psychicznie i w tzw. trybie zabezpieczenia cywilnego. Zdaniem rzecznika w ustawie należy precyzyjnie określić warunki pobytu w KOZZD, w szczególności uregulować ograniczenia w korzystaniu z konstytucyjnych praw i wolności obywatela. Podkreślił, że jest to niezbędne, aby KOZZD realizował swoje ustawowe zadanie – terapię osób stwarzających zagrożenie. W ocenie rzecznika praw obywatelskich konieczna jest nie tylko nowelizacja ustawy, ale także zmiana filozofii funkcjonowania ośrodka z uwzględnieniem doświadczeń takich ośrodków w Holandii czy Niemczech. Jego zdaniem należy również uporządkować wydane przez ministra zdrowia akty wykonawcze i zwiększyć liczbę podmiotów leczniczych, z którymi NFZ może podpisać umowy w zakresie terapii zaburzeń

Rzecznik praw obywatelskich Adam Bodnar na posiedzeniu komisji: praw człowieka i zdrowia, 19 stycznia 2021 r.

preferencji seksualnych. Wskazał też na potrzebę otwarcia drugiego ośrodka, gdyż ten w Gostyninie jest przepełniony. Z opinią rzecznika praw obywatelskich o potrzebie nowelizacji ustawy zgodzili się dyrektor KOZZD w Gostyninie Ryszard Wardeński, zastępca rzecznika praw pacjenta Grzegorz Błażewicz i wiceminister zdrowia Maciej Milkowski, który poinformował, że przygotowywany jest projekt ustawy, uwzględniający uwagi rzecznika praw obywatelskich.

Komisja Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej

Posiedzenie Komisji Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej, 10 lutego 2021 r.

Senatorowie 10 lutego 2021 r. zapoznali się z informacją pełnomocnika rządu ds. osób niepełnosprawnych o stanie prac nad przygotowaniem nowego systemu orzekania o niepełnosprawności. Planowana zmiana ma służyć przede wszystkim stworzeniu jednolitego systemu, łączącego niewspółpracujące obecnie ze sobą systemy – tzw. powiatowy i ZUS-owski, kluczowy dla przyznawania rent i orzekania o niepełnosprawności, a także rolniczy i rent inwalidzkich. Nowy system przewiduje m.in. 4 dodatkowe wymiary orzekania o zdolności do pracy, samodzielnego funkcjonowania i życia, samodzielnego funkcjonowania w rodzinie czy życiu społecznym. Zostanie też utworzone Krajowe Centrum Orzecznictwa, podległe ministrowi ds. zabezpieczenia społecznego. Reforma wpisuje się w rządową Strategię na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2020–30. Istotnym jej celem jest także wcielenie w życie postanowień ratyfikowanej przez Polskę w 2012 r. Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. Przewiduje ona

zasadniczą zmianę podejścia do osób z niepełnosprawnościami – z postrzegania ich poprzez ograniczenia fizyczne lub psychiczne na umożliwienie funkcjonowania w społeczeństwie na równi z innymi obywatelami.

Największe obawy senatorów budziła rola poradni psychologiczno-pedagogicznych w nowym systemie orzekania o niepełnosprawności. Kolejne wątpliwości dotyczyły powodów poufności prac i dokumentów związanych zarówno z nową strategią rządową na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2020–30, jak i projektem systemu orzekania o niepełnosprawności.

Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Podczas posiedzenia komisji, 12 stycznia 2021 r., rząd przedstawił stanowisko w sprawie unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030. Przedstawiciele rządu podkreślali, że realizacja strategii na rzecz bioróżnorodności będzie wymagała bardzo dużych zmian strukturalnych i technologicznych w produkcji rolnej, co pociągnie za sobą wysokie koszty, które tylko w części będą mogły być pokryte ze środków wspólnej polityki rolnej. Rząd popiera potrzebę ochrony różnorodności biologicznej, ale ma uwagi do propozycji przedstawionych w dokumencie. Szereg elementów w niej zawartych, w tym definicji i terminów, wymaga doprecyzowania i wyjaśnienia. W stanowisku rządu zwrócono też uwagę, że w dokumencie brakuje informacji o źródłach finansowania, a także analizy skutków społeczno-ekonomicznych proponowanych zmian. Stwierdzono też, że środki przeznaczone na odbudowę gospodarki UE po pandemii COVID-19 w ramach zielonej transformacji powinny zostać przeznaczone na działania na rzecz ochrony różnorodności biologicznej, w wysokości umożliwiającej realne wypełnienie celów „Strategii na rzecz bioróżnorodności 2030” przez państwa członkowskie UE.

W trakcie dyskusji senatorowie zgodzili się co do potrzeby ochrony różnorodności biologicznej. Ich zdaniem strategia musi jednak uwzględniać bezpieczeństwo żywnościowe, warunki ekonomiczne czy ewentualne

skutki społeczne wprowadzanych rozwiązań. Nie może też zmniejszyć konkurencyjności polskiego rolnictwa, powodując przeniesienie produkcji do krajów trzecich o mniej restrykcyjnych wymogach środowiskowych. Zwracali też uwagę, że część kosztów wynikających ze zmian w sektorze rolnym zostanie przeniesiona na konsumentów.

Senatorowie 16 lutego 2021 r. wysłuchali informacji na temat kontroli jakości żywności oraz zwalczania nieuczciwych praktyk w handlu po połączeniu zadań Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych i Inspekcji Handlowej w zakresie kontroli artykułów żywnościowych. W ocenie wiceministra rolnictwa Ryszarda Bartosika połączenie tych inspekcji zwiększyło efektywność kontroli pod względem jakości handlowej, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony interesów konsumentów finalnych. Dzięki konsolidacji nastąpiła poprawa nadzoru nad jakością żywności, a także skuteczności w eliminowaniu nieuczciwych praktyk w handlu, np. fałszowania żywności. Połączenie umożliwiło kontrolę żywności na 3 etapach: u producenta, w sklepach i lokalach gastronomicznych.

Posiedzenie komisji rolnictwa, 16 lutego 2021 r. Od lewej senatorowie Ryszard Bober i Jerzy Chróścikowski.

Wspólnie z Komisją Środowiska 23 marca 2021 r. komisja zapoznała się z informacją o wynikach kontroli NIK „Przeciwdziałanie niedoborom wody w rolnictwie”. Kontrola wykazała brak skuteczności w przeciwdziałaniu niedoborom wody w rolnictwie, spowodowany m.in. rozproszaniem kompetencji i działań w tym zakresie. Problem braku wody w polskim rolnictwie jest coraz bardziej dotkliwy, a niemal 40% obszarów rolnych i leśnych jest ekstremalnie i silnie zagrożonych wystąpieniem suszy rolniczej.

Posiedzenie komisji: rolnictwa i środowiska, 23 marca 2021 r.

W ocenie NIK nie zapobiegły temu ani działania dotyczące gospodarki wodnej podejmowane w okresie objętym kontrolą, ani wcześniejsze. Choć zagrożenie suszą ciągle rośnie, nadal nie ma spójnej koncepcji, która zapewniłaby strategiczne i systemowe ujęcie zagadnień związanych z gospodarowaniem wodą w rolnictwie.

Senatorowie wysłuchali także informacji na temat lokalnych partnerstw wodnych, powoływanych na terenie całego kraju w ramach programu pilotażowego, przygotowanego dla przeciwdziałania niedoborom wody przez resort rolnictwa we współpracy z Wodami Polskimi. W 2020 r. w ramach pilotażu partnerstwa powstały w 18 powiatach, a w 2021 r. w blisko 100.

Komisja Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej

Posiedzenie komisji 28 stycznia 2021 r. poświęcono problemom gmin turystycznych w Polsce, spowodowanym pandemią

COVID-19. Uczestniczący w obradach przedstawiciele miejscowości turystycznych i uzdrowiskowych, Polskiej Organizacji Turystycznej i regionalnych organizacji turystycznych podkreślali, że z powodu ostrzeżeń związanych z pandemią branża turystyczna znajduje się obecnie w stanie zapaści, a pomoc udzielana przez rząd jest nieadekwatna do potrzeb i poniesionych strat. Burmistrz Darłowa Arkadiusz Klimowicz – w imieniu nieformalnej koalicji 27 gmin nadmorskich – przedstawił apel, w którym domagano się otwarcia branży turystycznej od 1 lutego 2021 r., a także takiego samego wsparcia, jakie otrzymały gminy górskie, zgodnego ze spadkiem dochodów. W trakcie dyskusji pojawił się też postulat, aby dotacje dla gmin uzdrowiskowych utrzymać na poziomie z 2019 r., gdyż odnotowują one 50-procentowy spadek wpływów z opłaty uzdrowiskowej.

Podczas posiedzenia komisji: samorządu i ds. klimatu, 4 lutego 2021 r., dyskutowano o najważniejszych problemach gospodarki odpadami. Senatorowie zapoznali się z informacją na temat obowiązków państw członkowskich w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, wynikających z prawa UE. Do polskiego porządku prawnego nie zostały jeszcze wdrożone 3 zmienione dyrektywy unijne, dotyczące gospodarki odpadami, których termin wdrożenia upłynął 5 lipca 2020 r. Komisja Europejska 8 października 2020 r. wszczęła przeciwko Polsce 2 postępowania dotyczące braku implementacji zmienionych dyrektyw: tzw. odpadowej i opakowaniowej.

W Ministerstwie Klimatu i Środowiska prowadzone są prace nad programem „Czystość Plus”. Projekt zmian w ustawie

Posiedzenie komisji samorządu, 28 stycznia 2021 r. Od lewej: senator Wadim Tyszkiewicz, burmistrz Darłowa Arkadiusz Klimowicz, senator Zygmunt Frankiewicz i wiceprezydent Sopotu Magdalena Czarzyńska-Jachim.

Posiedzenie komisji: samorządu i ds. klimatu, 4 lutego 2021 r.

o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw ma na celu przede wszystkim ograniczenie wysokości opłat za gospodarowanie odpadami, a także – poprzez zaostrzenie kar – przeciwdziałanie niewłaściwemu postępowaniu z odpadami. Przygotowywany jest też projekt uchwały Rady Ministrów zmieniającej uchwałę w sprawie krajowego planu gospodarki odpadami 2022. Zawiera on ocenę krajowych potrzeb inwestycyjnych dotyczących gospodarki odpadami w związku z perspektywą finansową UE 2021–2027, a także informację na temat źródeł dochodów na pokrycie kosztów eksploatacji i utrzymania infrastruktury do zagospodarowania odpadów. Przyjęcie tej zmiany jest niezbędne ze względu na określone przez UE tzw. warunki podstawowe dla perspektywy finansowej UE 2021–22, których spełnienie jest konieczne, aby Polska mogła skorzystać z funduszy unijnych przeznaczonych na inwestycje dotyczące gospodarki odpadami i gospodarki o obiegu zamkniętym. Prowadzone są także prace nad dostosowaniem przepisów odnoszących się do zasady rozszerzonej odpowiedzialności producenta do nowych wymogów określonych w unijnej dyrektywie w sprawie odpadów. Ponadto resort przygotowuje 3 projekty rozporządzeń w sprawie: sposobu obliczania poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów, mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych.

Senatorowie zapoznali się również z przykładami dobrych praktyk we wdra-

żaniu europejskich dyrektyw odpadowych, dotyczących ograniczania, selektywnej zbiórki oraz narzędzi ekonomicznych w krajach UE, a także z informacjami o najważniejszych problemach gospodarki odpadami komunalnymi w Polsce.

Wspólne posiedzenie komisji: samorządu i budżetu 23 marca 2021 r. było poświęcone problematyce podziału funduszy unijnych na regionalne programy operacyjne. Podczas dyskusji szczególną uwagę zwrócono na kryteria decydujące o wielkości alokacji środków na realizację wojewódzkich programów wspierania rozwoju regionalnego. Senatorowie i samorządowcy wyrazili wątpliwości co do stosowania kryteriów sprawiedliwości i transparentności w procesie rozdziału środków unijnych. Marszałek województwa wielkopolskiego Marek Woźniak skrytykował m.in. dwuetapowość procesu dzielenia środków (70% alokacji dzielone na podstawie algorytmu, a 25% do podziału w czasie negocjacji kontraktu programowego) i dobór wskaźników do algorytmu. Jego zdaniem Wielkopolska straci przez to ok. 55% środków alokacji.

Komisja Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą

Na posiedzeniu 2 lutego 2021 r. senatorowie zapoznali się z informacją Ministerstwa Edukacji i Nauki na temat aktualnych programów stypendialnych oraz innych form

Posiedzenie komisji spraw emigracji, 16 lutego 2021 r. Od lewej senatorowie: Jarosław Rusiecki, Janina Sagatowska, Kazimierz Ujazdowski, Maria Koc.

wsparcia, adresowanych do studentów i naukowców polskiego pochodzenia za granicą. W 2020 r. Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej (NAWA) na programy stypendialne dla 3422 osób polskiego pochodzenia przeznaczyła łącznie 48 mln 105 tys. zł; np. z programu stypendialnego dla Polonii im. gen. Władysława Andersa skorzystało 2681 osób. Stypendia otrzymują też osoby polskiego pochodzenia, które studiują w kraju swojego zamieszkania. Stypendia są wypłacane studentom filii Uniwersytetu w Białymstoku w Wilnie, w 2020 r. otrzymało je 111 osób. W 2020 r. w ramach programu „Solidarni z Białorusią” wsparciem objęto ponad 1900 studentów, naukowców i nauczycieli akademickich z Białorusi, a łączny budżet działań interwencyjnych nadzorowanych przez resort edukacji wyniósł ponad 19 mln zł. NAWA realizuje m.in. program „Polskie powroty”, który umożliwia polskim naukowcom powrót do kraju i podjęcie pracy w polskich uczelniach, instytutach naukowych lub badawczych. W 3 edycjach tego programu wyłoniono 53 naukowców. Z kolei osoby z Kartą Polaka mogą bezpłatnie studiować na polskich uczelniach. Studia są poprzedzone rocznym kursem przygotowawczym, podczas którego można skorzystać ze stypendium. W 2020 r. na polskich uczelniach studiowało ponad 7200 osób polskiego pochodzenia. W 2020 r. za pośrednictwem Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” i Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” przyznano 471 stypendiów osobom

z polskim obywatelstwem, studiującym w Kazachstanie, Czechach i na Łotwie. Stypendia otrzymało także 32 studentów filologii polskiej na uniwersytetach w Wilnie, Kownie i Drohobyczu.

W związku z planowanymi zmianami w białoruskim prawie oświatowym komisja zebrała się 16 lutego 2021 r., aby omówić sytuację szkolnictwa polskiego na Białorusi. Prezes Zarządu Związku Polaków na Białorusi Andżelika Borys poinformowała, że od 2015 r. do 2020 r. o 1 tys. zmniejszyła się liczba uczniów mogących uczyć się języka polskiego w polskich szkołach w systemie państwowym. Jej zdaniem uchwalenie kodeksu o edukacji Republiki Białorusi spowoduje zmianę statusu 2 działających w systemie państwowym polskich szkół w Grodnie i Wołkowysku, ponieważ, zgodnie z kodeksem, staną się one szkołami dwujęzycznymi. Niepokój działaczy polonijnych budzą uprawnienia organów władzy lokalnej i białoruskiego ministerstwa edukacji do decydowania o języku, obowiązującym przy zdawaniu egzaminów maturalnych, a także o języku wykładowym szeregu przedmiotów. W opinii Związku Polaków na Białorusi zmiany te spowodują, że językiem egzaminacyjnym będzie język rosyjski. Związek nie ma też wątpliwości, że po likwidacji nauki języka polskiego w szkołach polskich w systemie państwowym władze Białorusi przystąpią do jej ograniczania w polskich szkołach społecznych, w których obecnie uczy się 60% polskiej młodzieży.

Przedstawicielka Ministerstwa Edukacji i Nauki podkreśliła, że ministerstwo podziela obawy Związku Polaków na Białorusi w związku z planowaną zmianą kodeksu o edukacji. Poinformowała, że resort wielokrotnie apelował do ministerstwa edukacji Białorusi o zachowanie statusu szkół polskich w Grodnie i Wołkowysku, a także o zawieszenie prac nad zmianą kodeksu. W tej sprawie dwukrotnie obradowała wspólna komisja polsko-białoruska i w 2019 r. strona polska uzyskała zapewnienie, że prace te zostały wstrzymane.

Komisja 23 marca 2021 r. po raz kolejny dyskutowała na temat samorządowej polityki repatriacyjnej. Była to kontynuacja dyskusji z 15 grudnia 2020 r., kiedy to senatorowie zapoznali się z raportem „Instytucjonalny model samorządowej polityki repatriacyjnej. Ograniczenia i narzędzia wsparcia ze strony władz centralnych”. Przewodniczący komisji senator Kazimierz Michał Ujazdowski zaproponował, aby uzupełnić rekomendacje zawarte w raporcie o postulaty zgłaszane przez środowiska repatriantów i samorządowców, których uwagi wpłynęły do komisji w ostatniej fazie konsultacji. Zadeklarował, że komisja przedstawi konkluzje dotyczące dalszego trybu prac nad rozwiązaniami mającymi na celu uaktywnienie samorządowej ścieżki repatriacji, a także przygotuje kompendium wiedzy dla samorządowców o procedurach związanych z repatriacją i przeznaczonych na to środkach w budżecie państwa.

Michał Łajewski, repatriant i twórca portalu Zapiski Repatrianta, zgłosił m.in. postulat zrównania uprawnień repatriantów przybywających do ośrodków adaptacyjnych oraz przyjeżdżających do Polski samodzielnie i na zaproszenie gmin, tak aby wszyscy mogli otrzymać dofinansowanie na zakup bądź wynajem lokalu mieszkalnego i nie musieli czekać długo na zwrot kosztów podróży oraz wypłatę środków na bieżące utrzymanie. Zwrócił również uwagę na konieczność zapewnienia wszystkim repatriantom możliwości rozpoczęcia intensywnej nieodpłatnej nauki języka polskiego w krótkim czasie po przyjeździe do Polski. Jego zdaniem kluczowym problemem, wymagającym pilnego rozwiązania, jest brak rzetelnej kampanii informacyjnej, dotyczącej funkcjonowania repatriacji, dla samorządów i samych repatriantów. Istnieje potrzeba stworzenia kompendium wiedzy o pomocy dla repatriantów, zawierającego podstawowe informacje i praktyczne porady.

25 marca 2021 r. komisja wspólnie z sejmową Komisją Łączności z Polakami za Granicą zajęła stanowisko w sprawie represjonowanych działaczy mniejszości polskiej na Białorusi. Zdaniem komisji bezpodstawne represje karne w stosunku do działaczy Związku Polaków na Białorusi Andżeliki Borys i Andrzeja Poczobuta mają na celu zastraszenie mniejszości polskiej. Komisje zapewniły, że będą występować w obronie represjonowanych działaczy.

Posiedzenie komisji spraw emigracji, 23 marca 2021 r. Od lewej senatorowie Stanisław Gogacz i Andrzej Pająk.

Komisja Spraw Zagranicznych i Unii Europejskiej

„Fundusz odbudowy szansą dla Polski” to temat posiedzenia komisji 3 marca 2021 r. Zgodnie z decyzjami Unii Europejskiej przygotowany przez rząd Krajowy Plan Odbudowy będzie podstawą do otrzymania środków z unijnego Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Z regulacji unijnych wynika, że Krajowy Plan Odbudowy musi zostać przedstawiony Komisji Europejskiej do końca kwietnia 2021 r., a KE ma 2 miesiące na ocenę i podjęcie decyzji o wsparciu finansowym w ramach KPO. Obecnie ratyfikacji przez parlamenty narodowe wymaga decyzja o zwiększeniu zasobów własnych UE, by możliwe było uruchomienie funduszu odbudowy.

Podczas posiedzenia senatorowie zadali przedstawicielom rządu szereg pytań, m.in. o powody nierozpoczęcia przez Polskę procesu ratyfikacji decyzji dotyczącej zwiększenia zasobów własnych UE i braku konsultacji KPO z samorządami. Wiceminister funduszy Małgorzata Jarosińska-Jedynak wyjaśniała, że KPO powstawał od czerwca 2020 r., kiedy zaczęto zbierać propozycje projektów zgłaszane przez samorządy i organizacje społeczne. Zaznaczyła, że rząd nie przekazał gotowego dokumentu do KE. Nadal to projekt, nad którym trwają prace.

Na posiedzeniu komisji 18 marca 2021 r. senatorowie wysłuchali informacji ambasadorów Republiki Federalnej Niemiec i Republiki Portugalskiej – podsumowując prezydencję niemiecką i prezentując priorytety prezydencji portugalskiej w Radzie Unii Europejskiej, a także informacji na temat polskiej polityki europejskiej w okresie obu tych prezydencji.

Podsumowując prezydencję niemiecką, ambasador Republiki Federalnej Niemiec Arndt Freytag von Loringhoven przypomniał, że jej motto brzmiało „Razem dla naprawy Europy”. Przypadła ona na okres kryzysu wywołanego przez pandemię koronawirusa. Sukcesem okazało się opracowanie w bardzo krótkim czasie szczepionek przeciw COVID-19 i wdrożenie ich do stosowania w państwach członkowskich. Prezydencja niemiecka główny nacisk kładła na wzmacnianie UE na przyszłość. Ambasador omówił 4 priorytety niemieckiej prezydencji: walkę z pandemią COVID-19, budżet UE, zmiany klimatu i politykę zagraniczną.

Minister ds. Unii Europejskiej Konrad Szymański ocenił, że prezydencja niemiecka była sukcesem. Jak stwierdził, podczas pandemii udało się osiągnąć skoordynowane podejście do ograniczeń przepływu osób, zapobiegające zwiększeniu negatywnych skutków gospodarczych. Ogromnym osiągnięciem okazało się przygotowanie szczepionki w rekordowo krótkim czasie. Wiele do życzenia pozostawia natomiast

Posiedzenie komisji spraw zagranicznych, 18 marca 2021 r. Od lewej: senator Bogdan Klich, ambasadorowie Niemiec i Portugalii – Arndt Freytag von Loringhoven i Luís Manuel Ribeiro Cabaço.

część handlowa przedsięwzięcia, co skutkuje kłopotami z płynnością dostaw szczepionek do krajów UE. Polska i 5 innych państw Unii domagały się skrócenia łańcucha dostaw. Mówiąc o wspólnym rynku – głównym unijnym instrumencie gospodarczym, minister zauważył, że wciąż nie daje się wykorzystać wszystkich jego rozwiązań. Wskazał ponadto na potrzebę dalszych wskazówek Rady Europejskiej odnośnie do europejskiego systemu handlu emisjami (system ETS).

Informując o priorytetach prezydencji portugalskiej, ambasador Republiki Portugalii Luís Manuel Ribeiro Cabaço powiedział, że jej motto to: „Czas na spełnienie obietnic: sprawiedliwa, ekologiczna i cyfrowa odbudowa”. Ponieważ prezydencja portugalska przypada także w okresie pandemii, będzie działać na rzecz realizacji ogólnoeuropejskiego programu szczepień oraz Krajowych Planów Odbudowy i Zwiększania Odporności, które mają pomóc w odbudowie gospodarczej państw UE po pandemii. Jak wyjaśnił ambasador, Portugalia skoncentruje się na ożywieniu gospodarczym i społecznym (transformacja ekologiczna i cyfrowa, czynniki napędzające wzrost gospodarczy, tworzenie liczniejszych i lepszych miejsc pracy) i rozwoju filaru socjalnego UE (wzmocnienie strategicznej autonomii Unii otwartej na świat).

Mówiąc na temat polskiej polityki europejskiej w okresie prezydencji portugalskiej, minister ds. UE Konrad Szymański podkreślił, że jej kluczowe dla Polski etapy są realizowane. Powtórzył, że zbyt wolne szczepienia przeciw COVID-19 w krajach członkowskich są efektem wadliwości części handlowej strategii unijnej w tym zakresie. Odnosząc się m.in. do cyfryzacji, podkreślił, że UE powinna ustanowić najwyższe standardy w relacjach między największymi platformami cyfrowymi a mniejszymi podmiotami.

Komisja Środowiska

Tematami posiedzenia komisji 4 lutego 2021 r. były: populacja wilka w Polsce, przypadki telazjozy wśród bieszczadzskich żubrów i zarządzanie populacją dziką w kontekście zwalczania wirusa afrykańskiego pomoru świń. Senatorowie interesowali się

Posiedzenie Komisji Środowiska, 4 lutego 2021 r.
Od lewej senatorowie Zdzisław Pupa i Józef Łyczak.

liczebnością populacji wilków w naszym kraju. Wskazywali, że są one ważnym elementem ekosystemu. Eksperti i przedstawiciele organizacji ekologicznych podkreślali, że wilki nie są niebezpieczne dla ludzi, mogą jednak wyrządzać szkody, polując na zwierzęta hodowlane. Zwracali uwagę, że jest wiele rozwiązań, mogących chronić zwierzęta hodowlane przed wilkami, np. ogrodzenia elektryczne, ale przede wszystkim potrzebna jest systemowa strategia i wskazanie, kto odpowiada za jej realizację.

Senatorowie wysłuchali także informacji na temat sytuacji bieszczadzskich żubrów, u których pojawiła się telazjoza – choroba oczu bydła wywołana przez nicianie przenoszone przez muchy. Atakuje ona gałki oczne i w konsekwencji prowadzi do ślepoty. W Bieszczadach występuje ok. 200 żubrów. Aby zapobiec dalszemu rozprzestrzenianiu się telazjozy, zezwolono na odstrzał 40 osobników, u których wykryto objawy choroby.

Komisja zapoznała się ponadto z informacją o działaniach podejmowanych w walce z afrykańskim pomorem świń (ASF), a w szczególności zarządzaniu populacją dziką w kontekście zwalczania tej choroby. W 2019 r. w ramach odstrzału sanitarnego zlikwidowano 26 tys. dzików, a w 2020 r. – 170 tys. ASF u dzików występuje w 10 województwach, a u świń – w 8. W Polsce w tym roku zanotowano 351 przypadków tej choroby u dzików.

Podczas wspólnego posiedzenia z Komisją Gospodarki Narodowej i Innowacyjności, 16 lutego 2021 r., senatorowie zapoznali się z założeniami polityki energetycznej Polski do 2040 r. Minister klimatu i środowiska Michał Kurtyka podkreślił, że polski system energetyczny wymaga bardzo pilnych

inwestycji. Zbudowany w latach 70. XX w., dochodzi do kresu swoich możliwości technicznych. Ocenia się, że bloki węglowe mają jeszcze 5–15 lat żywotności. Planowana transformacja energetyczna opiera się na 3 filarach: sprawiedliwej transformacji (sprawna transformacja 6 regionów węglowych), zeroemisyjnym systemie energetycznym (rozwój energetyki wiatrowej na morzu, budowa 6 bloków elektrowni jądrowej, zwiększenie roli energetyki rozproszonej i obywatelskiej) i dobrej jakości powietrza (transformacja sektora ciepłowniczego, elektryfikacja transportu oraz promowanie domów pasywnych i zeroemisyjnych).

Senatorowie pozytywnie ocenili próbę opracowania polityki energetycznej i zgodzili się, że do jej realizacji niezbędne jest porozumienie ponad podziałami politycznymi. Zwracali uwagę m.in. na negatywne aspekty rozwoju energetyki jądrowej, wskazując jednocześnie na potrzebę dalszego rozwoju odnawialnych źródeł energii elektrycznej.

Komisja Ustawodawcza

Komisja 19 marca 2021 r. wniosła do marszałka Senatu projekt ustawy o zrekompensovaniu gminom dochodów utraconych w 2018 r. w związku ze zmianą opodatkowania budowli wchodzących w skład elektrowni wiatrowych. Określa on zasady, tryb i terminy obliczenia i wypłaty rekompensaty. Przewiduje, że rekompensata byłaby wypłacana na rachunek budżetu gminy na jej wniosek, zawierający szczegółowe informacje, pozwalające precyzyjnie określić sumę utraconych przez nią dochodów z podatku od nieruchomości. Rekompensatę wypłacano by w 3 równych ratach rocznych, płatnych do końca 1. kwartału, poczynając od roku następującego po roku złożenia wniosku.

Komisja Zdrowia

Tematyka posiedzeń komisji w analizowanym okresie została zdominowana przez kwestie dotyczące przebiegu i monitoro-

wania epidemii COVID-19. Senatorowie 11 stycznia 2021 r. zapoznali się z informacją na temat realizacji Narodowego Programu Szczepień. Posiedzenie 10 lutego 2021 r. poświęcono monitorowaniu epidemii COVID-19, a także nadzorowi medycznemu nad bezpieczeństwem i jakością szczepień. Z kolei 3 marca 2021 r. mówiono o wykorzystaniu metody sekwencjonowania izolatów wirusa SARS-CoV-2 w monitorowaniu epidemii. Ogólnopolskie badanie dotyczące zmienności genetycznej wirusa SARS-CoV-2 w Polsce prowadzi na zlecenie ministra zdrowia Agencja Badań Medycznych we współpracy z Małopolskim Centrum Biotechnologii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Obecnie został wdrożony system selekcji reprezentatywnej próbek z poszczególnych województw. Na podstawie sekwencjonowania będzie można zidentyfikować występujące w Polsce warianty genetyczne wirusa SARS-CoV-2 z uwzględnieniem czynników ryzyka, jakie mogą one stwarzać, w szczególności dla efektywności szczepień przeciw COVID-19. Z przeprowadzonych badań wynika, iż w sekwencjonowanych próbkach wirusa SARS-CoV-2 odsetek mutacji brytyjskiej rośnie. Senatorowie zapoznali się także z informacją o projekcie Sonar Anty-CoronaVirus. Ma on na celu grupowe regularne testowanie pod kątem obecności koronawirusa osób, które nie mają objawów COVID-19. Programem, realizowanym od kwietnia 2020 r., objęto 6 tys. osób, które zostały poddane testom RT-PCR.

Komisja interesowała się ponadto założeniami do Narodowego Programu Zdrowia (NPZ) na lata 2021–25, realizowanego w latach 2016–20, z oceną jego efektywności i celów strategicznych zapoznała się 5 stycznia 2021 r. Planowane cele operacyjne NPZ obejmują: profilaktykę nadwagi i otyłości, profilaktykę uzależnień, promocję zdrowia psychicznego, zdrowie i aktywne starzenie się, zdrowie środowiskowe i choroby zakaźne.

Przewodnicząca komisji senator Beata Małecka-Libera zwróciła się do wiceministra zdrowia Waldemara Kraski o przedstawienie na piśmie podsumowania dotychczasowej realizacji programu i zawartych w nim celów operacyjnych, a także wydatkowania środków przeznaczonych na poszczególne programy.

Posiedzenie Komisji Zdrowia, 3 marca 2021 r.

Komisja 3 marca 2021 r. zapoznała się ze wstępną oceną efektywności pilotażu Krajowej Sieci Onkologicznej (KSO), działającego od lutego 2019 r. w województwach dolnośląskim i świętokrzyskim, a od 2020 r. – w podlaskim i pomorskim. W ramach pilotażu testowany jest nowy model organizacji opieki onkologicznej w 5 wybranych typach nowotworów: piersi, płuc, jelita grubego, jajników i gruczołu krokowego, czyli najczęstszych typów nowotworów, które są diagnozowane w Polsce. Wprowadzono jednolite standardy diagnostyki i leczenia. Opracowano m.in.: ścieżki pacjentów dla 5 nowotworów, wzór karty konsylium do oceny diagnostyki onkologicznej, plan leczenia, protokoły badań histopatologicznego i radiologiczno-histopatologicznego. W nowym modelu chodzi o zapewnienie skoordynowanej i kompleksowej

opieki w ramach współpracy wojewódzkiego ośrodka koordynującego i współpracujących ośrodków.

Wiceminister zdrowia Sławomir Gadowski podsumował, że na razie trudno jednak jednoznacznie ocenić efekty pilotażu, nie można odnieść się bowiem do danych sprzed niego, gdyż nie były one systematycznie zbierane. Za sukces pilotażu uznał wypracowanie standardów postępowania diagnostyczno-terapeutycznego, protokołu badania histopatologicznego, wzoru wytycznych dokumentacji dla konsyliów i wystandaryzowanych badań histopatologicznych.

Senatorowie wysłuchali też informacji o przebiegu pilotażu KSO w Dolnośląskim Centrum Onkologii we Wrocławiu oraz zapoznali się z założeniami ustawy o Krajowej Sieci Onkologicznej. Jej projekt ma być gotowy do końca marca 2021 r., a zakładany termin wejścia w życie to 1 stycznia 2022 r. KSO ma skupić wszystkie podmioty w ramach ścieżki onkologicznej z zastosowaniem automatyzacji, standaryzacji i obiektywizmu.

Tematem posiedzenia komisji: Zdrowia oraz Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej 10 marca 2021 r. były rozwiązania legislacyjne, dotyczące restrukturyzacji podmiotów wykonujących działalność leczniczą w zakresie świadczeń szpitalnych, przygotowywane przez resort zdrowia. Reforma będzie wprowadzana w 2022 r. Proponowane zmiany opierają się na 4 filarach: strukturze właścicielskiej, restrukturyzacji długu, jakości zarządzania

Posiedzenie komisji: samorządu i zdrowia, 10 marca 2021 r.

szpitalem i certyfikacji kadry zarządzającej, redefinicji sieci szpitali. Wiceminister zdrowia Sławomir Gadomski zaznaczył, że na etapie analiz są brane pod uwagę 3 warianty: zmiana struktury właścicielskiej – organizacyjne przekształcenie w spółki, w których Skarb Państwa przejmie część udziałów, a za wniesienie aportu powstałyby dedykowane spółki medyczne; trzeci wariant byłby oparty na ocenie i ewaluacji szpitali i ich restrukturyzacji. W tym wariantcie wyodrębnione zostaną 3 grupy szpitali – od najlepszych do najgorszych, o czym decydowałyby wskaźniki finansowe. Najlepsze byłyby wynagrodzone, średnie – objęte restrukturyzacją nadzorowaną centralnie przez Agencję Rozwoju Szpitali, najgorsze – czasowo przejęte na 4–7 lat przez agencję w celu przekształcenia profilu.

Podczas posiedzenia krytyczne opinie o planowanej reformie zaprezentowali przedstawiciele największych organizacji samorządowych: Związku Miast Polskich, Związku Powiatów Polskich i Unii Metropolii Polskich. Senatorowie apelowali o włączenie samorządowców do prac nad reformą szpitalnictwa. Podkreślali też, że konkurencyjność nie jest wrogiem systemu ochrony zdrowia. Według senatorów centralizacja oznacza spadek jakości usług.

Senatorowie 24 marca 2021 r. wysłuchali informacji ministra zdrowia o efektywności, dostępności i jakości systemu ochrony zdrowia w Krajowym Planie Odbudowy. Na ochronę zdrowia przeznaczono w nim środki w wysokości 4,3 mld euro, m.in. na zwiększenie liczebności kadry medycznej, rozwój potencjału kształcenia w Polsce, dofinansowanie zaplecza naukowego w dziedzinie nauk medycznych i rozwoju badań naukowych, rozwój nowoczesnych technologii i infrastruktury.

Komisja Nadzwyczajna ds. Klimatu

Komisje: Nadzwyczajna ds. Klimatu, Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej oraz Zdrowia przygotowały projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw,

wprowadzający rozwiązania mające na celu poprawę jakości powietrza. Jego wniesienie do marszałka Senatu poprzedziło wspólne posiedzenie tych komisji 23 lutego 2021 r., podczas którego senatorowie zapoznali się z raportem na temat jakości powietrza w Polsce w latach 2017–20, a także z informacją o sytuacji zdrowotnej ludności Polski i jej uwarunkowaniach w zakresie nierówności w narażeniu na pył zawieszony.

Z raportu Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska na temat jakości powietrza w Polsce w latach 2017–20 wynika, że w systemie oceny jego jakości wykorzystuje się dane, zbierane w 46 strefach, na które podzielono kraj. W ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w sieci pomiarów jakości powietrza funkcjonują ogółem 284 stacje pomiarowe. Podczas rocznych ocen jakości powietrza wykonuje się pomiary zanieczyszczeń gazowych (SO_2 , NO_2 , NO , NO_x , CO , O_3 , benzen), pyłu zawieszonego (PM_{10} , $\text{PM}_{2,5}$), benzo(a)pirenu, arsenu, niklu, kadmu i ołowiu w pyłe PM_{10} . Z badań jakości powietrza w latach 2017–19 wynika, że największy problem stanowią pyły PM_{10} i $\text{PM}_{2,5}$ oraz benzo(a)piren. Średnie roczne stężenie pyłów zawieszonych jednak trochę spada, w 2019 r. ponadnormatywną wartość PM_{10} odnotowano tylko w 5 strefach, a $\text{PM}_{2,5}$ – w 8, skala przekroczeń zaś staje się coraz mniejsza. Największe zanieczyszczenie pyłami PM_{10} i $\text{PM}_{2,5}$ występuje w południowej i centralnej Polsce, najmniej – w północnej. Poważny problem stanowi wciąż stężenie benzo(a)pirenu, w 2019 r. aż w 36 strefach przekroczyło ono poziom dopuszczalny.

Liczne opracowania naukowe wskazują na negatywne skutki zanieczyszczeń powietrza, w szczególności pyłem zawieszonym, dla zdrowia. Są one przyczyną m.in. przedwczesnych zgonów, chorób nowotworowych oraz ostrych i chronicznych schorzeń układu oddechowego i krążenia. Szczególnie narażone na negatywne skutki tych zanieczyszczeń są dzieci i osoby starsze. Z badań nad skutkami emisji pyłu $\text{PM}_{2,5}$, przeprowadzonych w Polsce w latach 2005–17 w 12 aglomeracjach i 14 największych miastach, wynika, że z tego powodu zmarło przedwcześnie średniorocznie 3800 osób. W raporcie o sytuacji zdrowotnej ludności Polski i jej uwarunkowaniach,

Posiedzenie komisji: ds. klimatu, zdrowia i samorządu, 23 lutego 2021 r. Od lewej senator Danuta Jazłowiecka i senator Ewa Matecka.

przygotowanym przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny w 2020 r., zwrócono uwagę, że w wielu krajach Europy są przekraczane poziomy zalecane przez WHO dla pyłu zawieszonego, szczególnie PM_{2,5}. Najwyższe jego stężenia średnie roczne występują w środkowej części Europy: w Czechach, Polsce, Słowenii i na Słowacji. Przeprowadzona analiza wykazała, że w 2018 r. w Polsce w 184 powiatach ponadnormatywne długookresowe stężenie pyłu PM₁₀ dotyczyło wszystkich mieszkańców, a w kolejnych 19 powiatach przekraczało 50%.

Liczba przedwczesnych zgonów związanych z długookresowym narażeniem na pył PM_{2,5} w Polsce w stosunku do zgonów ogółem w poszczególnych powiatach waha się od 6 do 18%.

W raporcie zwrócono też uwagę, że w Europie obserwuje się znaczne nierówności w narażeniu na pył zawieszony. Polska to jeden z krajów, gdzie różnice są duże, wynoszą 19%. W wypadku pyłu PM₁₀ tylko na Malcie i Słowacji, w Polsce i Czechach ponad połowa populacji żyje na obszarach, gdzie obserwowane są przekroczenia zalecanej przez WHO dopuszczalnej wartości.

**SZCZEGÓŁOWE INFORMACJE NA TEMAT PRZEBIEGU POSIEDZEŃ WSZYSTKICH KOMISJI
DOSTĘPNE SĄ NA STRONIE INTERNETOWEJ: WWW.SENAT.GOV.PL.**

Aktywność międzynarodowa

Wizyty delegacji Senatu

Wizyta wicemarszałka Senatu na Litwie

20–22 marca 2021 r. wicemarszałek Michał Kamiński przebywał z wizytą na Litwie, gdzie wziął udział w międzynarodowej konferencji im. Wincentego Konstantego Kalinowskiego, poświęconej sprawom Białorusi

i wymianie poglądów na temat możliwości wprowadzenia ustroju demokratycznego w tym kraju. W konferencji, która odbyła się 22 marca w litewskim Sejmie, uczestniczyli przedstawiciele instytucji europejskich i świata nauki, a także reprezentanci białoruskiej opozycji na czele ze Swiatłaną Cichanouską. Wicemarszałek Michał Kamiński wygłosił przemówienie w panelu

Wicemarszałek Michał Kamiński (drugi od lewej) na międzynarodowej konferencji im. Wincentego Konstatego Kalinowskiego w litewskim Sejmie.

dotyczącym wolnych i demokratycznych wyborów na Białorusi w 2021 r.

Podczas pobytu na Litwie wicemarszałek Michał Kamiński spotkał się z przewodniczącym i członkiem Komisji Spraw Zagranicznych Sejmu Republiki Litewskiej – Žygmantas Pavilionisem i Emanuelisem Zingerisem. Rozmawiał także z dyrektorem Litewskiego Instytutu Historycznego Alvydasem Nikžentaitisem, odznaczonym Krzyżem Oficerskim Orderu Zasługi RP za wybitne zasługi w rozwijaniu współpracy polsko-litewskiej i propagowanie wiedzy o wspólnym dziedzictwie historycznym narodów tworzących Rzeczpospolitą Obojga Narodów.

Goście w Senacie

Wizyta sekretarza stanu ds. europejskich przy Ministrze Europy i Spraw Zagranicznych Republiki Francuskiej

Marszałek Tomasz Grodzki 9 marca 2021 r. przyjął sekretarza stanu ds. europejskich przy Ministrze Europy i Spraw Zagranicznych Republiki Francuskiej Clémenta Beaune. W spotkaniu uczestniczył także przewodniczący Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji senator Aleksander Pociąg. Po spotkaniu marszałek Senatu powiedział, że rozmowa dotyczyła m.in. planu odbudowy po pandemii, poszanowania

fundamentalnych praw Unii Europejskiej i konferencji o przyszłości Europy, która odbędzie się m.in. z inspiracji prezydenta Francji Emanuela Macrona. „Wydaje się, że współpraca Polski i Francji powinna się w tej materii zacieśniać, zwłaszcza że w tym roku przypada 30. rocznica utworzenia Trójkąta Weimarskiego” – podkreślił marszałek Tomasz Grodzki. W jego ocenie oś współpracy między Francją, Niemcami i Polską powinna być wzmocniona i w tym kontekście przypomniał wideokonferencję, którą odbył z przewodniczącymi Senatu Francji i niemieckiego Bundesratu w lutym 2021 r. Pytany przez dziennikarzy, czy rozmowa dotyczyła także praw kobiet i osób LGBT, stwierdził, że ten temat był poruszany w kontekście fundamentalnych wartości podzielanych przez członków Unii Europejskiej takich, jak poszanowanie dla każdej

Sekretarz stanu ds. europejskich przy Ministrze Europy i Spraw Zagranicznych Republiki Francuskiej Clément Beaune.

jednostki ludzkiej, zrozumienie, że każdy człowiek jest inny, ale ma takie same prawa i obowiązki w demokratycznym społeczeństwie, a różnicowanie ludzi z powodu wiary, płci czy orientacji seksualnej jest absolutnie niedopuszczalne.

Wielostronne spotkania międzyparlamentarne

Spotkanie przewodniczących Parlamentów Państw Grupy Wyszehradzkiej

12 stycznia 2020 r. odbyło się spotkanie przewodniczących Parlamentów Państw Grupy Wyszehradzkiej, zorganizowane w formule on-line w ramach polskiej prezydencji w V4. W spotkaniu, którego współgospodarzami byli marszałek Sejmu Elżbieta Witek i marszałek Senatu Tomasz Grodzki, uczestniczyli także: przewodniczący Izby Poselskiej Czech Radek Vondraczek, przewodniczący Senatu Czech Milosz Vystrčil, przewodniczący Rady Narodowej Słowacji Boris Kollár oraz przewodniczący Zgromadzenia Krajowego Węgier László Kóvér. Marszałek Senatu poprowadził 2 panele dyskusyjne: „Współpraca regionalna na rzecz walki z kryzysem gospodarczym i społecznym wywołanym przez COVID-19” oraz „V4 wobec aktualnych wyzwań w polityce zagranicznej”. Debatowano również na temat rozwoju parlamentarnej współpracy wyszehradzkiej, bieżących zagadnień dotyczących m.in. Nowego Zielonego Ładu czy Nowego Paktu o Azylu i Migracji, a także innych aktualnych wydarzeń z agendy Unii Europejskiej.

Po zakończeniu spotkania marszałek Tomasz Grodzki stwierdził, że Grupa Wyszehradzka to dobra wspólnota, oparta nie tylko na wspólnej historii, ale przede wszystkim na przyszłości. W jego ocenie sojusz transatlantycki i Unia Europejska stanowią filary polskiej dyplomacji w wymiarze globalnym, a kwestie związane z Wyszehradem, Trójmorzem i polityką wschodnią to filar polskiej polityki zagranicznej w wymiarze lokalnym. Poinformował, że podczas spotkania strona polska przedstawiła propozycję podniesienia współpracy w ramach V4 na wyższy poziom i powołania

Konferencja prasowa marszałków Sejmu i Senatu RP po spotkaniu przewodniczących Parlamentów Państw Grupy Wyszehradzkiej.

rodzaju zgromadzenia parlamentarnego, skupiającego przedstawicieli parlamentów wszystkich państw członkowskich. W ocenie marszałka Senatu mimo różnic dzielących kraje członkowskie V4 uczestnicy spotkania znaleźli wiele punktów wspólnych, przede wszystkim w kwestii wsparcia dążeń wolnościowych i demokratycznych narodu białoruskiego, rozszerzenia Unii Europejskiej o Macedonię Północną i Albanii, a w dalszej przyszłości o Serbię, a także walki z pandemią koronawirusa.

Forum Dialogu Trójkąta Weimarskiego

„Powstanie Trójkąta Weimarskiego było unikatowym wydarzeniem, a jego dokonania i perspektywy są bezdyskusyjne” – powiedział marszałek Tomasz Grodzki podczas Forum Dialogu Trójkąta Weimarskiego „Praworządność pod presją?”, zorganizowanego 18 lutego 2021 r. w formule on-line. Wzięli w nim udział przewodniczący Senatu Republiki Francuskiej oraz Bundesratu Republiki Federalnej Niemiec – Gérard Larcher i Reinier Haseloff. Marszałek Tomasz Grodzki zwrócił uwagę, że powstanie Trójkąta Weimarskiego w 1991 r. jako osi, łączącej 2 płuca Europy – zachodnie i wschodnie – było wydarzeniem wyprzedzającym o kilka miesięcy podpisanie traktatu z Maastricht. Jak podkreślił, Trójkąt Weimarski łączy demokrację francuską, jedną z najstarszych w Europie, z demokracją niemiecką, doświadczoną bolesnym upadkiem i czasami Republiki Weimarskiej, oraz młodą demokrację polską, opóźnioną o lata komunistycznego reżimu. Zaznaczył, że mimo różnic w roli izb wyższych tych 3 krajów wspólne dla nich jest

Marszałek Senatu RP prof. Tomasz Grodzki po podpisaniu wspólnego oświadczenia z okazji jubileuszu 30-lecia Trójkąta Weimarskiego.

dzielenie wartości stanowiących fundament Unii Europejskiej, m.in. praworządności będącej immanentną strukturą i fundamentem Unii Europejskiej.

Forum Dialogu Trójkąta Weimarskiego rozpoczęło się od wymiany poglądów na temat podstawowych wartości europejskich znajdujących się pod presją i spojrzenia na nie z perspektywy państw tworzących Trójkąt Weimarski.

W trakcie forum odbyły się 2 panele dyskusyjne. Pierwszy dotyczył niezależności wymiaru sprawiedliwości jako filaru praworządności. Zabierający głos w dyskusji zgodzili się, że praworządność jest jednym z fundamentów demokratycznych społeczeństw. Jak podkreślali, rolę drugich izb parlamentów jest pilnowanie, aby wśród sił politycznych nie zwyciężyły zwodnicze pokusy „pójścia na skróty”, prowadzące do rządów autorytarnych. Drugi panel poświęcony był mechanizmom ochrony praworządności w Unii Europejskiej. Jego uczestnicy wskazywali m.in. na potrzebę bezpośredniego dialogu i wzajemnego wyjaśniania różnych punktów widzenia i wymiany doświadczeń. Pozytywnie oceniono też przyjęcie mechanizmu warunkowości w odniesieniu do środków europejskich. Dyskutowano m.in. o skuteczności różnych mechanizmów wymuszających przestrzeganie praworządności. W opinii senatora Bogdana Klicha trzeba jak najszybciej sformułować zasady wykonawcze do mechanizmu warunkowości i wspólnie zaapelować o szybkie podjęcie decyzji pozwalających na uruchomienie funduszu odbudowy.

Marszałek Tomasz Grodzki, przewodniczący Reiner Haseloff i przewodniczący Gérard Larcher podpisali wspólne oświadczenie z okazji jubileuszu 30-lecia Trójkąta Weimarskiego, w którym podkreślili, jak ważne są dialog i współpraca między niemieckim Bundesratem i Senatami Polski i Francji. Podkreślono też, że drugie izby parlamentów Trójkąta Weimarskiego przywiązują wielką wagę do wspierania i pogłębiania zasady praworządności jako podstawowego filaru żyjącej demokracji. „Podstawowe wolności Unii Europejskiej i wspólne wartości muszą być chronione. Mogą one być skutecznie stosowane tylko wtedy, gdy praworządność będzie zagwarantowana na wszystkich szczeblach” – stwierdzono w dokumencie.

Rozmowa marszałka Senatu RP z przewodniczącymi Sejmu Republiki Litewskiej i Rady Najwyższej Ukrainy

23 lutego 2021 r. marszałek Tomasz Grodzki odbył wideo rozmowę z przewodniczącą Sejmu Republiki Litewskiej Viktoriją Čmilytė-Nielsen i przewodniczącym Rady Najwyższej Ukrainy Dmytro Razumkowem. Rozmawiano na temat współpracy parlamentarnej w ramach Zgromadzenia Parlamentarnego Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, Sejmu Republiki Litewskiej i Rady Najwyższej Ukrainy. Marszałek Senatu wyraził nadzieję, że sesja zgromadzenia planowana na lipiec 2021 r. w Warszawie będzie mogła się odbyć bez żadnych przeszkód. W jego przekonaniu nieunikniona będzie dyskusja na temat skutków pandemii dla sytuacji międzynarodowej

Rozmowa Marszałka Senatu RP z przewodniczącymi Sejmu Republiki Litewskiej i Rady Najwyższej Ukrainy.

i możliwości powrotu do modelu współpracy sprzed pandemii. Marszałek zapewnił też, że zostanie poruszony temat aspiracji Ukrainy do członkostwa w Unii Europejskiej i NATO oraz kryteriów, jakie będzie musiała spełnić, a także sposobu poparcia przez Polskę i Litwę kandydatury tego kraju. Według marszałka Tomasza Grodzkiego inne ważne tematy to wspólna polityka wobec Federacji Rosyjskiej i Republiki Białorusi, rozwój infrastruktury dla wzmocnienia pozycji regionu (Via Carpatia) oraz dziedzictwo kulturowe jako element dialogu międzynarodowego w naszej części Europy.

Przewodnicząca Viktorija Čmilytė-Nielsen wyraziła pogląd, że dialog parlamentów Polski, Litwy i Ukrainy ma kluczowe znaczenie, podobnie jak wspólne działania podejmowane na forach i w organizacjach międzynarodowych. Przewodnicząca proponowała, by jednym z tematów warszawskiej sesji była walka z COVID-19, a także umożliwienie dostępu do szczepień także państwom innym niż unijne. Jej zdaniem w agendzie lipcowego spotkania powinna się także znaleźć sytuacja białoruskiej opozycji i rozważenie możliwości jej wsparcia. Za warte rozważenia uznała również zaproszenie przewodniczących parlamentów Gruzji i Mołdawii, ponieważ członkostwo Ukrainy w UE i NATO byłoby istotnym wsparciem dla tych krajów.

Przewodniczący Dmytro Razumkow podkreślił, że Ukraina ceni sobie stałe poparcie udzielane jej na forach międzynarodowych przez Polskę i Litwę. Jego zdaniem podczas warszawskiej sesji warto się skupić na dążeniach Ukrainy do członkostwa w UE i NATO, osiągnięciu celów na terenie anektowanego Krymu poprzez formułę Platformy Krymskiej, a także wzmocnieniu bezpieczeństwa w regionie poprzez pogłębienie współpracy z USA, zwłaszcza z Kongresem Stanów Zjednoczonych. Istotne jest także zwrócenie szczególnej uwagi na bezpieczeństwo energetyczne i kwestię gazociągu Nord Stream 2.

Posiedzenie Polskiej Delegacji do Zgromadzenia Parlamentarnego Rzeczypospolitej Polskiej i Gruzji

19 marca 2021 r., w formule hybrydowej, odbyło się spotkanie Polskiej Delegacji

Posiedzenie Polskiej Delegacji do Zgromadzenia Parlamentarnego Rzeczypospolitej Polskiej i Gruzji.

do Zgromadzenia Parlamentarnego Rzeczypospolitej Polskiej i Gruzji. Ze strony Senatu w posiedzeniu uczestniczyły senator Alicja Chybicka i senator Magdalena Kochan. Rozmawiano na temat bieżącej sytuacji w Gruzji i trwającego tam kryzysu politycznego. Do udziału w dyskusji zaproszono posłów i senatorów z Polsko-Gruzińskiej Grupy Parlamentarnej, a także ambasadora RP w Tbilisi Mariusza Maszkiewicza i przedstawicieli Departamentu Wschodniego w Ministerstwie Spraw Zagranicznych.

Polska Delegacja do Zgromadzenia Parlamentarnego RP i Gruzji przyjęła jednogłośnie tekst stanowiska w sprawie bieżącej sytuacji w Gruzji. W dokumencie członkowie delegacji pozytywnie odnotowali powrót stron sporu politycznego w tym kraju do bezpośrednich rozmów. W ich ocenie obecny impas może zostać rozwiązany jedynie na drodze szczerego dialogu. Zaapelowali o powstrzymanie się od wszelkich działań prowadzących do dodatkowych napięć i grożących zerwaniem negocjacji. Jak podkreślili, współpraca głównych sił politycznych i polityczna stabilność są niezbędnym warunkiem przeprowadzania przez Gruzję dalszych reform, kluczowych zarówno w kontekście euroatlantyckich aspiracji i przeciwdziałania negatywnym skutkom pandemii koronawirusa, jak i wyzwań związanych z wydarzeniami w najbliższym sąsiedztwie. Polscy parlamentarzyści wyrazili również pełne poparcie dla suwerenności i integralności terytorialnej Gruzji w jej międzynarodowo uznanych granicach.

XXII Sesja Zgromadzenia Parlamentarnego Sejmu i Senatu RP i Sejmu Republiki Litewskiej.

XXII Sesja Zgromadzenia Parlamentarnego Sejmu i Senatu RP i Sejmu Republiki Litewskiej

26 marca w Warszawie, w formule hybrydowej, odbyła się XXII Sesja Zgromadzenia Parlamentarnego Sejmu i Senatu RP i Sejmu Republiki Litewskiej. Debatowano m.in. na temat sytuacji epidemicznej i związanych z tym wyzwań stojących przed naszym regionem. Parlamentarzyści poruszyli też kwestię szczepień zarówno w kontekście współpracy w ramach Unii Europejskiej, jak i udzielenia w tym zakresie wsparcia partnerom ze Wschodu. Dyskutowano także o Partnerstwie Wschodnim, o roli Polski i Litwy we wspieraniu procesów demokratycznych i o sytuacji w Rosji. Polscy i litewscy parlamentarzyści rozmawiali też o współpracy infrastrukturalnej i energetycznej, a także o działaniach podejmowanych przez oba kraje na rzecz zapewnienia praw mniejszościom narodowym i ich dostępu do szkolnictwa w języku ojczystym. Dyskutowano również o przypadającej w 2021 r. 230. rocznicy Konstytucji 3 maja i Zareczenia Wzajemnego Obojga Narodów oraz o 30. rocznicy wznowienia stosunków dyplomatycznych między Polską a Litwą.

Kontakty dwustronne

Spotkanie z wiceprzewodniczącym Komisji Europejskiej Marošem Šefčovičem

W ramach 20. posiedzenia Senatu 13 stycznia 2021 r. senatorowie spotkali się z wice-

przewodniczącym Komisji Europejskiej Marošem Šefčovičem, odpowiedzialnym za stosunki międzyinstytucjonalne i prognozowanie. Punktem wyjścia do dyskusji były 2 dokumenty unijne dotyczące programu prac KE na 2021 r. i prognozy strategicznej na 2021 r. „W kierunku bardziej odpornej Europy”. Prezentując najważniejsze założenia obu dokumentów, wiceprzewodniczący KE podkreślił, że priorytetem jest powrót do normalności. Zapowiedział, że KE ma w planach ponad 80 „inicjatyw flagowych” i ponad 40 „pakietów politycznych”, które pozwolą na ożywienie UE i nadanie jej nowej dynamiki „w świecie pełnym niepewności”. Podkreślił, że polski Senat jest pierwszym parlamentem, do którego zwrócił się bezpośrednio w 2021 r., przedstawiając – jak to określił – ambitny program KE. W jego ocenie obecnie najważniejsze cele to przeciwdziałanie skutkom COVID-19 i szybki powrót do normalnego funkcjonowania naszych społeczeństw. Unia musi się też dobrze przygotować do skutecznej odpowiedzi na stojące przed nią wyzwania związane ze zmianami klimatu, gwałtownym rozwojem technologii cyfrowych czy geopolityką. Zdaniem wiceprzewodniczącego KE pandemia wymusiła na Europejczykach konieczność zorientowania się na przyszłość, przeprowadzenia transformacji ekologicznej, a także nadania nowego impulsu europejskiej demokracji. Przyjęty ostatnio bezprecedensowy plan finansowy sprawi, że do dyspozycji będą ogromne środki do zainwestowania w najnowsze technologie i uczynienia Europy nowoczesną i konkurencyjną, tak aby pozostała jedną z najważniejszych gospodarek na planecie. Jak podkreślił, jednym

z największych beneficjentów będzie Polska, która, według niego, wykorzysta te środki w mądry sposób i będzie dobrze przygotowana do sprostania wyzwaniom XXI w. Aby jak najszybciej uruchomić środki w ramach Europejskiego Planu Odbudowy, wszystkie państwa członkowskie muszą ratyfikować decyzje w sprawie zasobów własnych. Marszałek Tomasz Grodzki podkreślił, że przyszłość Unii Europejskiej leży w naszych rękach, ale jest także ważna dla naszych dzieci i wnuków.

Przewodniczący Komisji Spraw Zagranicznych i Unii Europejskiej senator Bogdan Klich podkreślił, że KE stawia przed sobą i Europą ogromne wyzwania, na miarę wielkich potrzeb. Niektóre z nich zostały bardzo dobrze opisane, inne wymagają jeszcze doprecyzowania. Zapewnił, że senacka większość opowiada się za jak najszybszą ratyfikacją dokumentów związanych z planem odbudowy. Apelował również o jak najszybsze rozpoczęcie konferencji o przyszłości Europy, w której powinni zabrać głos przedstawiciele samorządów, elit politycznych, organizacji pozarządowych czy liderzy opinii publicznej.

Podczas spotkania senatorowie zadawali pytania, dotyczące m.in. pomocy Ukrainie

Hybrydowe spotkanie senatorów z wiceprzewodniczącym Komisji Europejskiej Marošem Šefčovičem.

w szczepieniach przeciw COVID-19, znaczenia zdrowia publicznego, szczególnie w kontekście zmian klimatu powodujących negatywne skutki zdrowotne, poparcia państw członkowskich dla realizacji Nowej Strategii Schengen, agendy cyfrowej zmierzającej do zapewnienia prawa do prywatności, wolności słowa, swobody przepływu danych oraz cyberbezpieczeństwa, unijnej polityki klimatycznej czy propozycji powołania Europejskiego Rzecznika Praw Dziecka. Interesowało ich też, czy KE przewiduje szczególne kryteria i metody kontroli prawidłowości i efektywności wydatkowania środków na odbudowę Europy po pandemii.

**SZCZEGÓŁOWE INFORMACJE NA TEMAT WSZYSTKICH WYDARZEŃ MIĘDZYNARODOWYCH
DOSTĘPNE SĄ NA STRONIE INTERNETOWEJ: WWW.SENAT.GOV.PL.**

Przegląd wydarzeń

Prace Senackiego Zespołu ds. Spółki GetBack SA

W pierwszym kwartale 2021 r. trzykrotnie obradował Senacki Zespół ds. Spółki GetBack SA. Został on powołany, aby przeanalizować dotychczasową i na bieżąco monitorować obecną działalność wobec spółki organów i instytucji państwowych oraz podmiotów organizujących rynek finansowy, oferujących jej papiery wartościowe i ją audytujących. 19 stycznia 2021 r. senatorowie

debatowali na temat wyników kontroli Najwyższej Izby Kontroli w sprawie działań podjętych w związku z aferą GetBack. Powołali też specjalny zespół do przygotowania inicjatywy legislacyjnej zmierzającej do wyjaśnienia, w jaki sposób mogło dojść do olbrzymich zaniedbań ze strony państwa, skutkujących poszkodowaniem 9 tys. osób na kwotę ok. 2,5 mld zł, a także określającej mechanizmy chroniące obywateli przed tego rodzaju nadużyciami i przestępstwami finansowymi. Jak podkreślił marszałek

Posiedzenie Senackiego Zespołu ds. Spółki GetBack SA, 19 stycznia 2021 r.

Tomasz Grodzki, afera GetBack skrzywdziła wiele osób, a celem senatorów jest wyjaśnienie, w jaki sposób się to stało, i znalezienie możliwości zrehabilitowania strat pokrzywdzonym. Zdaniem przewodniczącego zespołu senatora Leszka Czarnobaja najważniejsze cele zespołu to odpowiedź na pytanie, czy państwo w należyty sposób chroni obywateli przed tego rodzaju nadużyciami, a także znalezienie sposobu pomocy osobom pokrzywdzonym w tej aferze. Jak wyjaśnił, Senat nie ma prawnej możliwości powołania komisji śledczej, dlatego aferą zajął się zespół senacki. W ocenie wicemarszałkini Gabrieli Morawskiej-Staneckiej raport NIK dotyczący GetBack ujawnił, że system finansowy jest nieszczelny, a państwowe instytucje działały nierzetelnie i z opóźnieniem. Według senatora Krzysztofa Kwiatkowskiego raport

pokazał państwo „ślepe, głuche i nieczułe na krzywdę obywateli”. Jak wskazał, zarówno Komisja Nadzoru Finansowego, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Zarząd Giełdy Papierów Wartościowych, jak i audytorzy popełnili błędy i nie dopełnili swoich obowiązków, działając w ten sposób na szkodę klientów GetBack. Raport wskazuje też na nieadekwatność działania instytucji państwowych, ich rzetelna kontrola wykryłaby bowiem nieprawidłowości i oszustwa w bardzo agresywnym modelu działania przyjętym przez spółkę. Jak zauważył senator, niestety, nie są wdrażane wnioski pokontrolne sformułowane przez NIK, a prowadzone postępowanie karne obejmuje jedynie osoby zamieszane w działalność samego GetBack, do odpowiedzialności nie pociągnięto natomiast urzędników państwowych winnych zaniechań. Stowarzyszenie Poszkodowanych Obligatariuszy GetBack postulowało natomiast utworzenie funduszu dla poszkodowanych, a także rozliczenie banków, które sprzedając obligacje, były głównym beneficjentem afery.

16 lutego 2021 r. członkowie zespołu zapoznali się ze stanowiskiem rzecznika praw obywatelskich Adama Bodnara, a także spotkali się z poszkodowanymi. W opinii RPO punktem wyjścia do rozpatrywania afery GetBacku jest raport NIK, który ujawnił, że to państwo zawiniło, ponieważ nie było kontroli nad instytucjami finansowymi, i to państwo powinno zadbać o zaspokojenie

Wicemarszałkini Gabriela Morawska-Stanecka i senator Leszek Czarnobaj podczas posiedzenia Senackiego Zespołu ds. Spółki GetBack SA, 19 stycznia 2021 r.

roszczeń poszkodowanych. Tymczasem w toczących się postępowaniach pojawiają się wątpliwości, została też wydana zgoda na przejęcie Idea Bank SA przez Bank Pekao SA, nie bez znaczenia jest też upolitycznienie prokuratury od 2016 r. czy przejmowanie sektora bankowego przez państwo. Jak poinformował RPO, jego biuro bada możliwości skierowania do unijnych instytucji skargi w tej sprawie. Mechanizm oszustwa opisywali poszkodowani w aferze GetBack. Skarżyli się też na przewlekłość spraw z powództwa cywilnego.

23 marca 2021 r. zespół zapoznał się z informacją na temat działań rzecznika finansowego podjętych w kontekście raportu NIK. Jak poinformowano, w Biurze Rzecznika Finansowego powstał projekt ustawy, zmierzający do przekształcenia Funduszu Edukacji Finansowej w Fundusz Edukacji Finansowej i Pomocy Poszkodowanym, z którego mogłyby korzystać m.in. osoby poszkodowane przez GetBack z prawomocnym wyrokiem sądu i zaświadczeniem od komornika o niewypłacalności podmiotu, wobec którego mają roszczenie. Zgodnie z zaleceniami NIK rzecznik finansowy zaczął w pełni korzystać ze swoich kompetencji i występuje z powództwem do sądów na rzecz klientów spółki Getback. Przewodniczący zespołu senator Leszek Czarnobaj zwrócił się do rzecznika o przygotowanie informacji na temat podjętych przez niego działań wynikających

z wniosków płynących ze sprawy Getback, a także propozycji zmian ustawowych, które mogłyby się przyczynić do poprawy bezpieczeństwa klientów indywidualnych na rynku finansowym. Senatorowie pytali także o rozwiązania prawne, które umożliwiłyby odzyskanie pieniędzy przez poszkodowanych przez GetBack i Idea Bank, a także o możliwość odzyskania pieniędzy po restrukturyzacji Idea Banku.

Debata na temat ograniczania wolności obywatelskich

Uczestnicy spotkania, zorganizowanego 20 stycznia 2021 r. w Senacie przez wicemarszałkinię Gabrielę Morawską-Stanecką i przewodniczącego Komisji Praw Człowieka Praworządności i Petycji senatora Aleksandra Pocięja, wskazywali, że poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia, tzw. ustawa mandatowa, stanowi poważne zagrożenie dla obywateli i narusza ich konstytucyjne prawa dotyczące m.in. domniemania niewinności, zaufania do państwa czy prawa do sądu. Zdaniem ekspertów i przedstawicieli środowisk prawniczych poselski projekt jest skrajnie niebezpieczny i nie do przyjęcia, stanowi kolejny krok w kierunku państwa policyjnego. Wątpliwości uczestników debaty dotyczyły m.in. zgodności projektu z art. 42 ust. 3 konstytucji, według

Debata na temat ograniczania wolności obywatelskich.

którego każdego uważa się za niewinnego, dopóki jego wina nie zostanie stwierdzona prawomocnym wyrokiem sądu. Odnosiły się również do naruszenia zasady lojalności wywodzonej z art. 2 konstytucji, mówiącego o demokratycznym państwie prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej. Jak wskazywano, projekt narusza podstawowe wolności obywateli i utrudnia m.in. realizację prawa obywateli do sądu, wskazując jako sąd właściwy do zaskarżenia decyzji o mandacie sąd okręgowy, a nie bliższy obywatelowi sąd rejonowy. Zwracano także uwagę na niezgodność proponowanych przepisów z europejską Konwencją o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz unijną dyrektywą z 2016 r. w sprawie wzmocnienia niektórych aspektów domniemania niewinności i prawa do obecności na rozprawie w postępowaniu karnym. Uczestnicy spotkania kwestionowali też cele projektu nowelizacji wskazane przez projektodawców, m.in. usprawnienie postępowania w sprawach o wykroczenia czy odciążenie sędziów sądów powszechnych od obowiązków związanych z rozpoznawaniem spraw o wykroczenia. W ich ocenie proponowane rozwiązania są nakierowane przede wszystkim na ochronę partykularnych interesów władzy kosztem ochrony praw obywateli.

Wicemarszałkini Gabriela Morawska-Stanecka jako budzące szczególny niepokój wskazała m.in. rozwiązania przewidujące natychmiastową wykonalność grzywny wobec rezygnacji z prawa do odmowy przyjęcia mandatu karnego przez obywatela i umożliwienie mu jedynie zaskarżenia arbitralnej decyzji funkcjonariusza, przyznanie referendarzom sądowym prawa do wystawiania nakazów karnych, a także postawienie obywatelom szeregu warunków formalnych przy zaskarżeniu decyzji o mandacie przy krótkim 7-dniowym terminie na odwołanie. Jak oceniła, takie prawo będzie miało dla obywateli efekt mrozący i spowoduje, że będą bali się bronić. W ocenie przewodniczącego komisji praw człowieka senatora Aleksandra Pocięja poselski projekt nowelizacji kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia to kolejny dowód na kompletne fiasko prowadzonych przez Ministerstwo Sprawiedliwości tzw. reform wymiaru sprawiedliwości, które miały doprowadzić

m.in. do usprawnienia sądownictwa i przyspieszenia rozpatrywania spraw. „I znowu pojawia się kolejna próba odciążenia wymiaru sprawiedliwości, ale za cenę naszego bezpieczeństwa i ograniczenia wolności” – przekonywał senator.

Forum na temat przyszłości edukacji

27 stycznia 2021 r., z inicjatywy senator Joanny Sekuły, w Senacie odbyło się forum dla edukacji „Przyszłość szkoły. Szkoła przyszłości”. Uczestnicy spotkania upominali się o dobrą szkołę, wspierającą uczniów, opartą na relacjach, szanującą prawa dzieci i młodzieży. Ich zdaniem dzisiejsza szkoła pogrążona jest w kryzysie, a największe bolączki polskiej edukacji to m.in. trwanie w bezruchu, straszenie i kontrolowanie, brak współpracy, teoria zamiast praktyki i brak rzetelnej ewaluacji, przeładunek podstaw programowych, rywalizacja w wykonywaniu zadań czy negatywny stosunek społeczny do przywilejów zawodu nauczyciela. Kolejny problem to fikcyjność obowiązującego systemu edukacji, polegająca wyłącznie na przygotowywaniu do egzaminów i matury, niemająca nic wspólnego z rozwojem uczniów. Wskazywano też na systemowe naruszanie godności osobistej dzieci i młodzieży, trenowanie ich w przekonaniu, że wobec nich władzy można nadużywać. Mowa była też o ocenach jako jednym z głównych źródeł lęku szkolnego i zafalszowaniu funkcji oceniania. Zdaniem uczestników forum obecna edukacja oparta jest w dużym stopniu na przymusie i jednokierunkowym przekazie, podczas gdy jej przyszłość powinna bazować na autonomii, wielości i możliwości wyboru.

Według senator Joanny Sekuły polska szkoła wymaga zmian, tak aby mogła

Forum na temat przyszłości edukacji.

przygotowywać młodych ludzi do świata, który jest, a nie do tego, którego już nie ma. Powinna być otwarta, przyjazna i kreatywna. W ocenie rzecznika praw obywatelskich Adama Bodnara ostatnie lata były trudne dla oświaty przede wszystkim z powodu reformy znoszącej gimnazja, kryzysu praworządności w Polsce, dyskusji o wartościach oraz pandemii. Rzecznik praw obywatelskich zwrócił uwagę na potrzebę angażowania w przeprowadzenie zmian całej społeczności szkolnej – uczniów, nauczycieli i rodziców.

Uczestnicy debaty podkreślali, że dzieci chcą się uczyć, a wciąż są nauczane. Pozbawienie twórczego działania u wielu z nich budzi zniechęcenie, frustrację, a nawet opór. Wiele przemawia za tym, że szkołę trzeba wymyślić od nowa, bo taka, jaka jest, powstała na potrzeby świata, którego już nie ma. Senator Joanna Sekuła zadeklarowała pomoc w zakresie inicjatyw legislacyjnych dotyczących oczekiwanych zmian.

Orędzie Marszałka Senatu w obronie wolnych mediów

Marszałek Tomasz Grodzki 11 lutego 2021 r. wygłosił orędzie w obronie wolnych mediów:

„Wczoraj zamilkły wolne media. Zamilkły na chwilę, byśmy mogli uświadomić sobie i zrozumieć, o co toczy się gra. Nie chodzi o pieniądze. Stawką jest wolność, stawką jest prawda. Młodzi ludzie na szczęście tego nie pamiętają, ale 13 grudnia 1981 r. złowieszczy mrok stanu wojennego też zaczął się od braku Teleranka i wyłączonych telefonów. Media zamilkły wczoraj na krótko po to, by nie musieć zamilknąć na zawsze. Ale by tak się nie stało, nie możemy milczeć my. Nie może milczeć demokratyczny Senat.

Wczorajszy dramatyczny protest wolnych mediów przeciwko nakładaniu na nie kolejnych drakońskich podatków jest sprawą niezwykle poważną. Nie wiercie Państwo rządowej propagandzie. Wolne media płacą w Polsce podatki, CIT, VAT, opłaty za koncesje i inne daniny publiczne. Co więcej, corocznie przeznaczają z własnych zasobów wiele milionów złotych na działalność kulturalną i charytatywną. Tymczasem tak zwane media publiczne dostają z naszych pieniędzy co roku gigantyczną kwotę 2 mld zł na swoją działalność, podczas gdy te pieniądze powinny zostać przeznaczone na wsparcie ochrony

Orędzie telewizyjne Marszałka Senatu RP prof. Tomasz Grodzkiego.

zdrowia walczącej z COVID-19 czy na onkologię, o co bezskutecznie wnioskował Senat.

Gdyby rząd rzeczywiście chciał wesprzeć dodatkowymi pieniędzmi Narodowy Fundusz Zdrowia, to nie powinien pod pretekstem szukania pieniędzy na zdrowie nakładać nowego podatku na wolne media. Dla porównania: Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, wspierana przez nas wszystkich, zebrała przez 29 lat ponad 1 mld 300 mln zł i przekazała je na ratowanie życia i zdrowia najbardziej potrzebujących. Tymczasem rząd wolał jedną złą decyzją przeznaczyć ogromną kwotę 2 mld zł z naszych podatków na propagandową TVP. To czysta hipokryzja.

Wolne media są fundamentem demokracji obok trójpodziału władzy, przestrzegania praw człowieka, poszanowania jego godności czy niezależności sądownictwa. Gwarantują pluralizm i obiektywne przedstawianie rzeczywistości. Stanowią tamę przed zalewem jednostronnej, kłamliwej propagandy. Rolą wolnych mediów jest patrzeć na ręce władzy. Każdej władzy. Bez nich nikt by nie słyszał o aferze z respiratorami widmo od handlarza bronią, maseczkach od instruktora narciarstwa, 70 mln zł na wybory kopertowe, ostentacyjnym łamaniu obostrzeń covidowych przez przedstawicieli władzy, jej nieudolności i chaosie w walce z pandemią oraz o wielu, wielu innych aferach.

Nie można, z jednej strony, zasilać ogromnymi sumami z naszych podatków telewizji zwanej dawniej publiczną, a z drugiej – obciążać haraczem media, które są krytyczne wobec władzy. Wczorajsze czarne ekrany to przestroga. Oby ich czern nie zwiastowała czarnej nocy rządów autorytarnych,

których następnym krokiem może być wyłączenie Internetu i dalsze ograniczanie swobód obywatelskich.

Umysły, w których zakiełkowały pomysły tak restrykcyjnej ustawy, z pewnością nie są zainteresowane rozkwitem demokracji w naszym kraju, raczej marzy im się władza absolutna i karmienie społeczeństwa fałszywą propagandą aż do całkowitego zniewolenia naszego Narodu. Nie mam najmniejszych wątpliwości, że celem tego projektu jest stłumienie wszelkiej krytyki rządzących i nałożenie kagańca na niezależne media. My, którym drogie są fundamentalne wartości cywilizacji wolnego świata, musimy uczynić wszystko, aby zatrzymać te autorytarne zapędy.

Wzywam rządzących do wycofania się z tego złego projektu. Pragnę z całą mocą podkreślić, że demokratyczna większość w Senacie nie zaakceptuje zamachu na wolne media oraz żadnych innych prób podważania demokratycznego ustroju naszego państwa”.

Niezawisłość sędziowska i niezależność prokuratorów

Podczas posiedzenia Parlamentarnego Zespołu Obrony Praworządności, 16 lutego 2021 r., debatowano o niezawisłości sędziowskiej w kontekście uprawnień Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, a także o niezależności prokuratorów w kontekście aktualnej praktyki. Jak ocenili senatorowie i posłowie, działania Izby Dyscyplinarnej wobec sędziów i prokuratorów, a także

delegowanie prokuratorów do pracy z dala od miejsca ich zamieszkania można uznać za represje wobec osób, które nie są posłuszne politycznym naciskom. W opinii członków zespołu skala działań wymierzonych w przedstawicieli zawodów prawniczych jest ogromna i uderza w cały system sądowniczy. Za nieobywatelskie uznano też zmiany wprowadzane w kodeksach postępowania karnego i cywilnego pod pretekstem walki z koronawirusem. „To, że widzimy różne pokrętne działania Ministerstwa Sprawiedliwości, które są albo niegodne z prawem, albo na pograniczu prawa pokazuje, iż opór środowisk prawniczych, szczególnie sędziów i prokuratorów, jest duży. Ja w tym także pokładam nadzieję” – powiedział wicemarszałek Bogdan Borusewicz.

„Ratujmy dzieci w kryzysie psychicznym”

„Temat tego posiedzenia dotyczy ludzi skrzywdzonych przez los lub dotkniętych chorobą, która ciąży na ich codziennym życiu, i to czasami w sposób niezwykle dramatyczny, prowadzący do tragicznych wyborów, łącznie z próbami samobójczymi” – powiedział marszałek Tomasz Grodzki, otwierając 9 marca 2021 r. w Senacie połączone posiedzenie parlamentarnych zespołów: ds. Dzieci oraz ds. Zdrowia Psychicznego Dzieci i Młodzieży, Senackiego Zespołu – Zdrowie Polaków i Zespołu „Brain, mind and pain” Parlamentu Europejskiego. Przewodnicząca Senackiego Zespołu – Zdrowie Polaków senator Beata Małecka-Libera podkreśliła, że zespół przywiązuje dużą wagę

Posiedzenie Parlamentarnego Zespołu Obrony Praworządności, 16 lutego 2021 r.

Posiedzenie parlamentarnych zespołów: ds. Dzieci oraz ds. Zdrowia Psychicznego Dzieci i Młodzieży, Senackiego Zespołu – Zdrowie Polaków i Zespołu „Brain, mind and pain” Parlamentu Europejskiego, 9 marca 2021 r.

do zdrowia psychicznego naszego społeczeństwa. Zauważa też narastające ostatnio problemy psychiczne dzieci i młodzieży. Według senator nie można winić za to wyłącznie pandemii, ale z pewnością obnażyła ona problemy opieki psychiatrycznej w naszym kraju.

Podczas posiedzenia odbyły się dwa panele. Pierwszy poświęcono oddziaływaniu czynników ryzyka na zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży, podczas drugiego narysowano natomiast plany działania w tym zakresie. Z przedstawionych danych statystycznych dotyczących stanu psychicznego dzieci i młodzieży wynika, że w 2019 r. w Polsce w wyniku samobójstwa zmarło 1,8 razy więcej osób niż na skutek wypadków samochodowych (w UE – 2 razy więcej). W ciągu ostatnich lat liczba prób samobójczych w grupie osób 13–18 lat wzrosła aż o 134%, najczęściej spośród wszystkich grup wiekowych. Nasz kraj zajmuje ostatnie miejsce w UE pod względem liczby psychiatrów na 100 tys. mieszkańców, a w 44% polskich szkół nie ma psychologa ani pedagoga. Wyniki badań dotyczących kondycji psychicznej uczniów w czasie pandemii wskazują, że wzrosła liczba wypadków m.in. przemocy psychicznej i fizycznej w rodzinie, przemocy i hejtu w sieci, następuje też pogłębianie wcześniejszych problemów, zastrzeżenie objawów depresyjnych, lękowych,

wzrost liczby zachowań agresywnych i zaburzeń nastroju.

Ekspertki uczestniczące w obradach podkreślali, że trzeba opracować strategię zmian cywilizacyjnych po pandemii, przygotować program wyrównywania deficytów „pocovidowych”, przebudować podstawy programowe co najmniej na 2 lata. Potrzebne są także warsztaty dla psychologów i pedagogów szkolnych, przygotowujące ich do pomocy nauczycielom. Państwo powinno opracować narodowy program wsparcia psychologicznego dzieci i młodzieży oraz zagwarantować środki na reformę systemu opieki psychiatrycznej dzieci i młodzieży. Ogromnego wsparcia psychologicznego wymagają też młodzi pacjenci przewlekłe choroby. Senator Beata Małecką-Libera zapelowała do resortów: zdrowia, edukacji i nauki, rodziny i polityki społecznej o debatę również z udziałem samorządowców. Jej najważniejszym elementem byłoby wypracowanie narodowego programu ds. zwalczania skutków epidemii COVID-19.

Inauguracja Społecznej Rady „Wspólnoty Przyszłości”

10 marca 2021 r. w Senacie odbyło się inauguracyjne posiedzenie Społecznej Rady „Wspólnoty Przyszłości”, utworzonej z inicjatywy wicemarszałka Sejmu Piotra Zgorzelskiego.

Inauguracyjne posiedzenie Społecznej Rady „Wspólnoty Przyszłości”, 10 marca 2021 r.

Radzie, która postawiła sobie za cel wypracowanie propozycji zmian w polskim samorządzie terytorialnym, przewodniczy b. prezes Trybunału Konstytucyjnego, przewodniczący komisji samorządu terytorialnego Senatu I i II kadencji Jerzy Stępień,

Jak podkreślił marszałek Tomasz Grodzki, Senat to „latarnia i ostoja demokratycznej wymiany poglądów” oraz forum nieskrępowanej wymiany myśli, otwarte dla wszystkich, którym drogą jest dobro Rzeczypospolitej. W tym kontekście niezwykle ważna jest dbałość o wspólnotę na każdym poziomie: rodziny, dzielnicy miasta, województwa i narodu, dlatego potrzebna jest debata o „wspólnocie przyszłości”, rozumianej nie tylko jako wspólnota samorządowa, ale także wszelka wspólnota lokalna.

Zdaniem wicemarszałka Sejmu Piotra Zgorzelskiego Senat, który jest areną wolnego słowa, wskazuje właściwy horyzont dla trzeciego etapu reformy samorządowej, a temu właśnie ma służyć powoływana Społeczna Rada „Wspólnoty Przyszłości”. Jako elementy godne uwzględnienia w przyszłych pracach nad reformą wicemarszałek wskazał: włączenie form demokracji bezpośredniej, upodmiotowienie wspólnot na samym dole, wzmocnienie kolegalności w procesie podejmowania decyzji.

Przewodniczący Społecznej Rady „Wspólnoty Przyszłości” Jerzy Stępień podkreślił, że decentralizacja państwa to niezaprzeczalny sukces zainaugurowanej przez Senat reformy samorządowej, która m.in.

poprzez poprawę usług społecznych i pogłębienie pluralizmu politycznego najmocniej zmieniła obraz Polski. Po 30 latach narosły jednak nowe problemy i dlatego trzeba spojrzeć na samorząd z nowej perspektywy.

Uczestnicy spotkania podkreślali, że dla Polski nie ma innej drogi rozwoju niż silny i sprawny samorząd, dlatego konieczna jest dalsza decentralizacja władzy, która przede wszystkim ma służyć ludziom i być jak najbliżej nich. Wzmocnienie samorządu jest szczególnie ważne, gdy jego pozycja jest coraz bardziej zagrożona ze strony rządzących, gdy odbierane są mu kolejne kompetencje i środki na realizację zadań. Jak wskazywano, znajdujemy się obecnie w centrum sporu cywilizacyjnego: centralizacja czy decentralizacja oparta na partycypacji obywatelskiej i współzarządzaniu. Za szczególnie ważne zadanie uznano przygotowania do przyjęcia Krajowego Planu Odbudowy i zapewnienie właściwego miejsca samorządom w zarządzaniu tymi środkami. Uczestnicy konferencji podkreślali, że rozdział pieniędzy dla samorządów nie może być uzależniony od ich politycznej opcji. Wyrażali poparcie dla idei przebudowy wszystkich szczebli samorządu terytorialnego w Polsce.

Konferencja w 100-lecie uchwalenia konstytucji marcowej

W 100. rocznicę uchwalenia konstytucji marcowej, 17 marca 2021 r., w Senacie odbyła się konferencja poświęcona roli ugrupowań

Pierwsza część konferencji w 100-lecie uchwalenia konstytucji marcowej.

socjalistów i ludowców w przygotowaniu i uchwaleniu tej pierwszej po odzyskaniu niepodległości przez Polskę konstytucji, a także prawom kobiet w jej kontekście. Zaproszeni goście podkreślali, że oceniając konstytucję marcową, trzeba pamiętać, iż została przygotowana i uchwalona w wyniku kompromisu przez bardzo zróżnicowany Sejm Ustawodawczy.

Podczas konferencji zostały przedstawione projekty konstytucji Mieczysława Niedziałkowskiego z PPS i Włodzimierza Wakara z PSL „Wyzwolenie”. Obydwa opierały się na szeroko rozumianej demokracji bezpośredniej, przewidywały utworzenie jednoizbowego parlamentu. Oba zostały odrzucone, ale, jak podkreślono, dzięki poprawkom do ustawy zasadniczej, zgłoszonym przez socjalistów, w konstytucji znalazły się m.in. zapisy o zakazie pracy dzieci do 15. roku życia, a także o bezpłatnym nauczaniu w szkołach samorządowych i państwowych. Uczestnicy debaty mówili także o systemie politycznym państwa według konstytucji marcowej, w tym o kompetencjach Senatu.

Druga część konferencji była poświęcona prawom kobiet w kontekście konstytucji marcowej. Dr Małgorzata Tkacz-Janik

z Instytutu Myśli Polskiej im. Wojciecha Korfańskiego przypomniała, że równouprawnienie płci wprowadził Dekret Tymczasowego Naczelnika Państwa o ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego z 1918 r., a formalnie potwierdziła konstytucja marcowa. Postanowienia konstytucji nie miały jednak potwierdzenia w rzeczywistości. Wiele dyskryminujących dla kobiet rozwiązań prawnych utrzymało się na terenach byłych zaborów aż do reformy samorządowej z 1933 r. Konstytucyjną równość obchodzono za pomocą zwykłych ustaw, takich jak ustawa o państwowej służbie cywilnej, zgodnie z którą mężatka mogła być przyjęta do służby państwowej jedynie za zgodą męża.

Wicemarszałkini Senatu Gabriela Morawska-Stanecka apelowała, by pamiętać o pierwszych posłankach Sejmu Ustawodawczego. Podkreśliła ich aktywny udział w budowaniu odrodzonej Polski. Przywołała postaci: Zofii Moraczewskiej, Marii Moczyłowskiej, Anny Piaseckiej, Gabrieli Balickiej, Jadwigi Dziubińskiej, Franciszki Wilczkowiakowej, Ireny Kosmowskiej i Zofii Sokolnickiej.

„Światło dla Białorusi” – #LightForBelarus

Senat włączył się w akcję „Światło dla Białorusi” – #LightForBelarus, organizowaną w Dzień Jedności Białorusi, upamiętniający proklamowanie 25 marca 1918 r. niepodległej Białoruskiej Republiki Ludowej, święto obchodzone przez białorską opozycję, nieuznawane przez rząd Aleksandra Łukaszenki. Senatorowie uczcili Dzień Wolności Białorusi, by zademonstrować solidarność i wsparcie dla naszych białoruskich sąsiadów, którzy upominają się o swobody demokratyczne w swoim kraju. Ostatniego dnia 22. posiedzenia senatorowie stanęli z planszami w białoczerwono-białych barwach narodowych Białorusi i logo akcji,

Wicemarszałkini Gabriela Morawska-Stanecka i zastępczyni szefa Kancelarii Senatu Karolina Ziolo-Pużuk podczas drugiej części konferencji, poświęconej prawom kobiet w kontekście konstytucji marcowej.

Senatorowie podczas akcji „Światło dla Białorusi” – #LightForBelarus.

a historyczną flagę tego kraju wyświetlano na ekranach w sali posiedzeń.

„Senat RP będzie zawsze stał po stronie wolnościowych dążeń Białorusi, zrobimy, co w naszej mocy, aby je wspierać” – oświadczył marszałek Tomasz Grodzki podczas konferencji prasowej, zorganizowanej w związku z akcją „Światło dla Białorusi”. Solidarność z Białorusinami i prześladowanymi działaczami Związku Polaków na Białorusi wyrazili też obecni na konferencji przedstawiciele demokratycznej większości w Senacie, a także posłowie i reprezentanci społeczności białoruskiej w Polsce. Wspólnie zaapelowali o rozszerzenie przez Polskę i Unię Europejską reżimu sankcyjnego wobec władz białoruskich. Jak zaznaczył marszałek Senatu, pierwotnie konferencja miała stanowić jedynie hołd z okazji Dnia Wolności Białorusi. „Musimy jednak upomnieć się jako opiekunowie Polonii na całym świecie o dramatycznie represjonowanych Polaków, szczególnie w ostatnich dniach: Andżelikę Borys i Andrzeja Poczobuta, i wielu innych, których nie wszystkich nawet znamy” – powiedział. Podkreślił jednocześnie, że pomoc sąsiadka dla przyjaciół walczących o suwerenność i wolność jest naszym obowiązkiem i polską racją stanu. Wicemarszałkini Gabriela Morawska-Stanecka podkreśliła, że Białorusini upomnieli się o wolność i o wolne wybory, a mimo pokojowego charakteru manifestacji co najmniej 4 protestujących straciło życie. Podziw dla społeczeństwa białoruskiego za opór i mobilizację wyraził wicemarszałek Bogdan Borsewicz. Odnosząc się do represji wobec mniejszości polskiej, wezwał polski

rząd do wprowadzenia „niezależnych od UE sankcji sektorowych”. Przewodniczący Grupy Senatorów Koalicji Obywatelskiej senator Marcin Bosacki zaapelował do ministra spraw zagranicznych Zbigniewa Raua o bardziej skuteczne budowanie koalicji na rzecz pomocy wolnej Białorusi i nacisku, w tym sankcji personalnych, na reżim Łukaszenki. Konferencję zakończył apel Alesia Zarembiuka z Fundacji Białoruski Dom do państw Unii Europejskiej, by sprzeciw wobec działań Łukaszenki nie był strategią „na rok, dwa, trzy, a później na dogadanie się z krwawym dyktatorem”, ale konsekwentną drogą obroną przez Wspólnotę.

Konferencja „Białoruś 2021”

30 marca 2021 r. w Senacie odbyła się międzynarodowa konferencja „Białoruś 2021”, zorganizowana przez Komisję Spraw Zagranicznych i Unii Europejskiej we współpracy z Konferencją Ambasadorów RP. Wzięli w niej udział m.in.: liderka ruchu demokratycznego na Białorusi Swiatłana Cichanouska, politycy, parlamentarzyści, byli ambasadorowie i eksperci z USA, Litwy, Czech i Unii Europejskiej. Otwierając spotkanie, marszałek Tomasz Grodzki zadeklarował, że polski Senat dalej będzie wspierał demokratyczne dążenia społeczeństwa białoruskiego. Jak podkreślił, Polska i cały demokratyczny świat nie mogą być obojętne na wysiłki Białorusinów, pragnących żyć w niezależnym i demokratycznym kraju. Wezwał także reżim Alaksandra Łukaszenki do natychmiastowego uwolnienia Andżeliki Borys,

Andrzeja Poczobuta i innych Polaków represjonowanych za kultywowanie polskości.

O demokratycznej Białorusi w zmieniającym się świecie mówiła liderka ruchu demokratycznego na Białorusi Swiatłana Cichanouska. Przypomniała, że losy Polski i Białorusi łączą wspólna historia i wartości, a ruch „Solidarności” stanowił inspirację dla Białorusinów. Podkreśliła też, że Polska, która weszła na drogę integracji europejskiej, zawsze pomagała narodowi białoruskiemu. Swiatłana Cichanouska powiedziała, że „autorytarny reżim kruszy młodą demokrację”, a mimo, iż Białorusini w wyborach prezydenckich opowiedzieli się za zmianą, władzę nadal sprawują ci, którzy nie mają do tego prawa. Używają przemocy, która dotyczy wszystkich, w tym polską mniejszość na Białorusi z jej liderami Andżeliką Borys i Andrzejem Poczobutem. Zdaniem Swiatłany Cichanouskiej dla zorganizowania sprawiedliwych i wolnych wyborów, pokojowego przekazania władzy, budowy społeczeństwa obywatelskiego i niezależnych mediów na Białorusi kluczowe jest wsparcie społeczności międzynarodowej, m.in. OBWE, ONZ, Parlamentu Europejskiego czy Komisji Europejskiej. Liderka białoruskiej opozycji apelowała o objęcie sankcjami podmiotów współpracujących z reżimem oraz o pomoc „tu i teraz”.

Liderka ruchu demokratycznego na Białorusi Swiatłana Cichanouska podczas konferencji „Białoruś 2021”.

Według przewodniczącego Komisji Spraw Zagranicznych i Unii Europejskiej senatora Bogdana Klicha celem konferencji było m.in. podsumowanie wydarzeń w tym kraju i wyznaczenie horyzontu dającego Białorusinom szansę na szybkie odzyskanie wolności. Jak podkreślił, sprawa Białorusi to kwestia odpowiedzialności całego Zachodu,

a także aktywnego działania Stanów Zjednoczonych. Zdaniem senatora politycy muszą zdawać sobie sprawę, że Białoruś to obszar o strategicznym znaczeniu dla całej Europy. Według niego system polityczny, społeczny i gospodarczy Alaksandra Łukaszenki wyczerpał już swoje możliwości i gwarantem powstrzymania kolejnej „pomarańczowej rewolucji” jest tylko Moskwa, za cenę podporządkowania sobie Białorusi i utraty przez nią niepodległości. Senator Bogdan Klich podkreślił też, że po represjach wobec polskiej mniejszości na Białorusi z Senatu musi wyjść mocny głos domagający się natychmiastowego uwolnienia Andżeliki Borys i Andrzeja Poczobuta, zaprzestania szykan wobec polskiej mniejszości i traktowania jej jako osobistego wroga Alaksandra Łukaszenki.

Podczas konferencji odbyły się 2 panele dyskusyjne. Zabierając głos w pierwszym panelu, wiceprzewodniczący Komisji Spraw Zagranicznych i Unii Europejskiej senator Marcin Bosacki wyraził przekonanie, że w sprawie Białorusi należy skoordynować działania Europy i USA, a także odpowiednio używać kanałów dyplomatycznych do kontaktów z Rosją i reżimem Łukaszenki. Jak wskazał, obecna sytuacja stanowi sprawdzian dla Zachodu, który powinien pokazać siłę przywództwa Brukseli i Waszyngtonu. W drugim panelu eksperci poszukiwali odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób można pomóc Białorusi. Uczestnicy senackiej debaty wskazywali na potrzebę konsekwentnego wdrażania sankcji wobec reżimu Łukaszenki i zbudowania systemu pomocy dla poddawanych represjom zwykłych obywateli Białorusi. Za konieczne uznali też prowadzenie solidarnej polityki wobec Białorusi przez państwa Europy Środkowej.

Debata ekspercka na temat Krajowego Planu Odbudowy

W Senacie, z inicjatywy Komisji Spraw Zagranicznych i Unii Europejskiej, 30 marca 2021 r. odbyła się debata ekspercka, podczas której senatorowie, reprezentanci zespołu doradców komisji i organizacji pozarządowych przedstawili swoje uwagi do Krajowego Planu Odbudowy (KPO). Zdaniem marszałka Tomasza Grodzkiego debata o Krajowym Planie Odbudowy i Funduszu

Debata ekspercka na temat Krajowego Planu Odbudowy.

Odbudowy i Rozwoju Unii Europejskiej jest bardzo potrzebna, bo to nie tylko dyskusja o tym planie, ale przede wszystkim o kształcie Polski na najbliższe lata. Przewodniczący komisji senator Bogdan Klich podkreślił natomiast, że spotkanie zorganizowano, ponieważ Senat nie mógł się zapoznać z informacją o stanie prac nad KPO i ratyfikacją unijnego funduszu odbudowy z powodu nieobecności premiera lub jego przedstawiciela na 22. posiedzeniu Izby. Senator zwrócił też uwagę, że przygotowanie projektu KPO nie zostało poprzedzone konsultacjami. Ujęto w nim ponadto tylko kwotę dotacji, brakuje zaś kwoty przysługujących Polsce tanich pożyczek. W ocenie senatora Bogdana Klicha zbyt małe kwoty przewidziano na odbudowę gospodarki i służby zdrowia, bo tylko po 17% wszystkich środków.

Podczas senackiej debaty swoje uwagi zaprezentowali m.in. przedstawiciele samorządu terytorialnego, organizacji samorządowych i gospodarczych, samorządów zawodowych czy stowarzyszeń zajmujących się ochroną klimatu. Jak wskazywano, w KPO brakuje systemowych rozwiązań dotyczących edukacji. Potrzebne są też działania na rzecz cyfryzacji procesu nauczania. Głównym zastrzeżeniem organizacji zajmujących się ochroną klimatu było

nieuwzględnienie w KPO kwestii transformacji energetycznej, a w zakresie odnawialnych źródeł energii w dokumencie nacisk położono tylko na rozwój dróg morskich farm wiatrowych, pominięto zaś tańszą fotowoltaikę, energetykę wiatrową na lądzie czy biogazownie.

Cele Krajowego Planu Odbudowy uczestnicy debaty ocenili jako szczytne, ale, ich zdaniem, potrzebne jest wyważenie proporcji między zakładanymi w nim środkami finansowania z różnych źródeł. W opinii Naczelnej Rady Lekarskiej ogromnego wsparcia wymaga odbudowa potencjału inwestycyjnego placówek leczniczych, a tego zabrakło w KPO. Według Business Centre Club w KPO zaplanowano zbyt małe wydatki inwestycyjne (4–5%), aby to koło zamachowe odbudowy gospodarki zadziało. Uczestnicy spotkania ocenili, że za małe środki przewidziano na 3 branże gospodarcze, które najbardziej ucierpiały z powodu COVID-9: turystykę, hotelarstwo i kulturę. Podobnie jak w wypadku ochrony zdrowia, finansowanie skoncentrowano w zbyt małej liczbie podmiotów. Niezadowolenie z założeń KPO wyraził Związek Miast Polskich. Według samorządowców widać rozdźwięk między ich oczekiwaniami a propozycjami rządu, szczególnie w sferze projektów infrastrukturalnych.

**SZCZEGÓŁOWE INFORMACJE NA TEMAT WSZYSTKICH WYDARZEŃ
DOSTĘPNE SĄ NA STRONIE INTERNETOWEJ: WWW.SENAT.GOV.PL.**

ZDJĘCIA:

MICHAŁ JÓZEFACIUK
ŁUKASZ KAMIŃSKI
MARTA MARCHLEWSKA-WILCZAK
ANNA STRZYŻAK, KANCELARIA SEJMU
SEJM REPUBLIKI LITEWSKIEJ
ARCHIWUM SENATU

